

ŽELEZAR

JESENICE, 23. APRILA 1987

ŠTEVILKA 16-17 • XXXVI

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaškja, lektorica — novinarka Cvetka Martičič, novinarka Lilijana Kos, novinar — fotoreporter Borut Grce, novinarka Tanja Kastelic administracija — Mira Keserović in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Nova elektrojeklarna na Jesenicah — ujet korak z jeklarsko industrijo v svetu

Pričetek poizkusnega obratovanja nove elektrojeklarnice ali kratko Jeklarne 2 je pred nami. Dvaintrideset mesecev delovnih naporov dobiva svojo končno obliko in smoter. Na osnovnem agregatu, elektroobločni peči, smo od 13. marca, ko je prvič zahrumela in pričela taliti jeklene odpadke, izdelali že preko dva tisoč ton jekla, te za nas tako pomembne taline. Pokazale so se njene značilnosti. Kot smo pričakovali, je prišlo tudi že do manjših zastojev. Razveseljiva pa je ugotovitev, da je peč sposobna dati jeklo v predvidenem času in da je to jeklo pričakovane kvalitete.

Naprave za varstvo okolja in izboljšanje delovnih pogojev delujejo dobro. Želimo si le še, da pričnemo z neprekinjenim delom. Pričakujemo še, da jeklo obdelamo v vakuumu in odljemo v kontinuirnem procesu. Tudi dodajanje legur in ostalih snovi v peč še ne gre preko naprav, ki so procesno vodene.

Toda vsak dan prinese velike premike pri dokončanju del. Na dodajnih napravah vse objekte že hladno testiramo in v začetnem delu tudi že uporabljamo. Tako je prvi del (fizičnega) raztovarjanja in polnjenja kontejnerjev že usposobljen za delo.

Na napravi za dodajanje kalcij-silicija, vakuumski napravi in kontilivu hitimo s končno montažo, ki je že vezana na hladne zagone posameznih delov.

Tudi naprave za kontrolo, obdelavo površine ter končno rezanje na željeno dolžino že delujejo.

Seveda vse to ne bi delovalo brez električnega napajanja, ki smo ga preizkusili že šestega in sedmega decembra preteklega leta.

Delujejo tudi vse naprave za čiščenje zraka in vode. Tudi prve količine žlindre in prahu smo že odpeljali iz Jeklarne 2. Končujemo dela na napravah za odstranjevanje mulja iz odpadnih vod.

Tirne in cestne naprave že omogočajo normalen promet.

Ureditev okolice je bila po zaslugi mladinske delovne akcije v letu 1985 in 1986 končana z izdelavo varnostne ograje na vsem območju izven površin Jeklarne 2. Uspešno delo mladincev omogoča tudi dobro napredovanje zadnjih del pri urejanju vseh površin na območju projekta.

Skratka, ni objekta ali naprave v projektu, ki ne bi bil tik pred začetkom uporabe.

Podrobna analiza bo v naslednjih mesecih dala dokončno oceno o obsegu, uspehu in sposobnosti Jeklarne 2 za načrtovan obseg dela in kvaliteto izdelanega jekla.

Nekatere ocene pa so že mogoče:

— Na osnovi dokumentacije Manesmann Demaga iz ZRN in dobave le najzahtevnejših uvoženih elementov je bila jugoslovanska industrija sposobna izdelati najzahtevnejšo metalurško opremo.

— Ob stalnem spremljanju rokov in tesnem sodelovanju z izvajalci je mogoče dosegati roke, ki se lahko kosajo z evropskimi. Ob boljši organizaciji dela, predvsem v pripravljalni fazi in strokovni obdelavi faz transporta, predmontaže in testiranja, bi ob polni prioriteti lahko tekmovali tudi z najuspešnejšimi.

— Ponovno se je izkazalo, da le v primeru, ko je celotno vodstvo projekta od izvajalcev do nadzornih organov zainteresirano za rezultate projekta, lahko dosegamo dobre rezultate.

— Kvaliteta dela posameznih izvajalcev je zelo različna, od vakumske do komaj sprejemljive. Če bomo hoteli uspešno nastopati s sorodnimi projekti tudi na tujem, bodo morali izvajalci, ki zaostajajo v kvaliteti, bistveno izboljšati svoje delo ali pa odpasti v konkurenčnem boju. Preveč je še izgovarjanja drug na drugega. Uspemo izdelati najzahtevnejše naprave, slabi pa smo pri enostavnih manj zahtevnih elementih.

— V pogojih inflacije, ki presega 100 % letno, je najpomembnejša naloga dokončati delo v predvidenem roku. Tudi to lahko kvarno vpliva na kvaliteto, predvsem pa je treba mnogo aktivnosti za spremljanje stroškov in financiranje.

— Za tako zahtevne naprave je nujno vlaganje v strokovne kadre. Zagon elektropeči je bil v tem pogledu vzoren. Dobra je tako strokovna usposobljenost kot pripravljenost za delo. Pri dosedanjih vzdrževalnih delih so se izkazali tudi vzdrževalci, energetiki in kontrolorji kvalitete.

— Čeprav smo doslej uspeli narediti le nekaj taljenj zaporedno v vroči peči, so meritve porabljene energije in ognjeodpornega materiala dale dobre rezultate.

Pri izdelavi opreme, gradbenih in montažnih delih je bilo opravljenih preko 5 milijonov delovnih ur. Kar 63 delavcev bi moralo za ta dela delati po 40 let. V času gradnje bi ob enakomernem delu to nalogo zmoglo 840 delavcev. Številke kažejo, kako obsežno delo je opravilo 90 izvajalskih organizacij, s katerimi je bilo sklenjenih 215 pogodb za izdelavo in montažo ter 52 pogodb za projektiranje. Doslej je pripravljenih 310 predračunov.

Nad vsemi temi aktivnostmi je bedela strokovna ekipa sektorja novogradenj ob sodelovanju TOZD in sektorjev Železarne Jesenice, Rudisa, Gradisa in Manesmann Demaga. Redno je delo spremljal poslovodni odbor in projektni svet.

Da bodo vse naprave delovale v celoti in sinhrono, da bodo uporabljeni vsi vgrajeni kontrolni, regulacijski in procesni elementi, bo potrebno ves čas poizkusnega pogona držati enak tempo kot v končni fazi projekta. Le uporaba vseh naprav bo upravičila njihovo nabavo in omogočila tako proizvodnjo, da bomo z izdelki lahko konkurenčni doma in v svetu.

Izkušnje z zagonom peči so dragocene. Dobre izkušnje bomo prenesli tudi na druge agregate, na napakah pa smo se že morali nekaj naučiti.

Ob pričetku poizkusnega obratovanja Jeklarne 2 čestitam in se zahvaljujem vsem izvajalcem, kontrolnim organom, bankam in sovlagateljem.

Največje priznanje in znak zahvale pa bo prav gotovo polno izkoriščanje naprav in doseganje načrtovanih ciljev.

Korak s konkurenti smo ujeli v tehničnem smislu, lovimo ga še v organizacijskem.

Slabo bi bilo, če ne bi bili dovolj pripravljeni in bi nam zmanjkalo moči v finalu. Sedaj imamo možnosti, da zdržimo z ramo ob rami z ostalimi jeklarji, če drugače ne, vsaj v tehnično-tehnološkem smislu.

Boris Bregant, predsednik
poslovodnega odbora

Vsem delavcem TOZD in delovnih skupnosti ter njihovim svojcem in ostalim občanom čestitamo ob dnevu OF in mednarodnem prazniku dela

samoupravni organi,
družbenopolitične organizacije
in poslovodni organi TOZD,
delovnih skupnosti in Železarne

Bo tudi april uspešen?

Do 20. aprila smo po podatkih statistične službe izdelali 72.819 ton skupne proizvodnje in dosegli 105,3 odstotka družbenega plana in 101,6 odstotka nekoliko višjega operativnega programa. Plan izpolnjujejo naslednji obrati: Plavž, Livarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločevine, Vratni podboji, Elektrode in Željarja.

Plavžarji so izdelali 10.255 ton grodlja in dosegli 108,3 odstotka operativnega programa.

V Jeklarni 1 so z 22.518 tonami vlitega jekla presegli družbeni plan za 12,8 odstotka, za zvišanim operativnim programom pa zaostali za štiri odstotke. V Jeklarni 2 so do sedaj izdelali 35 šarž, kar je 2.493 ton.

V petnajstih odpremnih dneh smo prodali 18.208 ton končnih izdelkov in storitev, kar je 97,9 odstotka družbenega plana in 97,4 odstotka operativnega programa, katerega izpolnjujeta le Valjarna bluming-štel in Vratni podboji.

Informacija kot sredstvo za doseganje večjih učinkov

Radi rečemo, da papir prenese vse. Tudi, če se nič ne spremeni, določen v ostane in posledice se lahko pokažejo tudi z večjo ali manjšo zamudo. V sestavku ne želim dati nasvetov strokovnjakom s tega družbeno-ekonomičnega področja, ampak v tem zahtevnem trenutku našega voja opozoriti na nekatere probleme.

aradi sprememb na bolje ne moremo vztrajati na okopih tradicije ali obljubljenih ugodnosti.

Železarni tečejo vzporedno z dnjo Jeklarne 2 različne aktivnosti ki bodo ob postopnem doseganju dvidenih količin in asortimentov rzočile zmanjševanje in na konukinitev naprav stare tehnologije. mojem mnenju je informiranje o r v okviru železarne ustrezno. Tugovori s posameznimi sodelavci prispevali k ustreznemu vzdušju sprejemanju novega. S tem pa še mo presegli negativnega vpliva zunaj, ki je velikokrat poskušal vrednotiti naš program razvoja.

7 preteklih dveh desetletjih smo iveli velike spremembe v našem izvodnem programu. Prispevali o tudi k delitvi dela med jugosloiskimi in slovenskimi železarnar. Vendar novost navadno prinaša eg dobrega in hitro obvladljivega i težave in zahteva svoj čas prilatve. Večina železarjev se tega eda, kljub temu bo ob morebitnih jih težavah marsikdo metal krivna spremembe. Takrat se bodo še ečim veseljem oglasili tisti »do« informatorji od zunaj. Kaj želim edati? Informacija naj bo graje-pretežno na objektivnih dejstvih manj na osebnih mnenjih posaznikov ali skupin. Da bi bila imacija objektivna, je potrebno izno in enakovredno podati pozitivne in negativne spremembe. Povei je potrebno tudi tisto, kar bo privalo k prevladovanju pozitivnih ktov. Če smo se torej pred leti očili za realizacijo projekta (osnoa odločitev o našem razvoju sega ačetke šestdesetih let), potem mo o vsi omenjeni sprejeti nova dejia in skrbeti za čim hitrejšo obvlanjanje položaja. Od strokovnega stopa, spoštovanja ekonomskih onitosti in dosežene stopnje tnosti vseh železarjev je odvisno, iko bodo uspešna naslednja leta

novih tehnologij in sprememb v ekonomskih odnosih. Prišel je čas, da začnemo z dejanji dokazovati sebi in drugim, posebej pa poslovnim partnerjem, da smo se prav odločili.

In sedaj smo pri bistvu! Globalne tržne raziskave, tekoče analize in vsakodnevno delo s tržiščem potrjujejo, da nam manjka predvsem elektrojekla zahtevnejših kvalitete. Z našim razvojem dodajamo pomemben delež k delitvi dela jugoslovanskih železarn na ploščatnem področju. Naša posebnost je tudi ta, da obvladamo del okroglega programa, predvsem kompletne dodatne materiale ter avtomatna in druga zahtevnejša jekla. Vse to vliva velik optimizem. Pri tem pa je potrebno poudariti, da z našimi partnerji gradimo na skupnem tehnološkem in poslovnem interesu. Kupci sodelujejo v naš razvoj in mi sodelujemo v razvoju naših dobaviteljev. Nekaj neusklajenih programov je še med železarnami, tudi v okviru SZ.

Delitev dela mora biti v interesu vseh udeležencev v izdelavi in predelavi jekla. Nihče ne sme izkoriščati monopolnega položaja, ampak mora prevladati racionalizacija. Tega dejstva se moramo na jesenih močno zavedati. Izkoriščanje prednosti lahko uspeva, nasprotno pa se iz težavnega položaja razvijajo nove moči in nove kvalitete.

Že nekaj časa ugotavljamo, da postajajo tržišče vse bolj zahtevno. Ko prehajamo na višje asortimente, je tudi tveganje večje. Tehnološka pot je zahtevnejša in daljša, kar veže še več sredstev. Če je izdelana kvaliteta za določenega kupca v nepravem času ali količini, postane prodaja problem, čeprav imamo večino naših izdelkov prodanih formalno za celo leto, dejansko pa najmanj za tri mesece. Marsikdo bo rekel, lahko je prodati, težko pa je izdelati.

V razvitih deželah je tudi pri jeklu osnovni problem prodaja ne proiz-

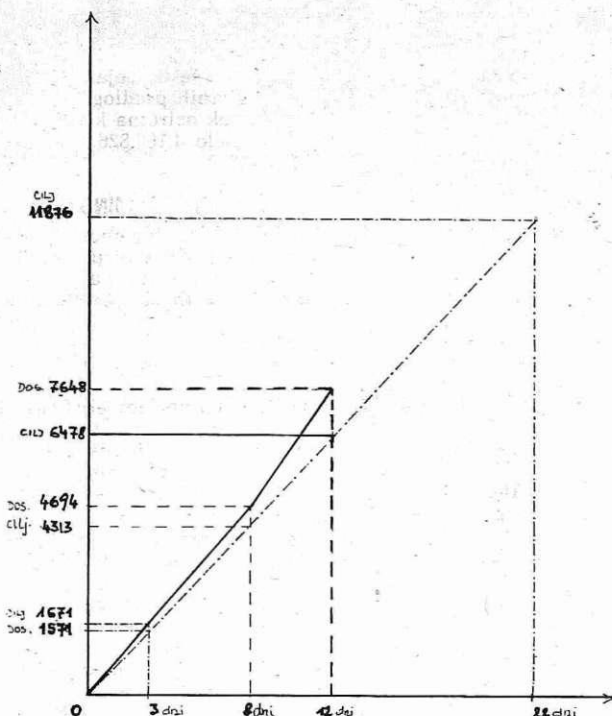
vodnja. Pri nas naj bi bila ob stanju našega razvoja in odprtosti gospodarstva oba procesa enakopravna. Ne smemo govoriti o tem, kaj je podrejeno in kaj nadrejeno, saj eno brez drugega ne gre. Skrbeti moramo, da se stalno dopolnjujemo in usklajujemo. Težave ene ali druge plati moramo reševati s skupnimi močmi. S takšnim globalnim pozitivnim gledanjem na stvari ne bi smel toliko motiti zapis o učinkovitosti komercialne dejavnosti v članku o OD v marcu v Železarni. Bolj bi moralo motiti, če ne izpolnjujemo obvez do kupcev v potrebni kvaliteti in dinamiki. Proizvodnja izdelkov črne metalurgije teče po predhodnih naročilih, torej za znanega kupca. Prodaja je torej opravljena že nekaj mesecev pred odpremo. Zato pri mesečnih poročilih lahko govorimo le o realizaciji blagovne proizvodnje.

Tudi ugotovitev v istem članku: »za stimulacijo skupnega cilja poslovanja nismo mogli izplačati niti dinarja osebnega dohodka, čeprav je bil cilj visoko presežen«, daje osnovo za razmišljanje v vsaj dveh smereh. Enakomernejšo proizvodnjo in odpremo potrebujejo ne le naši kupci, ampak tudi mi. Pripravljeni smo tudi, da vse bolj prihajamo do spoznanja, kako zelo so potrebne spremembe na področju delitve OD.

V že omenjeni zadnji številki Železarnja sta še informaciji o prodaji in proizvodnji v marcu. Kot sem že omenil, je namesto prodaje bolj primeren izraz realizacija blagovne proizvodnje. Naš skupni cilj mora biti, da je čim manj odstopanj med prodano proizvodnjo za določeno obdobje in njeno realizacijo.

V obeh prispevkih je tudi veliko števil, ki so bolj operativnega značaja, manj pa primerne za širšo informacijo. Nekatere številke si celo nasprotujejo ali so nerazumljive. Eno je obsežna, drugo pa popolna informacija. Če na primer navajamo, da smo z izvozom v I. četrtletju pridelali razliko skoraj 3 mla din, potem je treba tudi reči, da smo zaradi izvoza pridobili cenejši vložek iz uvoza. To ne velja le za polizdelke, ampak za vse surovine, pa še za kaj. Ernest Pušnik

doseganje skupnega cilja poslovanja

Načrtovano realizacijo za dvanajst dni smo presegli za 18,1 %. K temu uspehu je precej pripomoglo zvišanje cen izdelkom črne metalurgije za 20,3 % od 7. aprila dalje. Brez povišanja cen bi bila realizacija le za približno 4 % večja od pričakovane.

Oddelek za nagrajevanje

Razpis Pantzove nagrade

Delavski svet Železarne Jesenice v skladu s petim členom pravilnika za podelitev Pantzove nagrade razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade v letu 1987.

Pravico sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarne in tudi druge osebe izven Železarne, ki s svojim življenjskim delom na področju metalurške dejavnosti in drugih, ki so vezane na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivajo na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevajo k uveljavljanju Železarne Jesenice doma in v tujini.

Rok prijave je 30. junij 1987. Prijave za razpis je treba nasloviti na oddelek za zaščito industrijske lastnine v sektorju za ekonomiko in organizacijo.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade je po sklepu delavskega sveta Železarne pet povprečnih neto osebnih dohodkov v Železarni v letu 1986. Poleg nagrade prejme nagrajenec še plaketo in diplomu.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresirani dobijo na oddelku za zaščito industrijske lastnine.

Delavski svet
Železarne Jesenice

Elektronsko - računski center Železarne Jesenice vabi k sodelovanju sodelavce,

ki imajo:

- visoko ali višjo izobrazbo računalniške, tehnične ali ekonomske smeri,
- veselje do opravljanja nalog s področja obdelave podatkov in programiranja,
- da so samostojni in kreativni,
- kandidatom, ki bodo pripravljali opravljati naloge iz navedenega področja, bomo omogočili tudi dopolnilno strokovno izobraževanje.

Vsi kandidati bodo opravili razgovor na Elektronsko - računskem centru. Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo kadrovskemu sektorju Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Na ogled Jeklarne 2!

Vabimo vse upokoence — delavce martinarne, elektrojeklarne, vseh oddelkov Jeklarne in vzdrževalce, ki so bili zaposleni v Jeklarni, na ogled novega obrata Jeklarne 2. Ogled bo v sredo, 29. aprila, ob 10. uri.

Zbor je pred pomožno zgradbo Jeklarne 2 na Beli, vhod pri cestarski hiši na Beli.

vodstvo Jeklarne

Obvestilo!

Bralke in bralce Železarnja obveščamo, da naslednja številka glasila izide 7. maja. Uredništvo

Dopisniki!

Vse dopisnike Železarnja prosimo, da čimprej sporočijo svoje raslove ali nove številke žiro računov na uredništvo glasila.

V novem laboratoriju bo veliko dela

V začetku aprila je bilo organizirano strokovno posvetovanje o dodatnih materialih, na katerem so si udeleženci ogledali tudi demonstracijo varjenja v novem razvojno - varilnem laboratoriju raziskovalnega oddelka (in ne ata Elektrode, kot smo pomotoma zapisali v prejšnji številki). Zakaj je bil reben nov laboratorij in za kaj ga bodo uporabljali, nam je povedal vodja iskovalnega oddelka mag. Aleš Lajoja.

V elektrodnem oddelku smo sicer imeli svojo varilnico, vendar je bil stor zelo majhen in neurejen ter tiensko neprimeren. Odsesavanja nov in prahu, ki nastajajo pri varju, ni bilo mogoče zadovoljivo diti, pa tudi vseh aparatov, pobnih za različne postopke varjea, zaradi pomanjkljivosti prostora smo mogli namestiti. Nujno pa je, vsak izdelek, ki ga izdelamo v našelezarni, tudi pri nas preizkusiti.

Naša železarna je največji proizjalec varilnih izdelkov v Jugoslaviasaj izdeluje vse vrste elektrod od vadnih do visokolegiranih elektrod in elektrod iz barvnih kovin ter ilne žice in praške za varjenje. vse te izdelke in različne postopvarjenja bi potrebovali ustrezne irate, vendar vseh nismo imeli, bi bilo predrago. Zato smo se s venskimi in jugoslovanskimi proajalci varilnih aparatov dogovorida so nam posodili svojo opremo demonstracijo. Naša želja pa je, bi ti aparati ostali pri nas, da bi šim kupcem lahko prikazali, kako posamezni varilni aparati uporabza naše izdelke. Veliko reklamacij o namreč prejeli tudi zato, ker nauptci za posamezne izdelke niso rabljali ustreznih varilnih apara-

kom, možnost manipuliranja z žerjavom). V novi varilnici bomo opravljali tudi reparaturna varjenja oziroma popravila.

Naša železarna je glede na kvaliteto vodilni izdelovalec konstrukcijskih jekel v Jugoslaviji in je na tem področju dosegla velik razvoj. Pred približno 25 leti smo v Jugoslaviji delali jekla z mejo plastičnosti 360 N/mm², sedaj pa je meja plastičnosti že 900 N/mm². Meja plastičnosti je lastnost materiala, ki jo je potrebno poznati za izračun trdnosti in varnost konstrukcij. Če je meja plastičnosti večja, je za določeno konstrukcijo potrebno manj materiala, ker je bolj nosilen in prenese večje obremenitve. Za omenjena konstrukcijska jekla je potrebno predpisati tudi tehnologijo varjenja, ker je treba kupcu ponuditi nov izdelek in znanje o tem, kako naj ga uporablja. Nova varilnica nam bo tudi v te namene prišla zelo prav.

Pri našem delu opravljamo tudi defektoskopske preiskave, zato imamo poleg varilnice laboratorij, opremljen z industrijskim rentgenom in ultrazvočnimi aparati ter

aparati, ki delujejo na elektromagnetnem principu. Z njimi in s penetranskimi metodami iščemo napake v materialih. V novih prostorih bo tudi celoten laboratorij za raziskave in razvoj oploščenih elektrod. Ker je vsako leto treba narediti ateste elektrod za registre pooblaščenih mednarodnih organizacij, bomo novo varilnico uporabljali tudi v te namene.

V Železarni je bil večkrat problem, kje vskladiščiti neko poizkusno proizvodnjo. Poleg novega laboratorija imamo tudi manjše skladišče za dodatne materialne, ki se redkeje izdelujejo ali le v manjših količinah. V bližini je tudi skladišče pločevin, predvsem novejših materialov in tistih, ki jih še razvijamo, da jih bomo imeli pri roki, če kupec želi vzorec neke pločevine ali za prikaz varjenja.

Nenazadnje je nova varilnica zelo primerna tudi za izobraževanje kadrov, saj je poleg sodobno opremljenih delovnih mest dostopna tudi predavalnica, kjer bi lahko pripravili različna predavanja za naše delavce in kupce.

Nov raziskovalno - varilski laboratorij je torej le del obsežne dejavnosti raziskovalnega oddelka, ki s programom dela v novi varilnici zagotavlja, da bo dobro izkoriščena in da se bodo vložena sredstva bogato obrestovala.

Lilijana Kos

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD OKROGLI PROGRAM z dne 20. aprila 1987 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVNO OBJAVLJAMO

dela in naloge
SKUPINOVODJA PRIPRAVE VLOŽKA IN NOTRANJEGA TRANSPORTA, šifra 2424, D - 4, 12. ktg., 1 oseba

POGOJI:

1. IV. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja — avtomehanik ali strojni mehanik,
2. tri leta delovnih izkušenj v notranjem transportu,
3. kandidati morajo imeti opravljen strokovni izpit za upravljanje z viličarjem.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na KADROVSKI SEKTOR ŽELEZARNE JESENICE, z oznako »za delovne naloge skupinovodja notranjega transporta — obrat Žebljarna — TOZD Okrogli program«.

Inovacijska dejavnost v preteklem mesecu

V mesecu marcu so odbori za gospodarstvo na šestih sejah obravnavali enaindvajset predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 130.956.344 din, zato je petdeset novatorjev prejelo 4.108.826 din posebnih nadomestil ali 3,1 % od ugotovljenih koristi.

PLAVŽ

Mihu Tolarju in Vladimirju Klinerju je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za nov način zakladanja plavža po generalnem remontu. Avtorja sta uporabila drugačen način zakladanja, in sicer tako, da so drva založili skozi pihalične odprtine, jalove in polne vsipe pa preko vispne naprave kot pri normalnem obratovanju agregata. Takšen način zakladanja je tudi precej bolj varen od prvotnega.

Juriju Jeriču in Alešu Robiču je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zamenjavo el. magnetne zavore s hidravlično ELDRO zavoro na poševnem dvigalu plavža. Avtorja sta s predelavo mehanskega dela zavore in montažo nove hidravlične zavore dosegla veliko večjo zanesljivost obratovanja, delovanje zavore je mirno in mehko, sama vožnja dvigala je mirnejša in nihanje zaradi sunkovitega zaviranja na konstrukciji dvigala je skoraj v celoti odpravljeno.

JEKLARNA

Matjažu Kelvišarju, Henrikju Zupanu, Vekoslavju Zakrajškju, Janezu Rozmanu, Miranu Kneževiču in Radu Pristovu je bilo odobreno posebno nadomestilo za izdelavo havbe za odvod svinčevih hlapov in izboljšave na napravi za vpihovanje Pb. Avtorji so izdelali havbo za odsesavanje svinčevih par in jo montirali na drsno zapiralo ponvice pred prebodom. Izvedene so bile tudi izboljšave na napravi za vpihovanje Pb. Če teh izboljšav ne bi bilo, izdelava Pb jekel v SM oddelku ne bi bila mogoča.

Jožetu Berniku je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za predelavo napeljav vodnega hlajenja in vgraditev izolacijskih konzol na elektro peči ASEA. Med obratovanjem elektro peči ASEA je pogosto prihajalo do preskakovanja električnega toka na vodovodne cevi, kar jih je prežgalo. Vodo za panele je bilo potrebno zapreti, zato je prišlo do požiga določenih panelov. S predelavo napeljav vodnega hlajenja je avtor vse pomanjkljivosti odpravil.

Vekoslavju Zakrajškju, Leonu Vidiču in Ignacu Brkiču je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za uvedbo enostavnejšega in varnejšega odvoza odpadnih snovi ter žlindre iz livne jame SM jeklarne. Ni več težav s prenašanjem banj z žerjavom, z lovljenjem tekoče žlindre pri prebodi, razbremenjen je transport in izboljšala se je varnost pri delu.

VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Janezu Bičku, Francu Brelihu in Aleksandru Mandeljcu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo posebnega grabilca za čiščenje dna komor globinskih peči. Z izdelavo grabilca so se zmanjšali stroški za izkor žlindre, manj je vgrajenih ognjeodpornih materialov, manjša je poraba zemeljskega plina, grabilec se uporablja tudi za čiščenje striper hale, zmanjšalo se je število okvar klesčnih žerjavov in izboljšali so se pogoji dela.

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Miranu Kavaljarju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za vgraditev svetlobnih teles na NC sekatorju OMNIMAT. Zaradi slabe vidljivosti v hali je bila nastavitve kotov in lateralnih pomikov zelo slaba. Zato je avtor predlagal indirektno osvetlitev na samem sekatorju. Montiral je nosilce za svetlobna telesa in sedaj pada svetloba indirektno na rezalne agregate in s tem omogoča zelo dober pregled nad nastavitvijo.

Miranu Kavaljarju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za izdelavo zaščite rezalnih agregatov na NC sekatorju. Rezalni agregati so pri rezanju odmaknjeni od pločevine za določeno razdaljo, za katero skrbi tipanje, ki omogoča enakomerno razdaljo med rezalno šobo in ploščo. Zaradi nesigurnega delovanja agregata je prihajalo do izpada tipanja, kar je povzročilo zlom varovalke. Avtor je izvedel zaščito agregatov s pomočjo stikala za izklop in sedaj ne pride več do zloma varovalke, temveč le do prekinitve rezanja.

Miranu Kavaljarju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za vgraditev lamel na rezalnih mizah NC sekatorjev. Rezalne mize na sekatorjih so imele konične bakrene nastavke, ki so jih uporabljali pri obrezovanju plošč. Zaradi velike teže plošč so se nastavki deformirali, kar je pomenilo odstopanje od dovoljenih toleranc. Avtor je z vgraditvijo lamel odpravil poškodbe in preprečil deformacije.

HLADNA VALJARNA BELA

Branku Banku in Mihju Hladniku je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za povečanje kapacitete linije CRNO in podaljšanje vzdržnosti valjčnic. V rekristalizacijskem delu peči s suho atmosfero so se na valjčnice hitro nalepili železni delci, kar

je povzročalo nekvaliteten trak in pogoste menjave valjčnic v peči. Avtorja sta z dvigom atmosferske zapore in namestitvijo dodatnih vhodov za vlažno atmosfero H₂/N₂ v nekristalizacijski del podaljšala vložni del peči, s tem pa se je povečala kapaciteta linije CRNO, zmanjšali so se zastoji in poraba valjčnic.

Niku Cenčku, Ivanu Ščapu, Milanu Železniku in Vladu Repetu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo sklopke E5 2B 52B za rotacijski merilnik v HVB. Sklopka za rotacijski merilnik dolžine na Sendzimir ogrođju mora brezhibno delovati, saj je od nje odvisno delo avtomatske regulacije ogrođja. Zaradi izpostavljenosti merilnika mehanskim in drugim vplivom je bilo potrebno pogosto vzdrževanje. Ker so sklopke iz uvoza, na zalogi pa ni bilo rezervnih delov, so jih morali menjati kar kompletne. Da bi odpravili uvoz sklopke, so avtorji izdelali štiri komplete orodij, s katerimi serijsko štancajo sestavne dele ter jih nato sestavljajo.

HLADNA VALJARNA JESENICE

Sašu Dolinarju in Tonetu Ravnikarju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za spremembo napajanja pogona naprave za pritisk valjev na Siemens valjčnem stroju. Avtorja predloga sta namesto kontaktorjev in kontaktov CN 63 vgradila kontaktorje in kontakte CN 80 in z ustrezno blokado na tipkastih in močnostnih kontaktorjih dosegla, da so poškodbe kontaktorjev in pregoretja varovalk skoraj v celoti odpravljena.

VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Ivanu Žuniču in Dragu Finžgarju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za zaščito pogonskega in prostotekalnega kolesa na transportni žičnici pred izpadom galove verige. Zaradi pogostih izpadov galove verige sta avtorja izboljšave izdelala pločevinasto zaščito pogonskega in prostotekalnega kolesa transportne žičnice. Z izvedbo zaščite so se občutno zmanjšali zastoji zaradi izpada galove verige in izboljšala se je varnost delavcev.

Ivanu Žuniču, Dragu Finžgarju in Francu Berniku je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za spremembo krožnika na navijalcih BB 300 za navijanje žice od Ø 6 do 14 mm. Avtorji so izvedli spremembe na krožnikih navijalcev tako, da le-ti nimajo več izvirne ovalne oblike temveč okrogle, zato ne prihaja več do zatikanja konic in koncev žice. Spremenili so tudi obliko konic in niso več rezkane po svojem obodu, temveč so okrogle oblike. Poleg tega so ojačali mehanizem vzvoda za dvig-kolobarja. S temi spremembami so avtorji izboljšave dosegli, da so se zastoji zmanjšali kar za 20 krat.

REMONTNE DELAVNICE

Olgi Kunšič je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izdelavo naprave za krmiljenje lokalnih žigosnih ur. Avtorica je izdelala napravo, ki ima vpliv na čas, ki je potreben za zasledovanje posameznih delovnih operacij za celotni delovni cikel, za katerega je delavec potreboval dve delovni uri. Nov krmilni aparat pospešuje pomnik celotnega mehanizma 20-krat hitreje, kot si normalno sledijo impulzi celotne matične mreže. V obratovanju je 110 žigosnih ur, ki jih morajo letno dvakrat pregledati. Poleg tega se pri vseh žigosnih urah pojavljajo nepredvidene okvare, ki zahtevajo ista ali celo večja popravila. Namesto 120 minut, potrebnih za zasledovanje posameznih delovnih operacij, je sedaj potrebno le 6 minut, kar pomeni 114 minut prihranka.

TRANSPORT

Janezu Urhu, Juretu Kalanu in Milošu Potočniku je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za vgraditev novega stikala na elektro vilicarjih 1,5 in 2 toni. Proizvajalec elektro vilicarjev vgrajuje stikala za preklap smeri vožnje naprej-nazaj. Zaradi pogostih okvar teh stikal so jih morali letno zamenjati okoli sto. To pa je povzročalo zastoj v proizvodnih obratih, vzdrževalcem pa obilo dela ob nenormalnih delovnih pogojih. Da bi povečali delovno sposobnost vilicarjev in zmanjšali število okvar, so avtorji stikala zamenjali s stikali, izdelanimi v DO Rade Končar, pri tem pa so morali predelati še elektro instalacijo. Z vgraditvijo novega tipa stikal in pravilno prezevala el. instalacije so odpadle vse prejšnje težave.

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 27. APRILA DO 10. MAJA

- 27. aprila, Marin GABROVŠEK, poslovodni odbor, Bled, Ribenska 8c, ☎ 78-157.
 - 28. aprila, Vitomir GRICAR, Valjarna debele pločevine, Jesenice, Titova 2, ☎ 81-279.
 - 29. aprila, Leon MESARIČ, Željalnica, Jesenice, Titova 3, ☎ 81-216.
 - 30. aprila, Tomaž KAVČIČ, Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.
 - 1. maja, Sašo KAVČIČ, HV Jesenice, Jesenice, Titova 85, ☎ 81-413.
 - 1. maja, Jože KOBENTAR, kadrovske sektor, Jesenice, Hrušica 19.
 - 2. maja, Janez KOMEL, marketing, Jesenice, Janševa 6, ☎ 81-026.
 - 4. maja, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.
 - 5. maja, Oskar KURNER, T K R, Jesenice, Tavčarjeva 9, ☎ 81-214.
 - 6. maja, Jernej HOČEVAR, prodaja, Jesenice, Kežarjeva 38, ☎ 82-118.
 - 7. maja, Sašo MANDELJC, Valjarna bluming štekel, Jesenice, Tomšičeva 88, ☎ 82-054.
 - 8. maja, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, C. talcev 4 a, ☎ 83-345.
 - 9. maja, Anton KELVIŠAR, Žičarna, Jesenice, C. na Golico 16, ☎ 82-475.
 - 10. maja, Srečo MEŽNAR, Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107 a, ☎ 89-040.
- Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
- V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 27. 4.	Zdravko Smolej	Janez Arh
Torek — 28. 4.	Janko Cerkovnik	Dušan Šmid
Sreda — 29. 4.	Alojz Varl	Rajko Petraš
Četrtek — 30. 4.	Anton Burja	Marjan Endliher
Petek — 1. 5.	Jože Zidar	Franci Zupančič
Sobota — 2. 5.	Sašo Dolžan	Igor Logar
Nedelja — 3. 5.	Marko Sušnik	Ivan Mežik
Ponedeljek — 4. 5.	Jože Cej	Miha Šlibar
Torek — 5. 5.	Pavel Žmitek	Božidar Černe
Sreda — 6. 5.	Ivan Slamnik	Marjan Trontelj
Četrtek — 7. 5.	Alojz Mesojedec	Jože Ravnik
Petek — 8. 5.	Mirko Zupan	Pavel Zupan
Sobota — 9. 5.	Ivan Šenveter	Alojz Slivnik
Nedelja — 10. 5.	Rado Legat	Berti Krapež

Služba obratne ambulante

Od 28. do 30. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik.
POPODNE: III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik — Tili.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
Obe zobni ambulanti bosta v dneh 28., 29. in 30. aprila zaprti.
POPODNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi, 28. in 29. aprila dela popoldne in 30. aprila dopoldne.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. do 10.30, popoldan od 12. do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

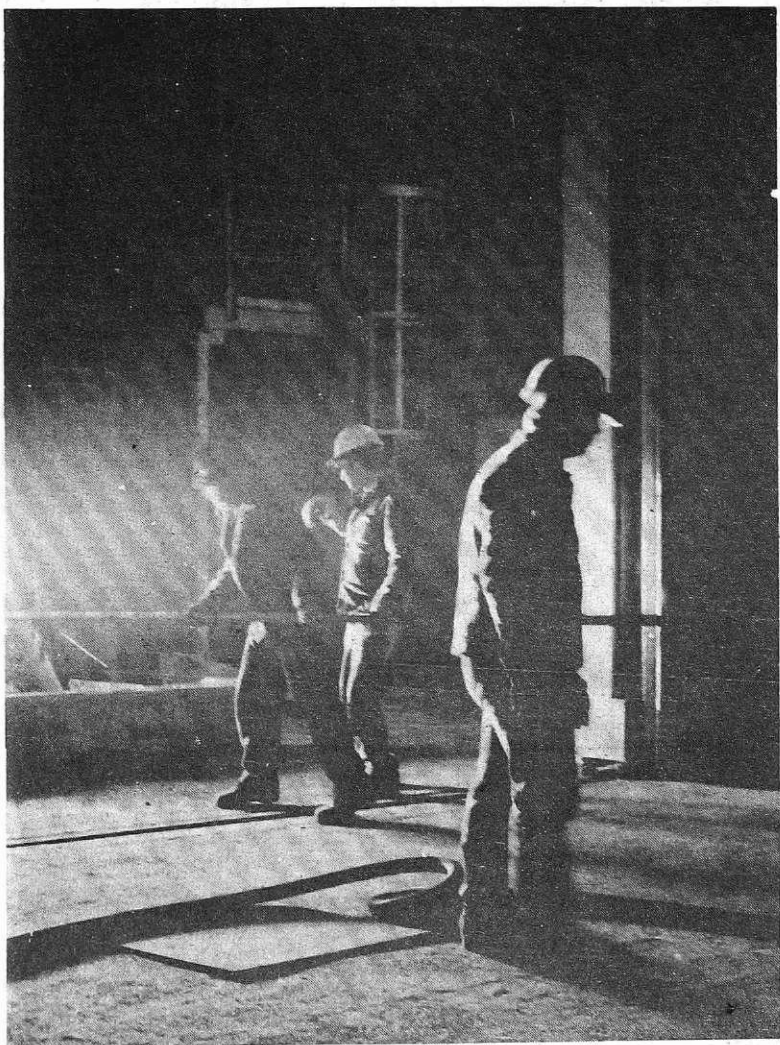
Od 4. do 9. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik — Tili.
POPODNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce od 13.30 do 14.30.
V soboto, 9. maja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.
POPODNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
Za borce od 13. do 14.
V soboto, 9. maja, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. do 10.30, popoldan od 12. do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

25., 26. in 27. aprila, Rifet JAŠAREVIČ, Kurirska 1 a, ☎ doma 83-596, ☎ v službi 83-281.
1., 2. in 3. maja, Urša OBLAK, Dovje 78, ☎ doma 89-187, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Obvestilo

Zaradi normalnega poslovanja male prodaje v zvezi z odpadnim nerabnim lesom v Železarni Jesenice in v skladu z ukrepi na področju zavarovanja družbenega premoženja veljajo naslednja pravila:
1. Ocenjevanje lesa vsak drugi teden v mesecu.
2. Prodaja in odvoz lesa vsak tretji teden v mesecu.
3. Odvoz lesa vse delovne dni od 6. do 18. ure.
V ostalem veljajo pravila za poslovanje male prodaje Železarne Jesenice.

Jeklarne 2 (foto: I. Kučina)

Kaj je novega v sindikatu

● Delavski svet Železarne bo na triinštrici seji sklenil širok krog razrave o predlogu delitve sredstev klada skupne porabe za letošnje leto. Po sprejemu predloga delitve klada na delavskem svetu delovne rganizacije bomo še v aprilu izplaali regres in jubilejne nagrade.

● Prvomajski prazniki so pred rati, s tem pa tudi otvoritev Jeklarne 2. Po proslavi ob otvoritvi in oglelu Jeklarne 2 bo na Poljanah tradicionalno praznovanje 1. maja. Za del ega praznovanja bo z ustrežno orga nizacijo športnih in zabavnih iger oskrbela tudi komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru kon ference osnovnih organizacij sindi kata. Organizirano bo tekmovalje v lečenju vrvi, streljanju z zračno pu ko, hokeju na travi, organizirano bo egljanje za ovna ter prikazano me anje varpe.

● Delavci Železarne bodo v teh prejelih vabila s programom priredi ev, bon za malico v vrednosti 1.000 dinarjev in značko z emble mnom Jeklarne 2. Bon bo mogoče novčiti samo 1. maja na Poljanah.

● Referenti za kulturo v osnov nih organizacijah! Ne pozabite zbra ti-imeni interesentov za naročilo rešerovne zbirke. Seznam naročni ov čimprej oddajte na sindikatu Že lezarne.

● V teh dneh smo na sindikatu Železarne zbrali vse prijave za na kup orodja Unior. Računovodstvo osebnih dohodkov je preverilo mož nosti trimesečnega odplačevanja tretjina osebnega dohodka) za posa nezne naročnike. Potrjene naročil nice (originalne) bo računovodstvo po redovalo vsakemu naročniku, da bo njim lahko v času prodaje dvignil naročeno orodje.

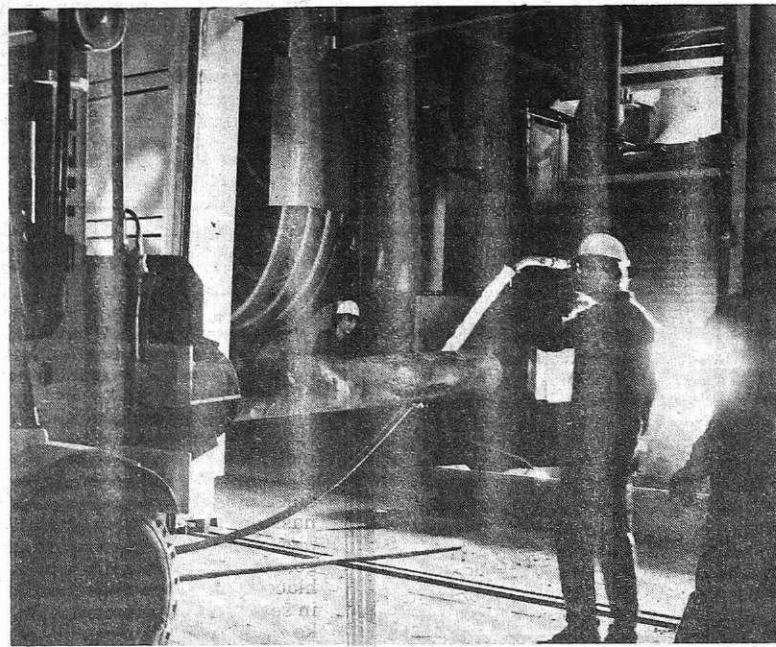
O pričetku in razporedu prevzema naročenega orodja bomo vse pravo časno obvestili. Ker je orodje naro či o precej delavcev, bo prevzem orga niziran v več delih.

● V petek, 24. aprila bo v resta raciji Železarne organiziran slavno stni sprejem za jubilate dela Že lezarne Jesenice. V slavnostnem delu sprejema bodo jubilate pozdravili predsednik delavskega sveta, pred sednik poslovnega odbora in pred

sednik sindikata Železarne Jesenice, nato pa bo po večerji še zabavni del s plesom.

● Včeraj je v republiškem centru za obrambno usposabljanje v Polj čah potekal enodnevni posvet pred sednikov izvršnih odborov in konfe renc Zveze sindikatov Slovenije ter članov občinskega sindikalnega sve ta. Na posvetu so posebno pozornost posvetili rezultatom gospodarjenja v preteklem letu in ocenili stanje v prv em četrtletju, seznanili so se s poro čilom o izvajanju aktivnosti v orga nizacijah in organih občinske orga nizacije zveze sindikatov, s spre membami in dopolnitvami zakona o združenem delu, s spremembami družbenega dogovora o skupnih os novah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v Sloveniji, z odgo vorom o izvajanju aktivnosti o refe rendumu za tretji občinski samopri spevek, obravnavali pa so še druge aktualne naloge.

Sindikatu Železarne

Novice iz sindikalnih organizacij

TOZD KOMERCIALA

Na tretji seji osnovne organizacije sindikata TOZD Komerciala, ki je bila 27. februarja, so najprej pregle dali izvrševanje sklepov oziroma od govore, ki so jih dobili na vprašanje o mentorstvu in pripravnosti.

Dogovorili so se, da denar, ki je namenjen za praznovanje dneva že na, namenijo Bolnici Jesenice za na kup medicinskih aparatov.

Zelo obsežno so obravnavali letno poslovno poročilo in imeli nanj precej pripomb, predvsem glede dela komerciala. Želeli bi, da bi se poro či lo dopolnilo z opisom določenih pro blemov, ki so vplivali na poslovanje. V nabavno-materialnem skladi ščem poslovanju delo ni bilo lahko, čeprav je bilo dovolj surovin in re produkcijskega materiala, težave so bile predvsem z dinamiko dobave (dobavni roki, kvaliteta). Še večje te žave so bile pri prodaji. Upadal je in teresa za nekatere vrste izdelkov, kupci zahtevajo znižanje cen, želijo

ugodnejše pogoje plačevanja. Če smo zamujali z dobavnimi roki, so navadno preklicali naročila. Kupci si vedno bolj želijo tudi mesečne doba ve in ne četrtletne.

Skupaj z domačimi kupci jekla so načrtovali za 5 mio dolarjev izvoza, dosegli pa so le tretjino te vsote. Imeli so dobre dogovore in poslovne stike, toda različni predpisi so jim te načrte onemogočili.

Pri izvozu so bile velike težave tu di zaradi zmanjšanja izvoznih kon tingentov, povečanja uvoznih carin, znižanja cen zaradi tečajnih razlik, protidumpingških postopkov itd. Kljub temu so skupaj z našo proiz vodnjo, ki ima vse več posluha za spremembo asortimentov, dosegli kar dobre izvozne rezultate, celo več, kot so načrtovali.

Cenovna gibanja med vhodnimi in izhodnimi materiali so bila lani do bra, letos pa se bodo poslabšala, ker se bo vpliv visoke inflacije še pove čal. V prihodnje si bodo morali še bolj prizadevati, da se bodo držali dobavnih rokov, dogovorjene kvali tete, povečali prisotnost na trgu, te koče spreminjali lastne in prodajne cene ter plan proizvodnje izpolnjeva li tako količinsko kot kvaliteto in rokovo. Le-tako, menijo člani osno vne organizacije sindikata, bomo lahko dosegli še boljše poslovne re zultate naše delovne organizacije.

Seznani so se tudi z gradivom o nagrajevanju dela, ki bo vplivalo na strokovni razvoj in boljši dohodek delovne organizacije. Gradivo se jim zdi preveč komplicirano napisano in ga bo potrebno še dodelati za širšo obravnavo.

Podprli so pritožbo sodelavke na prekategorizacijo in se seznanili z reorganizacijo komerciala. Sindikat želi, da bi bilo skupaj s predlogom mezoorganiziranosti pripravljeno tu di gradivo o novih delovnih mestih.

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Tudi člani izvršnega odbora osno vne organizacije sindikata Valjarne debele pločevine so na tretji redni seji, ki je bila 3. marca, poleg pregle da izvrševanja sklepov obravnavali poslovno poročilo za leto 1986.

V Valjarni debele pločevine so plan proizvodnje presegli predvsem zaradi prestativne generalnega re monta iz septembra 1986 v april 1987. Dober je bil tudi asortiment proizvodnje, zaostali so le pri kvali tetno nizko legiranih in plemenitih ogljikovih jeklih. Predvidenega izvo za niso dosegli zaradi prioritete do bav pločevine za Jeklarno 2, delno pa tudi zato, ker kalilna peč za ter mično obdelavo do konca leta še ni delala. Večje zastoje so imeli pri rav nalniku v OTOP in na novem ravnal nem stroju zaradi avtomatike in hi dravlike. Storitnost je nižja kot v preteklih letih tudi zato, ker imajo zaposlenih več delavcev, ki delajo na finalizaciji pločevine, na samo stori lnost pa nimajo vpliva. Zaradi dobre ga dela na progi in v adjustaži so presegli izplen tako pri slabih kot pri odrezkih. Dobro delo je vplivalo tudi na manjšo porabo elektrike in zemeljskega plina. Teži pa jih po manjkanje delavcev v vseh oddel kih, ki pa bo še večje, ko bo nekaj delavcev odšlo v pokoj. Prizadevati si bodo morali, da bodo znižali vse vrste zalog na tak nivo, da bodo še lahko nemoteno obratovali, da bi ta ko znižali obresti od kreditov na obratna sredstva.

Obravnavali so predlog strokovne ga razvoja in ugotovili, da bo potreb no ponovno izdelati in proučiti nov način prevrednotenja posameznih del in nalog. Ugotovili so, da so bile vse kategorije od pete do sedemnaj ste razvrednotene. Tudi razpon od pete do dvajsete kategorije je pre majhen, saj zajema kar 90 % delav cev, od dvajsete do dvaintridesete kategorije pa je zajetih le 10 % delavcev.

Ob dnevu žena so se delavke odlo čile, da 30.000 din namenijo Bolnici Jesenice.

Ženska garderoba naj bi bila do končana do generalnega remonta, vodstvu TOZD Ploščati program in sindikatu Železarne pa so predlaga li, da bi na rekreacijskem centru Kres zgradili igrišče za mali nogo met, katerega lastnik bi bila TOZD Ploščati program.

Opozorili so tudi, da se nova opre ma ne dela po planu in da delavci zahtevajo, da se okna postavijo na južni steni hale C.

Sedmim sodelavcem so odobrili denarno pomoč.

Pregled sestankov SDS

(Iz programa samoupravnih aktivnosti za marec — nadaljevanje)

Iz OBRATA TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vod stvo obrata, promet + vleka 1, 2, 3 i 4, garaže, tovor, tehtalci, vozovna delavnica, lokomotivna delavnica, delavnica motor nih vozil, elektromotorna delavnica in vzdrževanje proge. SDS garaža opozarja, da vprašanje vode v kopalnici še ni re še no. Pod točko razno so bila izpostavljena naslednja vprašanja: razlaga vrednotenja oziroma novih grup, vožnja z vlačilci v HVŽ, posebni pogoji dela na PTO, in vprašanje oblek za dežur ne voznike. Eden izmed članov SDS je predlagal, naj bi ustanovi li posebno komisijo, ki naj bi ugotovila, če mu pripada pravi ca do otežkočenega dodatka. SDS vzdrževanje proge opozarja, da ne dobijo povratnih informacij na vprašanja, ki jih posta vljuje na SDS, na osnovi česar sklepajo, da ni vredno sklice vati delovne skupine.

TOZD KOMERCIALA

Iz TOZD KOMERCIALA smo prejeli zapisnike SDS zuna nja trgovina, domača prodaja in marketing ter centralno skladišče Jesenice. SDS zunanja trgovina se je na sestanku sezna nila s pripravami na mezoorganizacijo v TOZD Komerciala. Pod razno pa opozarja, da naj s telefakom na nabavi upravlja jo pooblaščen osebe, da ne bi prišlo do zlorabe. SDS domača prodaja in marketing v zapisniku izraža svoje nezadovoljstvo v zvezi s praznovanjem dneva žena. Pravijo, da so lani opozorili na različni pristop pri praznovanju tega praznika v Železarni in da je skrajni čas, da se to vprašanje reši. Prav tako menijo, da bi moral izvršni odbor OO sindikata v TOZD Komerciala o problemu, ki je nastal v zvezi s praznovanjem dneva žena, ob vestiti SDS in da potem ne bi prišlo do nesporazumov. Delavci so bili informirani tudi o postopku v zvezi s pritožbami na pre vrednotenje del in nalog.

TOZD DRUŽBENI STANDARD

Iz TOZD DRUŽBENI STANDARD smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, samski domovi, restavracija ŽJ, kantine er samopostrežna restavracija. SDS samski domovi je med drugim razpravljala o sklepu komisije za vrednotenje del in nalog z dne 19. februarja 1987. Po oceni članov SDS vodju sam skih domov pripada 17., ne 16. kategorija. Pri tem se sklicuje o na to, da mora upravljati s štirimi dislociranimi enotami od Plavža do Koroške Bele in da se pri tem ne more opreti na več e število odgovornih sodelavcev. Prisotni so bili tudi opozorje ni, da je stimulacija za produktivnost posamezniku ali skupini nogoče za določen čas tudi ukiniti, če se izkaže, da skupina ali osameznik ni produktiven. Podobno opozorilo je bilo izrečeno da se posamezniku lahko odvzame stimulacija za dan ali več udi na sestanku SDS kantine in samopostrežne restavracije. Članom teh dveh SDS je bilo tudi povedano, da je bilo v mese u januarju izplačanega preveč OD in da bo zato v mesecu fe ruarju in marcu odbitek pri OD v povprečni višini 6000 din, a tudi, da zaradi prvomajske proslave na Poljanah in otvori ve Jeklarne 2 prvega maja ne bo mogoče vzeti dopusta.

DELOVNA SKUPNOST ZA FINANČNE ZADEVE

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA FINANČNE ZADEVE smo rejeli zapisnike SDS računovodstvo prihodka in dohodka,

glavna knjiga, osnovna sredstva in analize, ter računovodstvo osebnega dohodka. SDS računovodstvo prihodka in dohodka je zavzela v zvezi s prevrednotenjem del in nalog naslednje stališče: Posredovana je bila obrazložitev nekaterih pripomb in vprašanj, nastalih ob vročanju sklepov o prevrednotenju del in nalog. Pripomba SDS: Menimo, da se rok vložitve zahteve za varstvo pravic ne more šteti od dne, ko je delavec z vročilni co, podpisano knjigo ali na drug zaznaven način sprejel sklep, ko pa je večina članov SDS prejela sklepe osebno, brez datuma vročitve v kakršnikoli podpisni knjigi ali vročilnici. Sklep SDS: delavskemu svetu bo poleg zapisnika predložena tudi pritožba članov SDS računovodstvo prihodkov in dohodka v zvezi s pre vrednotenjem del in nalog. Informacijo kadrovskega sektorja v zvezi s pripombami, ki so se pojavljale ob vročanju sklepov o prevrednotenju del in nalog, je obravnavala tudi SDS glavna knjiga, osnovna sredstva in analize, ki ugotavlja naslednje: »V zvezi s problematiko je SDS mnenja, da smo s prevrednote njem del in nalog sicer uspeli v okviru sektorja ohraniti kolik or toliko realna razmerja. Ker pa smo upoštevali osnovna na vodila, za katera smo se v Železarni skupno dogovorili, to je povečanje kategorij v okviru sektorja oziroma temeljne orga nizacije za maksimalno 1,3 kategorije (česar pa očitno v Že lezarni nismo enotno spoštovali), so finančno-računovodska dela podvrednotena.«

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLO ŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadrovskega sektorja, oddelka za zdravstveno in socialno var stvo, sekretariat, splošna administracija — čistilke, CPSI in gasilci. SDS kadrovskega sektorja v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnjega sestanka SDS ugotavlja, da na vsa njihova vpraša nja o nabavljanju osebnih avtomobilov uradnih odgovorov ne bo, oziroma naj bi odgovor v Železarni zadoščal. V zvezi z re še vanjem zobozdravstvene problematike ocenjujejo, da »položaj ni tak, kot bi moral biti, in da se produktivnost ni bistveno iz boljšala«. Delegatka v delavskem svetu je prisotne tudi obve stila, da ne bodo prejeli pisnega odgovora v zvezi z vprašanjem malice v Kazini in da so kršitelji tudi nekateri sodelavci ka drovskega sektorja. Skupina to točko končuje z naslednjo ugo tovitvijo: »Ne strinjamo se s samovoljo o odločanju o dajanju odgovorov, prav tako pa želimo dobiti konkretne primere krši teljev«. Na tem sestanku je SDS razpravljala tudi o prekatego rizaciji. K istemu vprašanju se je vrnila tudi na sestanku 16. marca. Članom SDS so bili predstavljeni predlogi za preka tegorizacijo posameznih delovnih mest v kadrovskem sekto rju. V celotni delovni skupnosti je bila prekategorizacija predla gana za deset delovnih mest, od tega za šest v kadrovskem sekto rju, razpravljali pa so o tem, kakšno stališče do prekate gorizacije naj bi zavzeli njihovi delegati na delavskem svetu. Sklenili so, naj delegati v primerih, ko je bilo povišanje upošte vano, glasujejo za, v primerih, ko pa ni bilo, pa naj glasujejo proti in zahtevajo ponovno obravnavo teh delovnih mest. Pose bej so izpostavili še naslednje vprašanje: »Zakaj komisija pri sprejemanju teh kategorij ni dajala pisne obrazložitve pri ti stih delovnih mestih za katere povišana kategorija ni bila upo števana?« Pod razno pa opozarjajo, da je bil s sklepom delav skega sveta 28. maja 1986 spremenjen pravilnik o podeljevan ju delovnih priznanj delavcem Železarne. Zanima jih zakaj ta sklep do danes še ni bil realiziran. SDS CPSI je dobila pisni od govor na svoje vprašanje v zvezi s stanovanjsko gradnjo. Me nila je, da bi moral oddelk za družbeni standard vsako leto

pripraviti poročilo o številu zgrajenih stanovanj ter koliko sredstev je bilo namenjenih za stanovanja in po kakšni ceni. Prav tako meni, da je ta informacija zanimiva za večje število delavcev in da naj bi jo zato objavili tudi v Železarni.

DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelka za eko nomске analize in planiranje, organizacija dela, oddelka za študij dela in časa, ERC, energetsko gospodarstvo, raziskoval ni oddelk, kontrola kvalitete, mehanska preskuševalnica, mehanična delavnica, glavni laboratorij, spektrokemični od delek, tehnološki laboratorij, vhodna kontrola surovin, kemijski laboratorij HVB, operativna novogradnja, OID in oddelka za operativno planiranje. SDS organizacija dela je zadolžila s o jega delegata v delavskem svetu, naj na seji dodatno podkrepi zahtevo, da se upoštevajo njihove pripombe na vrednotenje de lovskih nalog. SDS ERC je zahtevala, da morajo delegati dobiti gradivo za seje pravočasno, da morajo z vsebino seznaniti SDS ter zbrati pripombe in stališča, ki jih bodo zastopali. SDS ener getsko gospodarstvo se je pod razno izrekla proti ukinitvi pre makljivega delovnega časa. SDS glavni laboratorij opozarja na slabo stanje vodovoda v stavbi OTK. Pravijo, da že celo zimo po 13. uri nimajo vode za umivanje. SDS k mijski laboratorij HVB je na sestanku 9. marca pod posebno točko uvrstila na dnevni red tudi »Pritožbe na novo vrednotenje delovnih mest«. Člani SDS so protestirali proti novemu vrednotenju našega de la, saj so napredovali od leta 1977 skupno le za dve kategoriji. Čutijo se ogoljufane, ker so njihova prejšnja delovna mesta napredovala za štiri kategorije, čeprav jih opravljajo delavci z enako izobrazbo. Smisla pritožbe ne vidijo, ker ni vzrok slabe ga vrednotenja zadnja komisija, temveč je to namerno zavira nje s strani obratovništva, ki ga doživljajo vseh deset let. SDS meni, da so v obratu HVB, kjer neposredno spremljajo proiz vodnjo, bolj cenjeni, kar priča priznanje ob 10-letnici HVB. SDS celo razmišlja o možnosti priključitve k HVB, če je ob no vi reorganizaciji kakšna možnost. SDS opozarja tudi na vrsto starih nerešenih zadev, od katerih nekatere datirajo še celo tja v leto 1985. Takole pravijo: »Ker že nekaj časa potekajo razpra ve in s strani prevzemnega oddelka prihajajo zahteve po uredi tvi (zgraditvi) prostora, kjer je Epstein aparat, je SDS mnenja, naj se v naših prostorih, ki že ves čas niso primerni, najprej re šijo stare zahteve.« Nato navajajo, da so 24. aprila 1985 prosili za zamenjavo ventilov pri radiatorjih, da morajo biti sedaj ra diatorji zaprti in da je zato v prostoru le 14 stopin Celzija. Dne 30. septembra 1985 so prosili za popravilo oziroma zamenjavo talnih oblog, ki so že popolnoma dotrajane ter za mizarska de la na obstoječem inventarju. Dne 12. avgusta 1985 so opozorili na škodo, ki jo je povzročil žerjav na strehi pri svetilkah. Ško da še vedno ni odpravljena. Dne 20. avgusta 1986 so opozorili, da je na novi lokaciji, ki je bila dodeljena namesto porušenega prostora za analitika plinov na Javorniku, potrebno opraviti adaptacijo. SDS operativna novogradnja v zapisniku omenja, da se zaradi obveznosti večine članov SDS pri zagonu in gradnji Jeklarne 2 ni mogla sestati polnoštevilna. Sestanka se je od 43 delavcev lahko udeležilo le 10 delavcev. Na sestanku SDS OID je bilo postavljeno delegatsko vprašanje, zakaj bolniki iz go renjske regije zelo težko pridejo na zdravljenje v Klinični cen ter v Ljubljano ali v toplice. SDS oddelk za operativno plani ranje opozarja, da še niso prejeli odgovorov na vprašanja, ki so jih postavili na prejšnjem sestanku.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

IV. srečanje mladih tehnikov Gorenjske

Zveza organizacij za tehnično kulturo Tržič organizira IV. regijsko srečanje mladih tehnikov Gorenjske, ki bo 16. maja v Tržiču. Srečanja se lahko udeležijo najboljše ekipe ali posamezniki iz naslednjih občin: Domžale, Jesenice, Kamnik, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič. Pokrovitelj srečanja je tovarna čevljev »Peko« v Tržiču, ki bo tekmovalce tudi nagradila s praktičnimi nagradami. Program srečanja je sestavljen iz naslednjih področij: raziskovalne naloge, ki so vezane na moto srečanja, razpisi tehničnih nalog, tehnično tekmovalne panoge, nove dejavnosti, razstave ter razpisi delovnih organizacij.

Med razpise tehničnih nalog sodijo: predstavitev in zagovor elektronskih naprav po razpisu Iskra-Kibernetika, predstavitev in zagovor uporabnih mikroročunalniških programov, mikroročunalniški programi, vezani na tehnično vzgojo, mikroročunalniški programi, vezani na ostalo vzgojnoizobraževalno delo in splošno uporabnost ter didaktični pripomočki za izvajanje množičnih eksperimentov učencev in preizkušanje gradiv, kot so les, kovina, plastika in papir.

Med tehnično tekmovalne panoge sodijo: spoznavanje proizvodnega procesa in sestavljanje konstrukcij s Fisher Tehnic ter izdelava izdelka za dom z uporabo električnega orodja klip-klap. Sem sodi tudi modelarstvo, kot so jadralni in ladijski mo-

deli, modeli avtomobilov na električni pogon, modeli raket, izdelava modelov deltoidnih zmajev in tekmovalne z njimi, sestavljanje elektronskih vezij in v amaterskem radiogonometričanju, tekmovalne mladih tehnikov v obrambi in zaščiti, tekmovalne mladih čevljarjev in oblikovalcev usnja ter izdelava maket z zbirko Lesko modelar. Mladi fotografi se bodo pomerili v fotografiranje, filmarji pa bodo pokazali najboljše izdelke.

Med nove dejavnosti, ki so povezane z okoljem, v katerem učenci živijo, so mišljene predvsem šolske zadruge in podobno. V razstavno področje pa spadajo vsi izdelki iz razpisa, predstavitev robotskih in procesnih konstrukcij ter računalniških programov, prikaz proizvodnega in

drugega družbeno potrebnega dela z dokumentacijo in foto dokumentacijo ter prikaz izdelkov iz vzgojnovarstvenih organizacij.

Na razpisu delovnih organizacij bodo sodelovali izdelki, ki so večinoma izdelani z električnim ročnim orodjem v šolskih delavnicah, služili pa naj bi za dom ali za šolo. Izdelki morajo biti v celoti funkcionalni, ocenjevala pa jih bo žirija tovarne Iskra iz Kranja. Tovarna Unior iz Zreča je razpisala stenski pano za orodje in drobni material, Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije pa je razpisala natečaj za najboljši izdelek učiteljev tehnične vzgoje.

Na IV. srečanju mladih tehnikov Gorenjske bodo posebna priznanja dobile prve tri ekipe in prvi trije tekmovalci v vsaki panogi. Občinska ekipa, ki bo v skupnem seštevku točk osvojila prvo mesto, prejme posebno praktično nagrado, najboljše ekipe posameznih panog pa se bodo udeležile XI. srečanja mladih tehnikov Slovenije, ki bo 22. in 23. maja letos v Krškem.

A. Kerštan

Občinsko tekmovanje osnovnošolcev v matematiki za srebrno Vegovo priznanje

V aprilu in maju je skoraj vsako soboto organizirano kako tekmovanje osnovnošolcev v znanju z različnih področij. V soboto, 18. aprila, je občinski aktiv učiteljev matematike in fizike organiziral občinsko tekmovanje učencev 6., 7. in 8. razreda v matematiki. Na občinsko tekmovanje so se uvrstili učenci, ki so na predhodnem šolskem tekmovanju (7. aprila) rešili več kot 50 % nalog, pripravljenih v okviru aktiv. Za občinsko tekmovanje za srebrno Vegovo značko pa pripravi naloge Društvo matematikov in fizikov. Prvi trije tekmovalci iz 7. in 8. razredov se udeležijo republiškega tekmovanja za zlato Vegovo značko in priznanje.

Občino Jesenice bodo na republičkem tekmovanju zastopali naslednji mladi matematiki:

Nesrečni izlet

Moj oče je bil rojen na Jesenicah leta 1936, v času, ko je bila Jugoslavija kraljevina. Drugo svetovno vojno je dočkal in preživel na Jesenicah, kjer se je izučil poklica strojnega ključavničarja. S svojimi starši je živel razmeroma težko življenje. Njegovi starši so bili delavskega porekla z nekaj hektarom obdelovalne zemlje.

Oče se je zaposlil v Železarni na Jesenicah. Hiša, kjer je bil oče rojen, je bila v neposredni bližini Titove ceste. Ob graditvi širšega odseka se je moral preseliti na Hrušico, kjer si je začel graditi hišo. Žal je ni mogel dograditi, kajti 8. decembra 1973 je umrl za kapjo. Prejšnjega dne me je odpeljal z mamico v Krmo na izlet. Ko me je hotel vzeti iz avtomobila, sem se hitro obrnil proč. Tega ni pozabil. Še zadnji dan, preden je umrl, je dejal mamici, da ga jaz ne maram.

Ko sem kasneje to izvedel, sem bil jezen nase. Toda to ni pomagalo, kajti prepozno je, da bi se mu opravičil.

Polajnar Franci, 7.b
OŠ Tone Čufar Jesenice

8. razred: Mojca Perat — OŠ Tone Čufar, Mojca Dolžan — OŠ Gor. odreda Žirovnica in Žiga Krofi — OŠ Jes. - boh. odred Kranjska gora.

Srebrno Vegovo priznanje so prejeli še: Tončka Mertelj, OŠ Jes. - boh. odred Kranjska gora, Ana Stojakovič, Eva Kordež in Saša Bunčič, OŠ Tone Čufar.

7. razred:

Na republiško tekmovanje bodo odšli: Damjan Demšar — OŠ Tone Čufar (dosegel je 24 točk od 25, kar je največ od vseh tekmovalcev), Gregor Pušnik — OŠ Prežihov Voranc in Aleš Rozman — OŠ Kar. kurirjev NOB.

Srebrno Vegovo priznanje so prejeli še: Tilen Markež in Domen Jeršek — OŠ Kar. kurirjev NOB, Jure Ravnik, Boris Ivanovič, Alen Šest — OŠ Tone Čufar, Domen Stegnar — OŠ 16. dec. Mojstrana, Boštjan Hribar in Marko Lakič — OŠ Prežihov Voranc.

6. razred:

Prva tekmovalca te skupine sta Jani Koselj in Mitja Madon — OŠ Gor. odred Žirovnica, 3. do 7. mesto pa si delijo: Mateja Razinger, Mojca Konobelj, Margita Zupanc, Edita Alagič — OŠ Tone Čufar, Barbara Otoničar — OŠ Gor. odred Žirovnica.

Srebrno Vegovo priznanje prejmejo še: Uroš Sterle in Oto Gerdej — OŠ Karav. kurirjev NOB, Mojca Zvolkelj, Karmen Dijanovič, Aleš Berlot,

Marko Struna — OŠ Tone Čufar, Nuša Zemlja — OŠ Gor. odred Žirovnica, Gregor Langus — OŠ 16. dec. Mojstrana.

Organizator letošnjega občinskega tekmovanja za srebrno Vegovo priznanje je bila OŠ 16. december Mojstrana. Udeležilo se ga je 31 učencev 8. razreda, 32 učencev 7. razreda in 31 učencev 6. razreda, ki predstavljajo okrog 8 % generacije. Na predhodnem šolskem tekmovanju je bilo krog 12 % učencev od 5. do 8. razreda in to so tisti učenci, ki obiskujejo dodatni pouk iz matematike od 5. razreda dalje. Pri dodatnem pouku si razvijajo matematično mišljenje, dobijo pa tudi dodatno znanje in občutek, da se je tudi matematike potrebno učiti, če hočeš slediti razvoju.

Aktiv učiteljev matematike in fizike VIZ

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA

KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Javne in zasebne kopalnice v službi civilne zaštite

Kopalnice (javne in zasebne) se uporabljajo kot zasilni prostori: jedrsko, kemično in biološko razkuževanje za ljudi. Popolno razkuževanje dosežemo s kopanjem v vodi z milom ali raztopino detergentov. Tudi javna kopališča (plavalni bazeni) lahko odlično uporabimo za množično razkuževanje. V kopališču mora biti čim več tušev za čim več ljudi naenkrat.

Dekontaminacijska postaja mora imeti izdelana in določena vsa delovna mesta, smer gibanja okuženih in razkuženih ljudi, število in razpored osebja — dekontaminatorjev — rakuževalcev, množino rakužil in kakšne predelave so potrebne za redno delo.

Dela na razkuževalni postaji morajo biti določena vnaprej, enak število vstopajočih ljudi za razkuževanje, zmogljivost razkuževalne postaje v štiriindvajsetih urah (zmogljivost se določi najprej za dva najst ur, kopanje deset do dvanajst minut, pod enim tušem se istočasno kopljeta dve osebi — ena se tušira, druga se mili).

Razkuževalna postaja ima en agregat s štiristo litri nafte za del kotlarne in za primer izpada električnega toka, tovarnjak za odprez obleke in opreme do razkuževalne postaje za obleko. Na razkuževalni postaji za ljudi mora biti naslednje osebje: komandir postaje (1), rakuževalci (13), sanitetni tehnik (1), vodovodni inštalater (1), elektriki (1) in dva voznika tovarnjaka.

Praktična organizacija na razkuževalni postaji ob sprejemu okuženih ljudi teče tako: komandir postaje razdeli okužene na več ločenih skupin (ob tem upošteva število tušev in stopnjo okuženosti), pouči ljudi o načinu razkuževanja ter izbere toliko ljudi, kot jih rabi za pomoč osebju postaje.

Na delovno mesto št. 1 (mesto za prevzem dragocenosti, slačenje razvrstitev in spravilo obleke) prihajajo ljudje po skupinah tako, da druga skupina pride potem, ko je prejšnja odšla na delovno mesto št. 2, to je na delovno mesto za pregled in predhodno obdelavo.

Na delovnem mestu št. 1 izročijo okuženi ljudje najprej dragocenosti (prejmejo podpisano potrdilo o prejemu). Nato dragocenosti spravijo skupaj s potrdilom v plastične vrečke ter odnesejo na delovno mesto št. 4. To je mesto za kontrolo uspešnosti razkuževanja in z oblačenjem čiste — razkužene obleke. Potem ko se slečejo, zaznamujejo obleko (podobno kot v kemičnih čistilnicah). Obleko je treba slačiti po naslednjem vrstnem redu: kapa oziroma ruta, torbica za osebni komplet, razvezati je potrebno vezalke ali odpreti zadržgo na škornjih, sleč gornjo obleko (zimski plašč, vojaški plašč, površnik, suknjič, bluza hlače ali krilo) nato sledi slačenje puloverja, nogavic, spodnjega perila in šele zadnja se sname zaščitna osebna maska. Sledenjo okuženo obleko zložimo po vrstah (usnjena, volnena, platnena, krznena) in jo damo v gumijaste ali plastične vreče. Obutev (škornje, čevlje) spravimo v posebne vreče. Na vreče se namestijo nalepke in nato odpeljejo v razkuževalno postajo za obleko in obutev.

Zaščitna oprema (osebna), to so: maska, rokavice, škornji, čelada, ki se ne nadomešča, se prenese na delovno mesto št. 5, to pa je že mesto za razkuževanje osebne zaščitne opreme in se tukaj razkužuje. Radiološko razkuževanje maske, rokavic se opravi tako, da se sperejo v obrišejo s krpami, potopljenimi v detergent. Kemično razkuževanje opravimo z vodno raztopino kalcijevega hipoklrita. Po razkuževanju (radiološkem, kemičnem) moramo predmete sprati s čisto vodo, dobro zbrisati s suho mehko krpo in odnesti na delovno mesto št. 4, kjer jih vrnejo lastnikom.

Na republiškem tekmovanju za Cankarjevo priznanje

V petek, 10. aprila, se je na Prevaljah začelo republiško tekmovanje v znanju slovenskega jezika. Z Darjo sva skupaj z najino mentorico, tov. Zonikovo, prispeli na Prevalje v petek popoldne. Pristrčen sprejem, ki smo ga doživeli na začetku, je omilil začetno tremo. Povsod sami prijazni obrazi, polni smeha. Ko sva spoznali najino gostiteljico Ano - Mari, sva si oddahnili. Ana - Mari je dekle veselega značaja in zelo gostoljubna. Ko sva se z Darjo na domu njene babice in dedka okrepčali in spočili, sva morali na slovesen sprejem v družbeni dom v Prevaljah.

Proslava je bila zelo pestra. Učenci OŠ Franja Goloba so nam predstavili svoj kraj in šolo. Duo Kora, znan tudi izven prevalskih mej, nam je zapel nekaj koroških pesmi. Najbolj nas je razveselil nastop Primoža Suhodolčana, pisca slavne, neprekosljive detektivske svetovalnice v PIL. Ko je bila proslava končana, smo vsi imeli pred seboj samo eno sobotno tekmovanje za republiško Cankarjevo priznanje.

V sobotnem jutru se je proti prevalski šoli vila kolona učencev. Potem ko smo si ogledali razstavo Leopolda Suhodolčana in njegovih del, smo odšli v razrede, kjer se je začelo zares. Najprej smo reševali test, ki je bil razmeroma težek. Toliko slovnice in tako malo vprašanj o Leopoldu Suhodolčanu! Občutki po testu niso bili najboljše. Ampak pred nami je bil še spis. Naslova sta bila Živa. v našem svetu in Neprekosljivo za nesjiva detektivska svetovalnica. Po 60 minutah smo spise morali oddati in odšli smo na okusno kosilo. Po tem smo si ogledali še spomenik padlim v Poljanski dolini in pokopališče, kjer je pokopan mladinski pisatelj Leopold Suhodolčan.

Z lepimi vtisi smo se vrnili na Gorenjsko, bogatejši za veliko izkušnjo in hvaležni gostoljubnim Korošcem za prijaznost in domačnost. Monika Repinc, 8.b
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled

so bili najboljše. Ampak pred nami je bil še spis. Naslova sta bila Živa. v našem svetu in Neprekosljivo za nesjiva detektivska svetovalnica. Po 60 minutah smo spise morali oddati in odšli smo na okusno kosilo. Po tem smo si ogledali še spomenik padlim v Poljanski dolini in pokopališče, kjer je pokopan mladinski pisatelj Leopold Suhodolčan.

Z lepimi vtisi smo se vrnili na Gorenjsko, bogatejši za veliko izkušnjo in hvaležni gostoljubnim Korošcem za prijaznost in domačnost.

Monika Repinc, 8.b
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled

SLAVKO TARMAN

14

Jedrski raziskovalci
S tragiko ovenčani kralji naših dni

Izmenjavo in vrednotenje je vodil Niels Bohr ter usmerjal raziskave od začetka do konca. Potrpežljivo delo v laboratorijih, drzni poskusi, mnogo napačnih zamisli in nepravilnih domnev je tedaj izpolnjevalo raziskovalcev vsakdanjik. Bliskovita menjava pisem, naporne konference, debate, kritike in sijajne matematične improvizacije so napolnjevale dnevni urnik. Nova spoznanja so vezala, navduševala in ustrahovala njihovo zavest.

Robert Oppenheimer (1904 — 1967) je bil ameriški fizik in univerzitetni profesor v Kaliforniji do leta 1942. Precej let je raziskoval in dosegel lepe uspehe in odkritja na področju jedrske fizike. K tem uspehom prištevamo tudi Oppenheimer - Philipsovo reakcijo.

Na zahtevo ameriškega vojnega ministrstva je konec leta 1942 zapustil univerzo in sprejel vodilno mesto pri reševanju vprašanj v zvezi z izdelavo prve atomske bombe. Do leta 1945 je bil direktor laboratorijev za izdelavo atomske bombe v Los Alamosu. V tem obdobju mu je vojno ministrstvo zaupalo nalogo, naj raziskuje uporabo jedrske energije v vojne namene. V letu 1953 je bil osumljen sodelovanja s komunisti. Onemogočeno mu je bilo nadaljnje delo pri jedrskih raziskavah v Ameriki, zlasti ker se je upiral izdelovanju vodikovih bomb. Prizadeval si je, da bi jedrsko energijo uporabljali naprej le v miroljubne namene. Leta 1963 so Oppenheimerja zaradi pomanjkanja dokazov oprostili.

Napetost je vsem raziskovalcem jemala sapo. Led je bil prebit in bolj in bolj je postajalo jasno, da so z jedrsko fiziko naleteli na največje skrivnosti narave. Za pravilno razumevanje le - teh pa je bil potreben nov način mišljenja, daleč nad fizikalnimi predstavami. Le tako so pozneje rešili ostra nasprotja, ki so se pokazala kot navidezna.

Poganjala jih je privlačna sila, ki je izvirala iz iskanja globokih skrivnosti narave

Znanstvena revolucija našega stoletja se je sprožila kot vse velike duhovne preobrazbe v krajih, kjer je vladal zunanji mir. To so bili kraji Kopenhagen, Bern, Helgoland, Cambridge, München in univerzitetno središče Göttingen. Posebno v poletnih mesecih je bilo v Göttingenu stalno vsakoletno študijsko srečanje študentov iz evropskih in ameriških univerz. Tako se je leta 1921 zbral trio Hilbert, Born in Franck, troje nadarjenih in strastnih raziskovalcev. Vsako zgodovinsko dobo označuje področje človeškega ustvarjanja, ki privlači najbolj nadarjene

može. Tako privlačno moč je imela v letih po prvi svetovni vojni jedrska fizika. Pri študiju nevidnega sveta so se lahko upali, da bo do naleteli na nova odkritja. Nekaj žgečkljivega je bilo v občutku, prepletenem s strahom, da navsezadnje opazijo nekaj, česa pred njimi ni še videl nihče. Pri jedrskih raziskavah je bilo novo — vse novo in obenem negotovo.

Poletni seminar so tedaj vodili Hilbert Born in Franck. David Hilbert (1862 - 1943) je bil svetovno znani nemški matematik. Njegova dela so imela velik pomen za razvoj matematike v dvajsetem stoletju. Napisal je mnogo znanstvenih del iz teorije števil, integralnih enačb, matematične fizike in relativnostne teorije. Postavil pa je tudi teorijo prostora, ki ima neskončno mnogo dimenzij, to je tako imenovani Hilbertov prostor.

Max Born (1882 - 1970) je bil prav tak nemški fizik. Pisal je razprave o relativnosti teoriji, kvantni teoriji, jedrski strukturi itn. Skupaj z Walterjem Bothejem je let 1954 prejel Nobelovo nagrado za fiziko (z statično pojasnitev kvantne mehanike in valovne funkcije).

Proizvodnja v prvem četrtletju

V prvem četrtletju letošnjega leta so bili v Železarni, ob upoštevanju gospodarskega načrta in operativnega programa, doseženi naslednji rezultati:

a) SKUPNA PROIZVODNJA

Mesec	Gosp. načrt (ton)	Program (ton)	Doseženo (ton)	% na gosp. načrt	% na oper. prog.
januar	117.570	118.150	111.772	95,1	94,6
februar	119.110	114.705	112.419	94,4	98,0
marec	121.940	119.377	121.077	99,3	101,4

SKUPAJ:	358.620	352.232	345.268	96,3	98,0
1. četrtletje 86	356.410	353.330	345.134	96,8	97,7

b) KONČNA PROIZVODNJA ZA PRODAJO

januar	28.680	28.830	28.642	99,8	99,4
februar	30.180	28.745	27.692	91,8	96,3
marec	30.850	30.310	29.652	96,1	97,8

SKUPAJ:	89.710	87.885	85.986	95,9	97,8
1. četrtletje	89.180	88.595	88.268	99,0	99,6

c) PRODAJA — ODPREMA

januar	28.680	28.830	27.584	96,2	95,7
februar	30.180	28.745	29.213	96,8	101,6
marec	30.850	30.310	30.499	98,9	100,6

SKUPAJ:	89.710	87.885	87.296	97,3	99,3
1. četrtletje 86	89.180	88.595	90.193	101,1	101,8

d) STORITVE — PREVALJANJA

januar	1.040	840	1.143	109,9	136,0
februar	940	480	1.054	112,2	219,7
marec	1.040	590	1.037	99,7	175,7

SKUPAJ:	3.020	1.910	3.234	107,1	169,3
1. četrtletje 86	6.500	2.785	2.540	39,1	91,2

e) KONČNA PROIZVODNJA ZA PRODAJO + STORITVE (prevaljanja)

1. četrtletje 87	92.730	89.795	89.220	96,2	99,4
1. četrtletje 86	95.680	91.380	90.809	94,9	99,4

Z rezultati letošnjega prvega četrtletja niti približno ne moremo biti zadovoljni, posebno še, če vemo, da bi bili skupni rezultati še precej slabši, če ne bi bilo razmeroma ugodnega marca. Le TOZD PLOŠČATI PROGRAM je v prvem četrtletju letošnjega leta dosegla v skupni proizvodnji z gospodarskim načrtom planirane količine. V nobeni drugi postavki (razen storitev prevajanja) gospodarskega načrta nismo dosegli. Vzroka neizpolnjevanja planskih obveznosti ne moremo iskati v pomanjkanju vložka, saj ga je bilo razmeroma dovolj, tako iz domačih, kakor tudi iz tujih virov. Tako ostaneta največja krivca za izpad proizvodnje pomanjkanje delavcev na ključnih delovnih mestih in prekomerni zastoji in okvare tako »tehnoške«, kakor tudi »storitvene« narave.

V dveh stvarih pa se kljub vsemu v tem prvem četrtletju lahko pohvalimo, in sicer:

- poizkusno je pričela obratovati Jeklarna 2 in
- izvozne obveznosti izpolnjujemo bistveno bolj kot lani, saj smo letos v istem obdobju izvozili za približno 2,1 mio dolarjev več.

TOZD TALILNICE

Le martinarna in seveda livarna sta zastavljene cilje v proizvodnji izpolnili.

PLAVŽ: Izpad v tem obratu je bil največji v januarju, ko je bilo na obeh plavžih precej zastojev zaradi pregorevanja šob (pihalic), zaradi požara v aglomeraciji pa je moral plavž št. 2 od 11. do 19. januarja prisilno mirovati.

JEKLARNA 1: Zaradi kasnitve pričetka obratovanja nove jeklarne je bil operativni program martinarne višji od gospodarskega načrta (surovega jekla ni smelo zmanjkati), a je bil ob dobrem delu celo presežen. Slabše so se odrezali na elektroječeh, kjer so za planskimi obveznostmi v tromesečju zaostali za 4,6 % in niti v enem mesecu niso dosegli načrtovanih ciljev. Vzroki so predvsem v nenormalnem številu zastojev in okvar, tako tehnološke kakor tudi vzdrževalne narave. Izpolnjevanje je kvalitetnega asortimenta je bilo sorazmerno dobro, čeprav je občasno primanjkovalo določenih kvalit (SG 2, dinam) zaradi različnih vzrokov.

V tem obdobju je bilo na kontilivu odlito 14.216 ton gredic ali 77,7 % glede na gospodarski načrt, oziroma 109,3 % na nižji operativni program (zadostne medfazne zaloge gredic in slabo delo Valjarne žice in profilov).

JEKLARNA 2: Zgodovinski dan je bil 13. marec (petek), ko je bila odlita rva sarža in se je začela poizkusna proizvodnja.

je močno zaostala za planskimi obveznostmi.

VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL: Bistvene problematike glede samega obratovanja ni bilo. V skupni proizvodnji je bil precej višji operativni program dosežen 100,7 %, prodaja pa presežena celo za 8 %.

VALJARNA DEBELE PLOČEVINE: Proizvodnja je v letošnjem letu precej slabša kot lani. Pri skupni proizvodnji zaostajajo za 11,5 %, pri prodaji pa za 11,7 % za planirano količino. Edino januarja je potekalo obratovanje dobro in so bile planske obveze v količini izpolnjene. Precej boljši rezultati kot pri fizični proizvodnji so bili pri asortimentu proizvodnje, kar se kaže v tem, da je realizacija (din) kljub precej nižji proizvodnji dosežena.

HLADNA VALJARNA BELA: Čeprav je občasno prihajalo do pomanjkanja vložka in slabše kvalitete le-tega zaradi različnih vzrokov, je delo potekalo dobro in so planski cilji doseženi tako v skupni proizvodnji (102,3 %), kakor tudi pri prodaji (100,7 %), ob precej večji količini storitev prevajanja (162,6 %). Tudi asortiment proizvodnje je bil razmeroma dober.

HLADNA VALJARNA JESENICE: Tudi v tej hladni valjarni je delo potekalo dobro kljub občutnemu pomanjkanju delavcev. Skupna proizvodnja je bila dosežena 101,2 %, prodaja pa 101,5 %.

PROFILARNA: Vse tri mesece je obratovanje potekalo dobro, tako da so z gospodarskim načrtom planirane obveznosti izpolnili tako v skupni proizvodnji (103,4 %) kakor tudi pri prodaji (103,7 %).

VRATNI PODBOJI: V tem obratu so specifični pogoji zaradi izvenrijskih naročil in je težko pravilno načrtovati operativni program. Zaradi tega je tudi tako veliko odstopanje pri izpolnjevanju gospodarskega načrta (77 %) in operativnega programa (102,7 %).

TOZD OKROGLI PROGRAM

Le v Elektrodah se lahko pohvalijo, da so z gospodarskim načrtom predvidene cilje v proizvodnji dosegli.

VALJARNA ŽICE IN PROFILOV: Nenavadno veliki zastoji in okvare (delno tudi kot posledica dotrajanosti naprav — lani je redni letni remont izostal) so botrovali, da v tem obratu niso dosegli boljših rezultatov. Skupna proizvodnja je bila dosežena le 94 %, prodaja pa samo 79,7 %, seveda oboje v primerjavi z gospodarskim načrtom. Od 24. marca dalje je Valjarna v rednem letnem remontu.

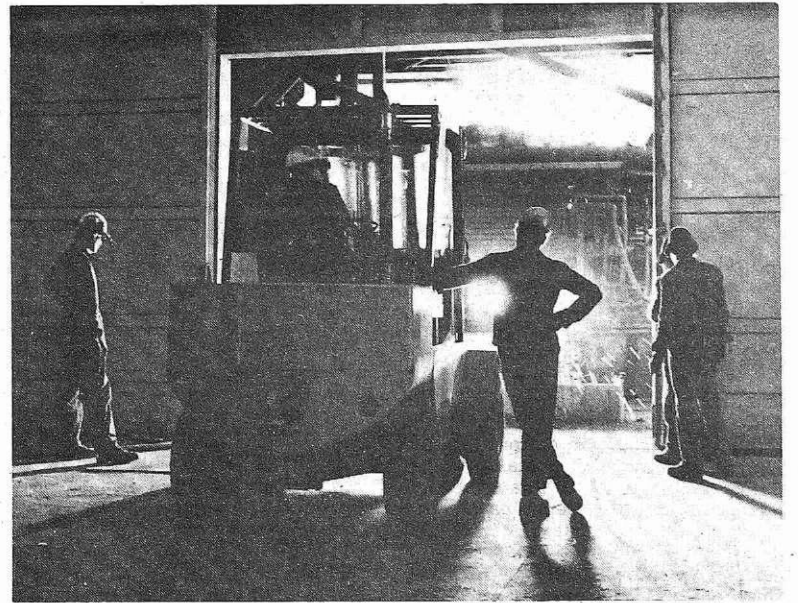
ŽICARNA: Predvsem pomanjkanje delavcev, pa delno naročil v posameznih kvalitetah ter vložka v določenem asortimentu (SG 2), je kljub dobremu delu (tudi na proste dneve) preprečilo, da bi bili planirani cilji izpolnjeni. Skupna proizvodnja je bila dosežena 96,4 %, prodaja pa 94,3 %.

JEKLOVLEK: Čeprav z gospodarskim načrtom predvidena fizična proizvodnja ni dosežena, je potekalo obratovanje dobro. Nedoseganje gospodarskega načrta gre izključno na račun prepoznega pričetka obratovanja novega stroja Schumag, ki je bil planiran že za začetek februarja, pa dejansko pričel obratovati proti koncu marca. Da je obratovanje potekalo dobro, je dokazano z izpolnjevanjem nižjega — realnejšega operativnega programa, kjer je skupna proizvodnja presežena za 3,7 %, prodaja pa za 6 %.

ELEKTRODE: Podobno kot livarni tudi delavci obrata Elektrode delajo standardno dobro in presegajo z gospodarskim načrtom načrtovane cilje. Skupna proizvodnja je bila izpolnjena 108,7 %, prodaja pa 103,2 %, kar pomeni, da so se zaloge dokončanih izdelkov v tem obdobju povečale.

ŽEBLJARNA: Izredno tanke dimenzije žičnikov in pomanjkanje delavcev sta žebjarjem preprečila, da bi z gospodarskim načrtom planirane rezultate dosegli tako v skupni proizvodnji (92,3 %) kakor tudi pri prodaji (93,8 %).

Miloš Piščanec

Jeklarna 2 (foto: I. Kučina)

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA PRVO ČETRTLETJE 1987

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
TALILNICE skupaj	171.230	161.087	155.976,8	91,9	96,8	—	—	52,3	—	—	52,3	
PLAVŽ	45.800	43.200	40.529,9	88,5	93,8	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA I	113.950	116.450	114.001,1	100,0	97,9	—	—	—	—	—	—	
— SM	66.600	69.100	70.109,1	105,3	101,5	—	—	—	—	—	—	
— EL	47.350	47.350	43.892,0	92,7	92,7	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	20.500	20.500	20.277,2	98,9	98,9	—	—	—	—	—	—	
— LM	26.350	26.350	22.993,3	87,3	87,3	—	—	—	—	—	—	
— BBC	500	500	621,5	124,3	124,3	—	—	—	—	—	—	
JEKLARNA II	11.000	957	956,8	8,7	100,0	—	—	—	—	—	—	
LIVARNA	480	480	489,0	101,9	101,9	—	—	52,3	—	—	52,3	
— jeklo	475	475	482,3	101,5	101,5	—	—	52,2	—	—	52,2	
— kovino	5	5	6,7	134,0	134,0	—	—	0,1	—	—	0,1	
PLOŠČATI PROGR. skupaj	139.150	143.365	142.769,6	102,6	99,6	63.070	63.025	61.578,4	97,6	97,7	62.372,4	
BLUMING-ŠTEKEL	85.650	90.080	90.692,6	105,9	100,7	12.700	12.700	13.589,6	107,0	107,0	13.711,2	
— bluming	44.580	47.380	48.497,3	108,8	102,4	490	490	1.265,4	258,2	258,2	1.338,5	
— štekel	34.470	36.100	35.397,3	102,7	98,1	5.610	5.610	5.529,8	98,6	98,6	5.644,0	
— štekel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— termična obdelava	6.600	6.600	6.798,0	103,0	103,0	6.600	6.600	6.794,4	103,0	103,0	6.728,7	
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	18.650	18.650	16.509,9	88,5	88,5	18.040	18.390	16.112,6	89,3	87,6	16.241,6	
— valjarna debele pločevine	17.300	18.650	16.509,9	95,4	88,5	—	—	—	—	—	—	
— valjarna debele pločevine storitve	1.350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA BELA	23.600	23.600	24.151,3	102,3	102,3	21.620	21.370	20.983,2	97,1	98,2	21.527,1	
— hladna valjarna Bela	22.050	21.800	21.223,7	96,3	97,4	—	—	—	—	—	—	
— hladna valjarna Bela storitve	1.550	1.800	2.927,6	188,9	162,6	—	—	—	—	—	—	
HLADNA VALJARNA JESENICE	6.300	6.300	6.375,5	101,2	101,2	6.190	6.190	6.290,0	101,6	101,6	6.282,3	
— hladna valjarna Jesenice	6.300	6.300	6.350,7	100,8	100,8	—	—	—	—	—	—	
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	—	24,8	—	—	—	—	—	—	—	—	
PROFILARNA	4.650	4.510	4.809,2	103,4	106,6	4.220	4.220	4.372,0	103,6	103,6	4.374,3	
— HOP	4.010	3.910	4.391,0	109,5	112,3	3.700	3.660	4.227,9	114,3	115,5	4.194,7	
— HOP storitve	25	15	133,9	535,6	892,7	—	—	—	—	—	—	
— rondevle	320	320	144,1	45,0	45,0	320	320	114,1	45,0	45,0	179,6	
— disk storitve	95	95	140,2	147,6	147,6	—	—	—	—	—	—	
— deli za cest. ogr.	200	170	—	—	—	200	170	—	—	—	—	
VRATNI PODBOJI	300	225	231,1	77,0	102,7	300	225	231,0	77,0	102,7	235,9	
OKROGLI PROGR. skupaj	48.240	47.780	46.521,1	96,4	97,4	26.640	24.860	24.355,6	91,4	98,0	24.871,3	
VALJARNA ŽICE	23.520	23.520	22.117,7	94,0	94,0	5.200	3.880	3.677,9	70,7	94,8	4.142,0	
— valjarna žice	23.520	23.520	22.117,7	94,0	94,0	—	—	—	—	—	—	
— valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
ŽICARNA	10.800	10.800	10.407,7	96,4	96,4	7.840	7.840	7.363,2	93,9	93,9	7.389,7	
— žičarna	10.800	10.800	10.403,2	96,3	96,3	—	—	—	—	—	—	
— žičarna storitve	—	—	4,5	—	—	—	—	—	—	—	—	
JEKLOVLEK	6.460	6.000	6.219,2	96,3	103,7	6.410	5.950	6.152,0	96,0	103,4	6.309,3	
— jeklovlek	6.460	6.000	6.219,2	96,3	103,7	—	—	—	—	—	—	
— jeklovlek storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
ELEKTRODE	5.420	5.420	5.893,4	108,7	108,7	4.850	4.850	5.168,2	106,6	106,6	5.002,8	
— elektr. + varil. žica	4.200	4.200	4.244,8	101,1	101,1	4.180	4.180	4.237,0	101,4	101,4	4.200,5	
— varil. žica storitve	—	—	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varil. prašek	380	380	468,1	123,2	123,2	380	380	468,1	123,2	123,2	339,2	
— suha el. masa	120	120	240,0	200,0	200,0	120	120	240,0	200,0	200,0	240,0	
— ognjevdzdrž. mat.	720	720	937,9	130,3	130,3	170	170	223,1	131,2	131,2	223,1	
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	300	300	113,1	37,7	37,7	113,1	
Žebljarna	2.040	2.040	1.883,1	92,3	92,3	2.040	2.040	1.881,2	92,2	92,2	1.914,4	
SKUPAJ	358.620	352.232	345.267,5	96,3	98,0	89.710	87.885	85.986,3	95,9	97,8	87.296,0	
Storitve	3.020	1.910	3.233,6	107,1	169,3	—	—	—	—	—	3.240,5	
ŽELEZARNA	92.730	89.795	89.219,9	96,2	99,4	—	—	—	—	—	90.536,5	

Razprava o poslovnem poročilu in zaključnem računu za leto 1986

Razprava o poslovanju in zaključnem računu za leto 1986 je bila sklenjena v nadaljevanju 13. seje delavskega sveta Železarn 27. marca. Poslovno poročilo je bilo sprejeto z naslednjimi pripombami: naj kadrovski sektor pripravi poročilo o izvajanju sklepov delavskega sveta v zvezi s kadrovsko politiko (z dne 27. 8. 1986), naj poslovodni odbor izdela še usmeritve za odpravo negativnih trendov poslovanja v prejšnjem obdobju ter naj strokovna služba glede na spremenjene zvezne zakone pripravi kriterije za izračun produktivnosti ter pri tem upošteva tudi spremenjen asortiment.

Med sklepi pa najdemo tudi pripombe, ki imajo v bistvu značaj povratne informacije. Na primer, da so stroški reklame, potovanja in reprezentance prikazani v poročilih, ki jih obravnava odbor za splošne zadeve in odbor samoupravne delavske kontrole in da ni potrebno, da so še enkrat prikazani v poslovnem poročilu. V bistvu gre za komentar predloga, ki ga je podal delavski svet KSI oziroma SDS CPSI. (Mimogrede: zakaj ne bi bili delavci Železarn seznanjeni, da smo dali za propagando in reklamo lani, če številke nekoliko zaokrožimo 65 milijonov din, za reprezentanco 26 milijonov din, za potne stroške v tujino 6,5 milijona din ter za potne stroške v državi 6,2 milijona din?). Podobno je tudi z mnenjem (sklep 3.2.3.), da je ocena poslovanja Železarn podana v poslovnem poročilu, pri čemer pa je treba opozoriti, da gre za nesporazum: SDS CPSI je namreč imela pripombo, da v poslovnem poročilu ni ocene dela poslovodnega odbora. Sicer pa je že delavski svet KSI na 14. seji 12. novembra 1986, ko je obravnavala devetmesečne poslovne rezultate, sprejel sklep, da naj se v bodoče ob zaključnem računu oceni tudi delo poslovodnega odbora in delavcev s posebnimi pooblastili.

Na te posebnosti kaže opozoriti, ker iz sklepov, ki jih dobimo iz TOZD in delovnih skupnosti navadno ni moč razbrati, ali je bila na delavskem svetu v zvezi z razpravo, ki je potekala po SDS, oziroma v zvezi z drugimi vprašanji in stališči, podana tudi ustrezna povratna informacija. Do podobnih sklepov pa prihajamo tudi ob tej analizi.

Pripomba, ki so jih imele SDS na poslovno poročilo oziroma zaključni račun za leto 1986, pravzaprav ni bilo veliko. Najdemo jih le pri 23 SDS, izstopa pa TOZD Tehnične dejavnosti (9 SDS) in TOZD Ploščati program (7 SDS), in kasneje — na višji fazi odločanja — pri dveh delavskih svetih.

Delavski svet TOZD Tehnične dejavnosti opozarja, da je bilo gradivo dostavljeno zelo pozno, oziroma da je bil čas za podrobnejšo obravnavo zelo kratek. Delegete pa moti tudi to, da že nekaj časa v poslovnih poročilih navajajo, da so vzroki za nedoseganje načrtovane količine tudi pomanjkanje delavcev in pogoste okvare na proizvodnih napravah in da pri tem ne zasledijo nobenih konkretnih ukrepov. Za ilustracijo navajajo še podatek, da prikazujemo pomanjkanje delavcev ob istočasni ugotovitvi, da je produktivnost v Železarni padla za 1,7 %. Delavski svet KSI pa je imel poleg že prej omenje-

nih pripomb še predlog, da bi bilo potrebno poenotiti metodologijo za sestavljanje poslovnih poročil.

Ceprav so imele pripombe le malo številne SDS je paleta vprašanj, ki jih načenjajo, kar pestrta. Razmišljanje na primer o vzrokih za neizpolnjevanje plana in o pomanjkanju ukrepov, osebnih dohodkih, izplenu, zaloga, informiranju, pa tudi o drugih vprašanjih.

V grobem so stališča SDS takšna: vzroki za nedoseganje plana se vsako leto ponavljajo. Kako bomo prišli do boljših rezultatov (organizacija)? Problem so podoba splošnega stanja v družbi. Nujno je treba dopolniti normativ delovne sile, ker drugače ne bo mogoče izpolnjevati planskih obveznosti, saj se bodo kmalu pričeli letni dopusti (na slednje opozarjajo štiri SDS v HVB). Glede na stanje so zahteve hladnih valjarn občasno prevelike (vodstvo obrata bluming-štekel).

V obratu Valjarna bluming štekel več SDS opozarja na vprašanje izplena oziroma na predhodno slabo delo Jeklarne. SDS adjustaža bluming 3: »Izplen je še vedno negativna postavka v vsakem poslovnem poročilu. Vprašujemo, kdaj bodo nehali dobivati iz Jeklarne cele sarže izmečka. Posebej zaskrbljujoče je, ker so to večinoma sarže iz elektrojeklarne in izdelane na VOD napravi! Ali bodo tudi iz nove elektrojeklarne dobivali tako slabo narejene sarže.« Tudi SDS vodstvo obtožuje Jeklarne: »Jeklarne je tista, katere napake se vlečejo do končnega izdelka, kako naj zadnji v verigi naredi dober izdelek z dobrim izplenom, ko je vložek nekaliteten.« Sicer pa SDS vodstvo ugotavlja, da je izplen v celotni DO slabši od prejšnjega leta ter da bo treba ovrednotiti ali so slabi valjavski ali metalurški izpleni. Treba je popraviti tiste, na katere lahko vplivajo, a kako naj to dosežejo z zastarelimi napravami »v obratu, ki se bo vsak čas podrl.« Nujno je treba iti v modernizacijo valjarne. Tudi SDS adjustaža 1 v obratu Jeklovlek ugotavlja, da je adjustaža vselej tista, ki ugotavlja napake, ki jih jeklo prinese s seboj iz predhodnih obratov in meni, da bi se morali vsi bolj potruditi glede kvalitete. Valjarna bluming-štekel in HVB bi morali skupaj določiti tudi kriterije za ocenitev II. a kvalitete.

Nekaj pripomb se je nanašalo tudi na osebne dohodke, češ da se zanje odvaja premalo denarja, preveč pa za druge namene. SDS vodstvo Valjarne bluming štekel meni, da ni prav, da je delo planerjev še posebej stimulirano (stimulacija dobe, četudi ne delajo dobro). Še posebej je zani-

miva ugotovitev oddelka za ekonomske analize in planiranje v zvezi s kazalci uspešnosti gospodarjenja. SDS namreč ugotavlja, da je indeks kazalca čisti osebni dohodek na delavca mesečno poprečno v delovni skupnosti padel z 220 (v devetih mesecih) na 194 v letu 1986, medtem ko je na nivoju Železarn padel le za dve indeksni točki (od 215 na 213). Skupino (verjetno tudi druge) seveda zanima, zakaj je v delovni skupnosti prišlo do takšnega odstopanja. Na eni od SDS večina delavcev ni hotela zaključnega računa sprejemati z osebnim izjavljanjem (glasovati), ker so menili, da se tako (z glasovanjem) odgovornost za delitev osebnih dohodkov prenaša delavce.

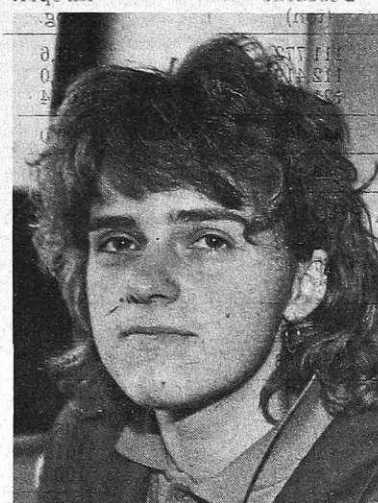
Nekaj pripomb se je nanašalo tudi na vprašanje zaloga: »Vrednost zaloga se povečuje zaradi odpreme v zadnjih dneh; zakaj se to ne izboljša in kdo je odgovoren za tako pozno odpravljanje izdelkov (montaža Javornik)?« SDS vodstvo obrata Valjarna bluming-štekel moti postavka »premostitveni krediti«, ki se koristijo za zaloge, zanima jih, če so zaloge pravilno razporejene in čigave so. Predlagala je tudi, naj se za potrošni material postavi notni regulativ za DO. SDS centralno skladišče Jesenice predlaga, naj se likvidira stare zaloge skladišča.

Nekaj pripomb, ki se nanašajo na informiranje oziroma na obliko poslovnega poročila, smo že navedli (enotna metodologija, pravočasna dostava gradiva, podatki o sredstvih za reprezentanco, reklamo, potovanja, ocena članov poslovodnega odbora). Omenimo naj še, da priprava dela v obratu Strojne delavnice predlaga, naj se obravnavo zaključnega računa v prihodnje izdelajo iz vlečki najbolj pomembnih kazalcev uspešnosti TOZD. SDS kemijski laboratorij HVB opozarja (pri poročilu ERC), da so podatki v računalniku zelo netočni in ne morejo služiti svojemu namenu. Posebej omenjajo kadrovske evidenco (pri upokoženem sodelavcu je skupna vsota delovne dobe 72 let, v dveh primerih pa piše, da je datum odločbe nepravilen; zanima jih, kdo vstavlja te podatke). Opozarjajo tudi na indeks porabe za reprezentanco (+240,8), ob indeksu za prehrano delavcev (93,0) ter izdatke za zamudni penali (+248,1). SDS kadrovski sektor je sklenila, da bo od FRS zahtevala razlago indeksov, ki so povezani z akumulacijo. Posebej se je zastavila tudi pri izredno visokem indeksu (glede na načrt) stanovanjskega prispevka, kjer pa je že na sestanku dobila ustrezno pojasnilo vodje oddelka za družbeni standard. Ker pa zadeve v zvezi s stanovanjsko gradnjo niso tako preproste, so sklenili, naj oddelk za družbeni standard pripravi celovit predlog ukrepov in ga preko delegatske baze posreduje naprej. Kot enega izmed ukrepov so predlagali tudi javno licitacijo za prevzem del s tega področja.

CPSI — Božidar Lakota

Kidričeva nagrada za sodelavko z ERC

Pred kratkim je dobila Kidričevo nagrado, ki jo podeljuje mariborska univerza, za diplomsko delo Model razvoja računalniških obdelav s posebnim ozirom na Železarno Jesenice sodelavka z ERC, Olga Dragan, ki je 1. aprila diplomirala na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju pri mentorju dr. Jožetu Goričarju. Olga Dragan pravi:

Olga Dragan (foto: B. Grce)

»Pri svoji diplomski nalogi sem izhajala iz znanih problemov: premajhne učinkovitosti in počasnega razvoja računalniških obdelav. Pri raziskovanju vzrokov sem se najprej oprla na razpoložljivo literaturo. Anketa, ki sem jo izvedla v Železarni, je pokazala na podobne probleme in vzroke zanje, kakršne srečamo v strokovni literaturi. Raziskava je potekala v metodoloških okvirih sistemскеga inženiringa; cilj raziskave pa je bil oblikovanje modela razvoja računalniških obdelav.

Končni rezultat raziskave oziroma moje diplomske naloge je model razvoja računalniških obdelav, sestavljen iz treh delov: organizacije informacijskega sistema, organizacije projektnega dela in postopka razvoja obdelav in izdelave spremljajoče dokumentacije.

Olga Dragan je diplomirala, ko je že nekaj časa delala v elektronskem računskem centru Železarn. Sama pravi:

»Zdelo se mi je koristno, da sem naredila diplomsko takorekoč ob delu, saj od hitro narejene diplome ob koncu študija nima nihče prave koristi. Menim, da bi morali vsi, ki dobivajo kadrovske stipendije, delati diplome v svojih delovnih organizacijah in se v njih lotevati problemov iz delovnega okolja.

Kidričeva nagrada je gotovo povečala zanimanje za Olgino diplomsko nalogo. Nenazadnje je cilj vsakega razvojnega modela, da bi se potrdil tudi v praksi.

»Moja diplomska naloga oziroma model zajema zelo široko področje in kopico problemov, ki jih ni mogoče rešiti v kratkem času, niti jih ne more rešiti en sam človek. Je pravzaprav bolj vzpodbuda za nadaljnje raziskovanje tega področja. Pri svo-

jem sedanjem delu se srečujem z delom tega področja, z relacijskimi bazami podatkov. V Železarni sem septembra 1985 in na ERC sem nastala na kar dober sprejem med sodelavci, čeprav imam občutek, da v Železarni strokovno delo ni cenjeno. To zadeva tudi računalniške obdelave oziroma informacijski sistem. V modeli, ki jih je mogoče srečati v strokovni literaturi, temeljijo na informacijskem sistemu, ki je upravljan z vrha hierarhične piramide delovni organizaciji, z ravni poslovnih delavcev. Brez takega prispevka k razvoju informacijskega sistema je nemogoče doseči kak vidne napredek. Za to pa mora kajpak stajati potreba po takem sistemu strani uporabnika, saj jim strokovni delavci ne morejo vsiljevati svojih pogledov. Lahko jim le svetujejo, seznanjajo z možnostmi in izpolnijo njihova naročila. Te temeljne potrebe pa pri nas očitno ni, čeprav je v strokovni literaturi postavljena informatika zelo visoko. Saj tudi ni ra biti, saj problemov razvoja računalniških obdelav ne moremo reševati parcialno, brez vpogleda v celoto in nadzora nad celotnim sistemom.

Olga Dragan je še povedala, da ji zdi obravnavo problemov v delnem okolju ustrezen način za zaključek študija. Kakšna pa je priprava za bodoče delo na Visoki šoli za organizacijo dela in kako se živahni strokovnjak znajde v organizaciji združenega dela po koncu študija?

»V zadnjem letniku smo imeli nekaj predmetov, ki so se nanašali na dejanske probleme, s katerimi srečujejo delavci v delovnih organizacijah, precej pa je bilo tudi čisto »levis«. Koliko koristi bo imel študent od študija, je še največ odvisno od njegovega lastnega interesa pripravljenosti za dodatno delo. delovni organizaciji pa nas obravnavajo kot nekakšno administracijo, ki ne dela nič konkretnega

Popravek

V prispevku Saša Vrdoljaka Pri krizo je v opombi številka 3 prišlo napake. Zadnji stavek te opombe pravilno glasi:

»Podjetja v to prisili pomanjkanje bančnega denarja zaradi priprave kreditnih pip, finančna nedisciplin se poveča, država pa je dosledno sankcionira, saj bi bile ob njem doslednem uveljavljanju evidentne sistemske nedorečenosti oziroma napake, ki predstavljajo glavna tveganja pri inflaciji.

Uredništvo

Čakalna doba za stanovanja še daljša?

Samoupravna delovna skupina centra za preučevanje samoupravljanja in informiranje je na enem od svojih sestankov postavila vprašanje v zvezi z gradnjo stanovanj, sredstvi, namenjenimi zanj, ter cenami stanovanj v letih 1980 do 1986. Ker smo menili, da so podatki, ki jih je posredoval oddelk za družbeni standard, zanimivi za večino delavcev Železarn, smo se odločili, da jih objavimo v našem glasilu.

V obdobju 1980 do 1986 smo v Železarni naročili 560 stanovanj, zaradi izredno majhne stanovanjske gradnje pa smo jih dobili le 348 (169 dvosobnih, 109 trosobnih, 35 enosobnih stanovanj in 35 garsonjer). Gradnja stanovanj je bila najuspešnejša v letu 1982, ko smo dobili kar 89 stanovanj (naročenih jih je bilo, tako kot vsa leta, 80); to pa ni bil rezultat učinkovitejših gradbenih operativ, ampak le posledica zelo slabe realizacije naročil leto poprej, ko smo dobili samo devet stanovanj od osemdeset naročenih. Podatki, da so nam graditelji v letu 1984 izročili 31, leto kasneje 43 in lani 33 stanovanj, zgornjo kažejo, zakaj se število prosilcev za stanovanja v Železarni iz leta v leto povečuje, čeprav ne zaposlujejo več delavcev iz drugih republik, ki nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja. Ker ne dobimo toliko stanovanj, kot jih načrtujemo, jih tudi ne moremo razdeljevati tako, kot bi želeli. Tako smo imeli lani 718 kandidatov za stanovanja, letos pa jih je že preko 800.

V letih 1985 in 1986 smo rešili stanovanjski problem 85 prosilcem. Dodelili smo 16 garsonjer, 18 enosob-

nih, 36 dvosobnih in 15 trosobnih stanovanj. Dvanajst stanovanjskih odločb je bilo razveljavljenih, ker so prosilci odklonili ponujeno stanovanje. Za 37 stanovanj je bil izvršen samo prepis stanovanjske pravice na drugega uporabnika. V letu 1986 je bilo izdanih le deset stanovanjskih odločb za nova stanovanja, ker so morali 23 stanovanj, zaradi nerealiziranega projekta gradnje dveh stolpcev s 54 stanovanjskimi enotami v okviru gradnje nove jeklarne začasnno odstopiti njenim graditeljem.

Stanovanjskih problemov delavcev Železarn pa ne rešujemo samo z gradnjo novih stanovanj, pač pa tudi s stanovanji, ki jih vrnejo graditelji individualnih hiš ali jih dobimo po smrti zadnjega uporabnika stanovanjske pravice. Na ta način smo dobili v obdobju 1980 do 1986 povprečno 17 stanovanj na leto oziroma 119 stanovanj. Vse to pa ne more nadoknaditi zaostajanja stanovanjske gradnje, zato se čakalna doba za stanovanja neprestano podaljšuje. Trenutno je treba na stanovanje čakati od 6 do 12 let, odvisno od njegove velikosti (6 let za dvo ali trosobno sta-

novanje, okrog 8 let za enosobno stanovanje in 12 let za garsonjero). Vedeti pa moramo, da se bo čakalna doba še podaljšala, če bomo stanovanjski problematiki še naprej dajali tak poudarek kot v preteklih letih. Čas čakanja na stanovanje se skrajša le v primerih, ko sta oba zakonca zaposlena v Železarni (delovna doba, delovni pogoji in osebna ocena se tokujejo dvojno) ali pri skupnem reševanju stanovanjskega problema z delovno organizacijo, v kateri je zaposlen eden od zakoncev. Pravila točkovanja, na podlagi katerih vsako leto sestavljamo prednostno listo, se spreminjajo, zato je potrebno preverjanje pogojev posameznih prosilcev in njihovo pretočkovanje glede na ugotovljene spremembe.

V preteklih letih smo v Železarni dobivali sredstva za stanovanjsko gradnjo po osnovi bruto osebnega dohodka iz čistega dohodka, na osnovi vezave lastnih sredstev v banki, z dodatnimi sredstvi, izločenimi po zaključnem računu iz čistega dohodka in sredstvi kreditov iz vzajemnih sredstev pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice. Medtem ko smo 1980. leta zbrali 27.905.847 dinarjev lastnih sredstev in 12.000.000 dinarjev kreditov za gradnjo stanovanj, so lani zaradi inflacije lastna sredstva narasla že na 487.750.960 dinarjev, krediti pa na 339.600.000 dinarjev.

Povprečna cena kvadratnega metra stanovanjske površine je pred sedmimi leti znašala 22.043 dinarjev, v letu 1986 pa že 255.384 dinarjev. Glede na hitro rast stroškov gradnje bomo v letošnjem letu za kvadratni meter stanovanja plačevali najmanj 400.000 dinarjev, za gradnjo, ki bodo končane v letu 1988 pa že precej preko 500.000 dinarjev.

Delavci Železarn plačujejo pri vselitvi v stanovanje od 0 do 1.190.000 dinarjev, kar predstavlja od 0 do 20 odstotkov točkovne vred-

nosti stanovanja. Lastna udelež posameznika je odvisna od dohoda na družinskega člana v primerjavni lanskim povprečnim dohodkom v gospodarstvu v Sloveniji, pa tudi od likosti in starosti stanovanja.

Za nazornejši prikaz stanovanjske problematike v letih 1980 do 1986 javljamo še tabele, ki prikazujejo ročena in dobljena stanovanja po sameznih stanovanjskih enotah, stna sredstva in kredite ter povprečne cene kvadratnega metra stanovanja po posameznih letih.

Leto	Garsonjere		Enosobna		Dvosobna		Trosobna		Skupaj		real. cij
	naroč.	dob.	naroč.	dob.	naroč.	dob.	naroč.	dob.	naroč.	dob.	
1980	5	2	14	6	37	46	24	20	80	74	9
1981	8	2	12	—	36	6	24	1	80	9	11
1982	8	9	12	3	36	36	24	41	80	89	111
1983	8	3	12	14	36	26	24	26	80	69	86
1984	8	7	12	—	36	24	24	—	80	31	38
1985	8	9	12	8	36	17	24	9	80	43	53
1986	9	3	18	4	37	14	16	12	80	33	41
Skupaj	54	35	92	35	254	169	160	109	560	348	67

Leto	Lastna sredstva		Kredit		Skupaj		Povprečna c za m² stan.
	—	—	—	—	—	—	
1980	27.905.847	—	12.000.000	—	39.905.847	—	22.043,3
1981	35.201.929	—	25.000.000	—	60.201.929	—	27.886,8
1982	75.614.380	—	27.000.000	—	102.614.380	—	34.740,8
1983	145.886.131	—	35.000.000	—	180.886.131	—	49.945,5
1984	100.329.416	—	60.000.000	—	160.329.416	—	86.011,0
1985	98.495.347	—	43.200.000	—	141.695.347	—	169.921,0
1986	487.750.960	—	339.600.000	—	827.350.960	—	255.384,2
Skupaj	971.184.010	—	541.800.000	—	1.512.984.010	—	

Tanja Kas

Šestega maja — skupščina stanovanjske skupnosti

V sredo, 6. maja, ob 16. uri se bo v sejni sobi Skupščine občine Jesenice stali delegati na 5. seji skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice. Pred tem bo v Železarni še »po starem« konferenca delegatov (4. maja ob 13. uri v sejni sobi samoupravljalcev). Pred letom izvoljene delegacije za SIS namreč delujejo še naprej (kljub izvedeni reorganizaciji amelnih organizacij) do izvolitve novih delegacij v sedanjih temeljnih organizacijah v Železarni.

Udobje delegacij so že sredi aprila rili naslednje gradivo za obravnavo:

- poročilo o finančnem poslovanju Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice v letu 1986 in o izvršitvi programa vzdrževanja in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš ter stanovanjske gradnje v letu 1986,

- predlog finančnega načrta za leto 1987 ter program prenove in vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini ter plan stanovanjske gradnje v letu 1987,
- program dela Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice za leto 1987,

- osnutek sprememb in dopolnitev pravilnika o delnem nadomestilu tanarine in podstanarine imetnikov stanovanjske pravice,

- pritožba ter razrešitve in imenovanja.

Dnevni red sicer ni videti dolg, vendar je gradiva kar za »kaka dva cilograma«. Iz gradiva povzemamo naslednje:

Predlog finančnega načrta za leto 1987, program prenove in vzdrževanja družbenih stanovanj ter plan stanovanjske gradnje v letu 1987

Pri oblikovanju predloga finančnega načrta za leto 1987 se ni upošteval vpliv intervencijskih zakonov a izvajanje politike na področju plčne porabe. Zato je predlagano, a skupščina Stanovanjske skupnosti sprejme tokrat finčni načrt le kot predlog, dokončno pa bo sprejet a naslednji seji skupščine. Finančni načrt Samoupravne stanovanjske skupnosti je sestavljen iz več delov. Finančni načrt vzajemno združenih sredstev predvideva dobrih 39 milijonov dinarjev, finančni načrt prihodkov in odhodkov iz mest od posojil iz obvezno združenih sredstev pa 45 milijonov din. Po načrtnem načrtu sredstev solidarosti je načrtovano dobrih 579 milijonov din prihodkov, približno 131 milijonov din odhodkov ter dobrih 48 milijonov din presežka prihodkov. Presežek naj bi se razporedil v sklad solidarnosti za nakup solidarnostnih stanovanj v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji in uhvencioniranje stanarin (397 milijonov din) ter za namenska sredstva a kadrovska stanovanja v občini Jesenice (51,5 milijona din). Finančni načrt združenih sredstev za velika oparila predvideva približno 141 milijonov din, finančni načrt skupnosti stanovalcev za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami in poslovnimi prostori v družbeni lastnini pa obrih 806 milijonov din prihodkov a odhodkov.

Lani od načrtovane stanovanjske gradnje 139 stanovanjskih enot ni bilo zgrajeno nobeno, oddano pa je bilo 37 novih stanovanj (prenova in namestna stanovanja ter 23 stanovanj iz leta 1985). Letos je načrtovano 125 stanovanj. Realno je možno pričakovati, da bo letos zgrajenih 11 stanovanj kot zaostanek iz prejšnjih let, torej iz letošnjega plana predvidoma ne bo nič dograjeno. Zato pa se bo gradnja 240 stanovanj načrtovano je še 60 individualnih stanovanjskih hiš (od tega 50 zadruge gradnje).

Plan gospodarjenja s stanovanji, stanovanjskimi hišami in poslovnimi prostori za leto 1987 je izdelan na osnovi znanih podatkov v začetku leta in to glede na finančne in tehnične pokazatelje (pravilniki, podražila, stanje stanovanj in stanovanjskih hiš). Zbirni finančni načrt skupnosti stanovalcev zajema prihodke a odhodke za 5249 stanovanj, 79 poslovnih prostorov, 44 garaž ter pripevke od etažnih lastnikov. Načrtovano je dobrih 806 milijonov din seh prihodkov. Pri odhodkih pa je največja postavka amortizacija od stanovanj in poslovnih prostorov — 48 milijonov din, kar je 58 % predvidenih letošnjih stanarin in najemnin oziroma 217 % več kot lani a gladno z ustreznim zakonom je eba amortizacijo revalorizirati ed letom za predvideno rast inflacije. Zato bo treba nameniti manjši del sredstev za velika popravila stanovanjskih hiš (68 milijonov din, kar je 3 % več kot lani). Za stroške upravljanja — pogodba z Dominvestom enice, je planirano 102 % več istev kot lani (97 milijonov din).

zaradi upoštevanja normativov po prečno potrebnega časa za izvedbo posebnih nalog za stanovanjsko enoto (doslej jih niso upoštevali, zato so na primer lani prešli za opravljanje strokovnih opravil polovico potrebnih sredstev). Za izvajanje nalog hišne samouprave je letos namenjeno le petsto tisoč dinarjev, saj lanskolletna sredstva niso bila porabljena. Ostala sredstva so načrtovana takole (približno): za manjša vzdrževalna dela pri hišnih svetih 120 milijonov din, za stroške upravljanja — delovna skupnost SIS 3,6 milijona din, za avtomatsko obdelavo podatkov 10 milijonov din ter za funkcionalne stroške 59,4 milijonov din.

Za izvedbo programa večjih vzdrževalnih del v stanovanjih, stanovanjskih hišah in poslovnih prostorih za leto 1987 so poleg omenjenih 68 milijonov din predvidena še združena sredstva, ki se zbirajo po prispevni stopnji 0,2 % iz čistega dohodka na osnovi bruto osebnega dohodka ter prenešana sredstva iz preteklega leta, kar vse skupaj znaša 141 milijonov din. Vendar je mogoče, da bodo sredstva po prispevni stopnji 0,2 % na razpolago šele po zaključnem računu za leto 1987. V tem primeru ne bo mogoče realizirati že tako skrčenega programa.

Za prenavo in modernizacijo je letos na razpolago 424 milijonov din, plan pa predvideva 594 milijonov din. Zato je predlagano najetje posojila pri banki, ki naj bi bilo namenjeno porabljenju za prenavo objekta v Mojstrani.

Za manjša vzdrževalna dela je predvideno 120 milijonov din. Zaradi neizvršenih manjših vzdrževalnih del ta sredstva niso vedno v celoti porabljena. Zato se je treba dogovoriti za bolj smotno uporabo. Predlagano je, da bi hišni sveti pooblastili Dominvest, da lahko ta sredstva začasno uporablja za izvajanje večjih vzdrževalnih del, vendar tako, da noben hišni svet ne bo oviran pri izvajanju programa manjših vzdrževalnih del.

Poleg podrobnega (po stanovanjskih objektih) programa prenove in modernizacije ter programa večjih vzdrževalnih del so v gradivu za delegacije prikazana tudi potrebna vzdrževalna dela in dela pri prenovi ter zamenjava opreme na stanovanjskih objektih. Ker pa je tudi ta popis reducirán na sprejemljiv obseg, bi ga lahko uporabili kot orieniacijo za planiranje v naslednjih letih.

Program dela Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice za leto 1987

Načrtovane naloge so zelo obsežne, zato bo potrebna velika aktivnost vseh samoupravnih organov, izvajalcev in ostalih sodelujočih v stanovanjski gradnji, da bodo tudi izvedene. Med množico nalog in ciljev je precej stalnih nalog in starih (iz prejšnjih obdobij). V nadaljevanju navajamo le nekaj nalog in ciljev:

- delovna organizacija, ki ne sprejme lastnega plana stanovanjske graditve, ne more biti upravičena do kreditnih sredstev iz vzajemno združenih sredstev, delovne organizacije, ki zaposlujejo delavce nad dogovorjeno stopnjo, pa morajo iz čistega dohodka izločati sredstva za reševanje stanovanjskih zadev;

- za boljšo organizacijo je treba zagotoviti bolj smotno porabo združenih sredstev bank;
- posebna skrb za ustanavljanje in aktivno delovanje skupnosti stanovalcev;

- omogočiti reševanje stanovanjskih problemov tudi tistim občanom, ki tega ne morejo sami, vendar pa niso upravičeni do družbene pomoči (solidarnostnih stanovanj);

- vodenje evidence o zasedenosti stanovanj v družbeni lastnini;

- proučiti je treba racionalnejšo rabo stanovanj in pogojev zamenjave stanovanj v družbeni lastnini.

Osnutek sprememb in dopolnitev pravilnika o delnem nadomestilu stanarine in podstanarine predvideva dve bistveni novosti. V prihodnje do delne nadomestitve stanarine (subvencije) ne bo več upravičen imetnik stanovanjske pravice, če je sam ali kdo izmed članov družine lastnik avtomobila (ne velja za invalide) ali lastnik garaže.

CPSI-N.D.

Za kaj skrbi oddelek elektro energije

Obrat Energetika je sestavljen iz oddelkov elektro energije, toplotne energije, plinske in vodne energije. Elektro energija je v sedanji obliki organizirana od leta 1948, pred tem je bila sestavni del električne dejavnosti od uvedbe električne energije v KID pred 90 leti.

Sedaj je elektro energija sestavljena iz naslednjih oddelkov:

— proizvodnja električne energije v lastnih elektrarnah, kjer dela 18 strojnikov stikalničarjev; dobava električne energije od Elektro gospodarstva Slovenije; prenos in razdelitev električne energije, kjer dela 29 stikalničarjev in izmenski vodje; merilna služba, kjer dela sedem tehnikov za meritve ter vzdrževanje visokonapetostnih naprav, kjer dela devet elektricarjev z delovodjem in skupinovodjem.

V vodstvu dela še sedem delavcev, tako da dela v oddelku elektro energije skupaj 70 delavcev.

Električno energijo pridobivamo v lastnih vodnih elektrarnah. Zasip je naša največja vodna elektrarna, dograjena pa je bila pred 50 leti. Elektrarna Vintgar je bila zgrajena pred 84 leti in predelana pred 50 leti. Gorje je najstarejša elektrarna v prvobitni obliki, saj obratuje že 81 let. Elektrarna v Javornškem rovtu je najmanjša elektrarna, ki obratuje že 79 let in so jo pred 57 leti posodobili. Novozgrajena elektrarna Javornik je nadomestilo za bivše valjavniške pogone na Javorniku in kasnejšo elektrarno Leonard.

Od parnih elektrarn sta obratovalni sposobni samo še dve turbini, ki sta postavljeni iz reparacije pred 30 leti.

Z lastno električno energijo smo do zgraditve nove jeklarne pokrivali od 5 do 10 odstotkov porabe Železarn, z novo jeklarno pa se bo ta odstotek skoraj razpolovil. Kljub temu so v primeru izpada dobavljene električne energije lastne elektrarne sposobne dobaviti še vedno toliko električne energije, da je zagotovljena proizvodnja.

Dobavljeno električno energijo dobimo iz HE Moste po 2 x 110 kV in 2 x 35 kV daljnovodih. Po zgraditvi RTP Jeklarna 2 pa dobimo elektriko še iz RTP Okroglo pri Kranju po 2 x 110 kV daljnovodu.

Vsa električna energija, pridobljena in dobavljena, se prenese po 110, 35, 10 in 5 kV daljnovodih in kablovodih do naših glavnih vzlošnih ali razdelilnih transformatorskih postaj (RTP) po Jesenicah, v Hrenovci, na Javorniku, na Beli in v Jeklarni 2. V teh postajah del električne energije prenesemo do elektro obločnih peči za proizvodnjo jekla na Jesenicah in Jeklarni 2 in transformiramo na napetost 5 kV in jo po kablovodih prenesemo do transformatorske postaje in visokonapetostnih motorjev. Od tam elektriko transformiramo na napetost 380/220 V, na katero so pri-

ključeni vsi porabniki električne energije v Železarni Jesenice: motorji, razsvetljava in ostali porabniki. Zanimiv je podatek, da Železarna v petnajstih sekundah porabi toliko elektrike kot poprečno gospodinjstvo v enem mesecu.

Nadzor nad proizvodnjo, prenosom in razdelitvijo opravljajo zaposleni strojniki — stikalničarji v vodnih elektrarnah in stikalničarji v RTP. Njihova naloga je, da neprekinjeno nadzirajo pravilnost obratovanja in delovanja, opravljajo vse stikalne manipulacije, načrtovane in izjemne, beležijo vse podatke električnih veličin. Upravljanje celotne proizvodnje, prenosa in razdelitve pa opravljajo izmenski elektroenergetiki v RTP Jesenice. Zaradi priklopa nove jeklarne, uvajanja nove tehnologije vodenja in beleženja z računalnikom in zahteve po čimboljšem nadzoru pretoka in porabe električne energije bi bilo potrebno zgraditi obratovalni center vodenja električne energije.

Za nemoteno in varno delo v elektroenergetskem sistemu je predpogoj hitro in selektivno odkrivanje in odstranjevanje okvar, za kar je potreben sistem relejne zaštite. Releje, ki so osnovni elementi zaštite, moramo stalno nadzirati in periodično umerjati. Posebnost relejne zaštite je v tem, da večino časa miruje, kadar pa nastopi motnja ali okvara, mora delovati hitro in zanesljivo. Merilna služba mora skrbeti za nemoteno delovanje teh relejev, za kontrolo kvalitete izolacije, zaštite pred napetostjo dotika, ozemljitev, ničenje in strelodolne naprave. Poleg tega izvaja prevzemne meritve izolacije, izenačitve potencialov nastavitve relejev pri novomontiranih napravah ter ugotavlja, če so bili pri postavitvi, montaži in instalaciji upoštevani vsi JUS standardi in tehniški predpisi. Pri poškodbah ali okvari kateregakoli elementa elektroenergetskega sistema ugotavlja mesto in obseg napake ter naredi predlog za sanacijo.

Vsa poraba električne energije posameznih porabnikov, obratov ali temeljnih organizacij mora biti merjena. Stevci, ki merijo energijo, morajo biti po zakonskem predpisu občasno umerjeni v pooblašeni ustanovi. Pravilni priklop in menjava števec je tako obsežno in strokovno zahtevno delo, da si je to težko predstavljati. Poleg tega je treba vse števece najmanj enkrat mesečno odčitati in izračunati porabo električne energije za porabnike.

Za vse visokonapetostne naprave napetostnih nivojev od 110 kV do 0,4 kV, transformatorje, številna stikala, kilometre kablovodov napetostnih nivojev od 35 do 0,4 kV pa skrbijo, jih vzdržujejo in negujejo novi vzdrževalni elektricarji v delavnici elektro energije. Daljnovode nam popravljajo elektro delavnica, strojna popravila v HE pa ključavničarji Remontnih delavnic. Z novo jeklarno se je povečala poraba energije in se razvilo novo področje dela, zato bo potrebno novo skupino vzdrževalcev povečati, če bomo hoteli zagotoviti čim bolj nemoteno obratovanje naše železarne. Izpad električne energije namreč pomeni zastoj proizvodnje enega dela ali celotne železarne.

Z novo Jeklarno smo povečali našo odjemno moč skoraj za 100 odstotkov in pridobili nekaj novih naprav, kot je dinamična kompenzacija za preprečevanje vpliva obratovanja elektropeči Demag na slovensko električno omrežje. Izpad omenjene kompenzacije povzroči ustavitve elektropeči Demag. Tudi pri ostalih kompenzacijskih napravah, ki so sicer manj zahtevne, je potrebno skrbeti za nadzor in nemoteno delovanje. Vse te naprave znižujejo odjem jalove energije in s tem tudi ceno kupljene električne energije. Težave pa nastanejo, ker za omenjena dela nimamo ustreznega strokovnega kadra.

Enak nadzor je potreben tudi v proizvodnji jalove energije pri vseh sinhronskih motorjih v valjavniških in kompenzacijskih pogonih. Težave nam povzročajo tudi vedno večje uvajanje avtomatizacije daljinskega prenosa komand in merilnih podatkov ter uvajanje računalniškega vodenja obratovanja in beleženja električnih veličin. Za vse to bo potrebno pripraviti naše starejše naprave, ki niso prirejene za tako delovanje. Problem so zopet ustrezni strokovni kadri, zato je nujno potrebno dopolnilno strokovno izobraževanje.

Železarna Jesenice je s svojimi odjemi del elektro gospodarstva Slovenije, zato smo odvisni od njega in moramo sodelovati z njim. Če hočemo izpolniti normalne pogoje za delo v Železarni, moramo izboljšati mrežo in tehnološko disciplino, kajti brez električne energije ni proizvodnje jekla.

Jože Starc
vodja oddelka
elektro energija

Srečanje upokojencev Transporta

3. aprila smo se upokojenci

Transporta na povabilo vodstva zbrali v restavraciji Kazina na Jesenicah. Bilo nam je v veselje, da smo se zbrali po tolikih letih skupnega dela v Železarni.

To je bilo pozdravljanje, veselih obrazov ob srečanju nekdanjih sodelavcev pa nešteto razgovorov o nekdanjem delu v Železarni in sedanjih naših upokojskih navadah, željah, potrebah in spominih na vse, kar se nam je vtisnilo tako močno v spomin. Kar nekako hudo nam je bilo, ker je čas tako hitro minil. Pa vendar smo se prav zaradi pristrčnosti srečanja, razšli zadovoljni in s prav lepimi vtisi.

Prav zaradi vsega tega se želimo najlepše zahvaliti sindikatu in vodstvu Transporta, da sta nam omogočila takšno srečanje.

Zavedamo se težkega gospodarskega položaja, pa zaradi tega tudi toliko bolj cenimo letošnje srečanje. Seveda si želimo, če bodo ekonomske razmere dopuščale in tudi naše zdravje, da se vidimo še kdaj.

Alojz Jug
upokojenec Transporta

Na podlagi 5. člena odloka o priznanju občine Jesenice (Ur. vestnik Gorenjske št.18 - 156/78) odbor za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine Jesenice

RAZPISUJE OBČINSKO PRIZNANJE 1. AVGUST ZA LETO 1987

Občinsko priznanje 1. avgust se podeli:

1. zaslužnim delavcem ali skupinam delavcev za večletno uspešno in vidno delo v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, društvi ter drugih organizacijah in skupnostih v interesu skupnosti in družbe; ali za izjemno pomembna družbeno koristna dejanja in naloge na kateremkoli področju delovanja ter za aktivno družbenopolitično in samoupravno udeleževanje, ki prispeva k napredku pri uveljavljanju socialističnega samoupravljanja;

2. organizacijam združenega dela, delovnim in drugim skupnostim, organizacijam in drugim organizacijam ter društvom za:

- nadpovprečne in izjemne rezultate v gospodarjenju ter uresničevanju samoupravljanja, ki so prispevali in prispevajo k razvoju in splošnemu napredku občine,

- uspehe, dosežene v dograjevanju samoupravljanja oziroma samoupravnega sistema v neposrednem izražanju splošnih in dolgoročnih interesov s pravilno usmeritvijo v politiki oblikovanja in delitvi dohodka in spoštovanja načela nagrajevanja po delu,

- delo, opravljeno na področju družbenih in drugih dejavnosti, prežeto z znanstvenim marksističnim pogledom na svet in vsakodnevno usmerjeno k izgradnji socialistične samoupravne družbe,

- uspešno oblikovanje izjemnih organizacijskih oblik samoupravnega organiziranja in samoupravnega urejanja družbenih odnosov ter učinkovito izvajanje planiranih nalog.

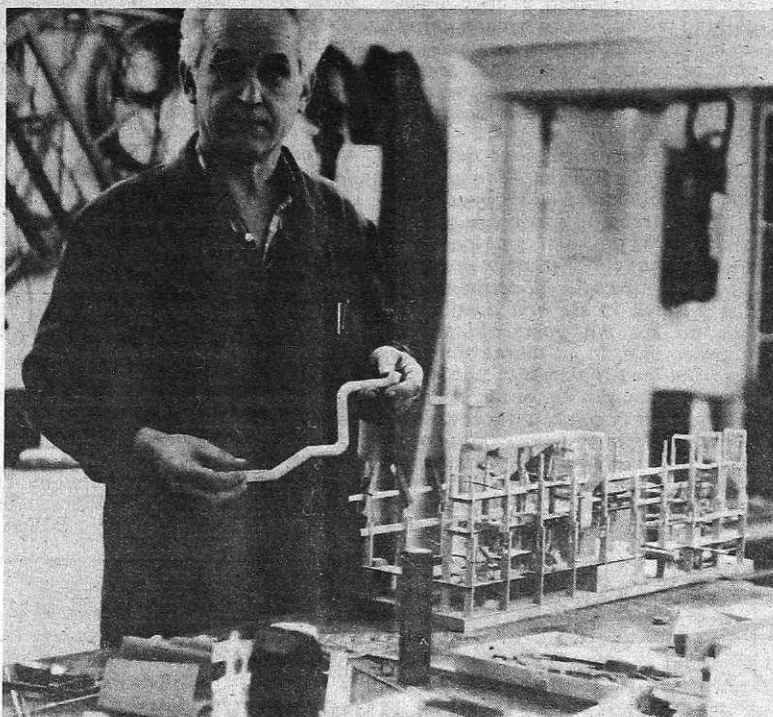
Predloge za podelitev priznanj lahko dajo organizacije združene ga dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije, društva in družbene organizacije, delovne in druge skupnosti.

Obrazloženi predlogi morajo biti predloženi Skupščini občine Jesenice — odboru za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine, do 31. maja 1987. V predlogu morajo biti navedeni tudi splošni osebni podatki o predlaganem kandidatu.

Odbor za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine Jesenice

Maketarstvo je ljubezen, je umetnost

Marjan Dolinšek je eden redkih delavcev, ki se poklicno ukvarjajo z maketarstvom. V naši železarni skrbi za ohranjanje zgodovine, saj je maketarstvo tudi pripoved o časih, ki jih ni več, o krajih, ki jih je spremenila industrializacija, o ljudeh, ki so nekaj pustili sledi v razvoju jeseniške železarne. Bolj kot to je maketarstvo ljubezen, umetnost, potrpežljivost in natančnost.

Marjan Dolinšek izdeluje maketo nove jeklarne (foto: I. Kučina)

»Veselite se modeliranja sem imel že od mladih nog, v šoli sem si pridobil še tehnično znanje, ki pa ga je treba stalno dopolnjevati. Vedno več je novih materialov, ki jih moraš poznati, čeprav ti to ne pomaga dosti, ker v tujini so, pri nas jih pa ni, zato moraš iskati in improvizirati.«

Tako sva začela razgovor o skoraj štirih desetletjih dela v naši železarni, kjer je najprej delal kot mizar v gradbenem oddelku, kasneje pa se je zaposlil v tehniškem muzeju.

»Že v šoli sem se veliko ukvarjal z lesom, saj sem veliko rezbaril, predvsem razne spomenice, sodeloval pa sem tudi na različnih sejnih. Prvi dve maketi sem razstavil v letih 1950 in 1951 za prvomajsko proslavo. To sta bili maketi: Kadilnikove kočice in spodnje kočice na Golici. Planinci so takrat nameravali vse med vojno požgane planinske kočice prikazati v maketi. Načrtovali so jih štirideset, narejenih pa jih je sedem in so shranjene v Triglavskem muzeju v Mojstrani.

Potem sem delal po programu, ki ga je pripravil upravni odbor naše železarne. Tako so nastajale Zoisova graščina in Stara Sava, Trebež, Radovna, plavž na Savi in na Javorniku, žičnica inž. Pantza... Ja, vmes je bila še bolnica, partizanska bolnica na Mežakli. In projekti za gradnjo počitniške kolonije v Biogradu na morju in osmorčkov pod Mežaklo, projekt naselja Plavž, položaj Železarne Jesenice leta 1940 v merilu 1:500...«

»Oprostite, ker vas prekinjam, toda, zakaj pa so bili potrebni vsi ti projekti? Kaj je bil njihov namen?«

»Vsi ti projekti so bili potrebni preprosto zato, ker načrt mnogim laikom ničesar ne pove. Če pa neko novost predstaviš v realni obliki v treh dimenzijah, je stvar jasna vsakemu otroku. Včasih Železarna ni upala pred delavski svet z načrti za Biograd, ampak je dala narediti maketo in potem ni bilo nobenih pismikov, saj so vsi lahko videli, kako bo stvar izgledala. Mislim, da je bil takšen način sprejemanja projektov zelo pameten in da bi morali tako delati tudi danes. Makete so pomembne tudi zato, ker je včasih pisna in slikovna dokumentacija premalo, da se pove, kako smo včasih delali in živeli.«

»Če se vrneva k našim maketam — koliko jih je bilo?«

»Približno okrog petdeset, pa ne vem, če so to vse. Po planinskih maketah in projektih sem veliko delal tudi za sejme, predvsem za zagrebški velesejem, kjer je bila leta 1957 razstavljena maketa jeklarne, leta 1958 maketa plavžev, leta 1959 pa maketa valjarne bluming. Te makete so bile izredno velike, tudi do 45 m², katere je eno leto delalo od trideset do petdeset ljudi.

Sodelujem tudi z lesarskim oddelkom Tehniškega muzeja Slovenije in sem za njih naredil predvsem veliko maket različnih tipov žag, za potrebe novega pivovarskega muzeja pa maketo stare pivovarne Union.

Lani sem naredil maketo belogardiščne postojanke na Urhu, tu je še projekt za železarno v Libiji, kar je naročil Smelt iz Ljubljane, pa makete naše železarne v različnih letih v raznih merilih in še bi se kaj našlo. A naj bo dovolj.«

»Veliko maket ste našli in vsaka je posebnost zase. Katera vam je posebno prišla k srcu?«

»Najljubša mi je maketa Kroepe iz leta 1975. V merilu 1:200 je prikazano celotno naselje od spodnje gostilne pri Jarmu do zadnjega vigenjca. Maketa je velika 4,20 x 1,40 metra in je shranjena v Kroparskem muzeju v Kropi. S pokojnim Magoličem sva jo delala dobro leto dni, tako zelo všeč pa mi je, ker je zelo realistična, pa tudi Kropa sama je zelo zanimiva in slikovit kraj.«

Marjan Dolinšek se sedaj ukvarja z novo jeklaro. Na delovni mizi v njegovi delavnici so razgrnjeni načrti, okrog pa je polno lončkov z barvami in laki, dlet in kladi, žag in škarij, pincet in svedrov, lesa in kovine, plastike in papirja.

»Z novo jeklaro imam tudi jaz veliko težav, saj je merilo zanj zelo majhno, delo pa je zapleteno, ker je treba iti v podrobnosti, da nek obrat in tehnologijo prikažeš dovolj razumljivo. Pri tem mi veliko pomaga Vinko Zorman, ki išče načrte in jih prireja za maketo. Je eden redkih inženirjev in projektantov, ki ima predstavo, kako naj nek objekt izgleda v pomanjšanjem merilu, oziroma kaj je bistveno za točen prikaz neke dejavnosti.

Maketa Jeklarne 2 zelo počasi napreduje, pa to nikogar ne skrbi, še najmanj tiste, ki so jo naročili, saj ne pokažejo prav nobenega zanimanja. Vsaj pogledal bi jo lahko kdo in vprašal, če imam kaj težav. Jaz nisem navajen, da bi hodil okrog in tarna. To bo moja zadnja maketa, če bo sploh narejena. Čez dobro leto in pol grem namreč v pokoj; pa tudi to nikogar ne zanima. Kdo bo potem delal makete, če jih sploh kdo bo?«

Kako žalosten in grenak priokus so imele te njegove besede. Ko mi potem pove, da je tudi stimulacija za njegovo delo neurejena, točneje neprimerna, saj je nagrajen enako kot mizar v delavnici, je trpkost še bolj izrazita. Pravi, da ga najbolj jezi, ker ima premalo točnih načrtov in primernih materialov in preveč praznih obljub. Med njegovimi deli ni izdelka, s katerimi ne bi imel težav, saj so sami unikati. Vendar to le malo kdo razume.

Veliko veselje do takega dela in ljubezen ter spoznanje, da je maketarstvo pomemben del ohranjanja zgodovine in naše kulture, je tisto, kar ga žene, da z znanji mizarja, strugarja, kleparja, pleskarja, industrijskega oblikovalca in restavratorka ohranja preteklost in nam ponuja vizijo prihodnosti.

Kakšna pa bo prihodnost maketarske delavnice v našem tehničnem muzeju, če ne bo nikogar, ki bi pod Marjanovim vodstvom vzljubil in spoznal to neobičajno dejavnost naše železarne?

Lilijana Kos

PROGRAM PRIREDITEV ob otvoritvi Jeklarne 2

24. aprila ob 11. uri slavnostna seja delavskega sveta Železarne Jesenice v dvorani Gledališča Tone Čufar Jesenice (kulturni program: pozavnist Domen Jeraša, pianist Primož Kerštanj in bobnar Franci Bizjak);

30. aprila ob 18. uri otvoritev razstave risb in grafik »Železarna in železarji« akad. slikarja Božidarja Jakca v razstavnem salonu DOLIK Jesenice (kulturni program: ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice);

1. maja budnica — pihalni orkester Jeseniških železarjev, od 9.30 do 10.20 koncert Godbe na pihala Gorje pred vhodom v Jeklaro 2, ob 10.25 začetek slovesnosti ob otvoritvi Jeklarne 2, slavnostni govornik bo podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Janez ZEMLJARIC, v kulturnem programu sodelujejo: pihalni orkester Jeseniških železarjev in recitatorji (zaradi neposrednega televizijskega prenosa prosimo delavce in občane da do 10.25 zasedejo prireditveni prostor), od 9. ure dalje bo možen ogled Jeklarne 2 in valjarne na Beli (vhod pri vratarju valjarn Bela); po slovesnosti pa še nove EP.

Po slovesnosti bo organiziran prevoz na Poljane (glej objavljeni vozni red).

POLJANE ob 13. uri začetek prvomajskega slavlja, pozdravni govor predsednika občinskega sveta ZSS Jesenice Marjana Drolca; v kulturnem programu sodelujejo: pihalni orkester Jeseniških železarjev, Godba na pihala Gorje, moški vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, mladinska folklorna skupina SKD Prešernov rod OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica in narodno zabavni ansambel »Marela« Domžale, ki bo igral tudi za ples in razvedrilo; poskrbljeno bo za družabno-rekreativne dejavnosti in tekmovanja (zaradi TV snemanja bo program potekal na različnih mestih); na poljanah bo dobro preskrbljeno tudi za hrano in pijačo.

Vabimo delavce Železarne Jesenice in ostalih organizacij združenega dela, njihove svojce in občane, da se prireditvi ob otvoritvi Jeklarne 2 Železarne Jesenice udeležijo. Udeleženci otvoritve Jeklarne 2 prejmejo spominske značke, na voljo pa bo tudi poseben bilten o gradnji Jeklarne 2.

SOZD SŽ Železarna Jesenice, odbor za pripravo prireditev ob otvoritvi Jeklarne 2

Občinski svet ZSS Jesenice, pripravilni odbor za prvomajsko praznovanje

AVTOBUSNI PREVOSI ZA 1. MAJ

V novo jeklaro in na Poljane je mogoče priti peš, z osebnimi avtomobili in z avtobusi. Parkirni prostor za osebna vozila in avtobuse je zagotovljen. Avtobusni prevozi so brezplačni.

Za udeležence otvoritve nove jeklarne in praznovanje na Poljanah smo pripravili poseben vozni red:

Rateče—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Rateč ob	8.30
Kranjska gora—Jeklarne:	
dva avtobusa z odhodom iz Kranjske gore ob	8.40
Mojstrana—Dovje—Jeklarne:	
dva avtobusa z odhodom iz Mojstrane ob	9.00
Planina pod Golico—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Planine pod Golico ob	9.00
Javorniške rovtje—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom z Javorniških rovt ob	10.00
Podbrezje—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Podbrezja ob	8.30
Kropa—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Kroepe ob	8.30
Begunje—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Begunja ob	9.00
Breznica—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Breznice ob	9.30
Breg—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Brega ob	9.30
Radovljica—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Radovljice ob	9.00
Lesce—Jeklarne:	
z odhodom iz Lesca ob	10.00
Bohinjska Bela—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Bohinjske Bele ob	9.00
Zasip—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Zasipa ob	9.00
Krnica—Rečica—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Krnice ob	9.00
Krnica—Kočna—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom iz Krnice ob	9.00

MESTNI PREVOZ

Hrušica—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom s Hrušice ob	9.00, 10.00
Bolnica—Jeklarne:	
tri avtobusi z odhodom iz bolnice ob	9.00, 9.30, 10.00 in 10.30
Blejska Dobrava—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom z Blejske Dobreve ob	9.00 in 10.00
Tomšičeva—Podmežakla—Jeklarne:	
en avtobus z odhodom s Tomšičeve ob	9.00 in 10.00

PREVOZ NA POLJANE

Po otvoritvi nove jeklarne bo vseh 23 avtobusov vozilo na Poljane z odhodi od nove jeklarne ob 11.30, 12. uri, 12.30 in 13. uri

VRNITEV S POLJAN

Vozili bodo vsi avtobusi oziroma po potrebi, z odhodi s Poljan ob 17.30, 18. uri, 18.30 in 19. uri

Ob 19. uri bodo odpeljali zadnji avtobusi s Poljan v vse kraje, iz katerih so prišli zjutraj na otvoritev nove jeklarne, prav tako bodo odpeljali tudi zadnji avtobusi mestnega prometa.

V primeru sprememb voznih redov zaradi vremenskih razmer bodo dana obvestila preko ozvočenja na prireditvenem prostoru.

Avtobusi bodo označeni s številkami in z napisi relacij.

Vodja oddelka za družbeni standard: Božo PANČUR

Gradnja čistilne naprave na Jesenicah

V petek, 17. aprila, sta si predsednik občinske skupščine in predsednik izvršnega sveta skupaj s sodelavci ogledala gradbišče centralne čistilne naprave mesta Jesenic.

Z dograditvijo čistilne naprave bi uredili problem odvajanja in čiščenja odpadkov in zaustavili onesnaževanje Save v njenem zgornjem toku. Gradnja dobro poteka; gradbena dela bodo celotno dokončana pred predvidenim rokom.

Ob gradnji čistilne naprave je bilo predvideno, da bi 19 večjih OZD in skupnosti, to je tistih, ki imajo sedeže ali enote na Jesenicah, sklenilo samoupravni sporazum o združevanju sredstev, in sicer glede na porabljene količine vode. Pet zavezancev še vedno ni pristopilo k samoupravnemu sporazumu. Zato je bil po ogledu sklican sestanek s predstavniki teh OZD. Na sestanku, ki ga je vodil predsednik izvršnega sveta, so se dogovorili, naj bi tudi te OZD pristopile k sporazumu in poravnale obveznosti. Manjši OZD oziroma enote naj bi plačale prispevek za priključitev na kanalizacijsko omrežje oziroma čistilno napravo.

Poleg tega načina zbiranja sredstev, največji delež ima Železarna Jesenice, so zbrana še sredstva Območne vodne skupnosti Gorenjske,

Samoupravne komunalne skupnosti ter sredstva po sporazumu o združevanju sredstev za ureditve plana razširjene reprodukcije izgradnje kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav v občini Jesenice in sredstva investitorjev.

Dobro dela tudi posebna koordinacijska skupina za gradnjo čistilne naprave, ki jo vodi Tomaž Ramuš, imenoval pa jo je izvršni svet Skupščine občine Jesenice.

Za dobro delovanje in izkoriščenost čistilne naprave je potrebno, da so odplake glede na kapaciteto čistilne naprave napeljavane do nje. Potrebno bo narediti ustrezne plan del, da bo glavna odplak prišla na čistilno napravo že ob začetku njenega delovanja. Potrebno je zgraditi kolektor od bivšega Kovinoservisa do kauperjev ter povezave komunalnih vodov. Potreben je načrt kolektorskega omrežja. To naložbo bodo pripravili v mesecu maju ali juniju letos. Območna vodna skupnost bo za kolektorsko omrežje prispevala 30 % predračunske vrednosti.

S.R.

Obvestilo članom AMD Jesenice

Predsedstvo AMD Jesenice je sklenilo, da obvesti svoje člane o problemih svoje avtopralnice. Pralnica je vse bolj zanemarjena, perejo v njej pretežno nečlani, zaradi malomarne porabe vode za pranje so se mesečni stroški vodarine povzpeli čez vse razumne meje itd... Sklicali bodo sestanek z vsemi uporabniki pralnice, na katerem se bodo poskušali dogovoriti za nov red uporabe pralnice. Vse zainteresirane člane vabijo na sestanek v četrtek, 23. aprila, ob 17. uri na prostoru pred avtopralnico AMD Jesenice, B. Kidriča 26/c. Če se sestanka ne bodo udeležili, bodo avtopralnico morali zapreti.

MIŠEK ZA MARSOM

Pravljice naj bi se dogajale ob 6.50 in 19.40 na I. radijskem programu. Pa se ne, kajti pravljica zgodba o malem Mišku se piše že okroglo dvajset let, malo manj, ker si let sanja nikakor ne more priklicati v spomin. Pripovedovali je otrokom niso nikoli, kajti krute zgodbe bi lahko negativno vplivale na razvoj otročkov. Smrkavčki in — čke, veliko raje jemljejo večkrat dnevno, dozo pripovedk s kraljevičem, oplā, kraljično (ženske gledajo v kroglu in jo spreminjajo) v glavni vlogi ter množico palčkov, ki jima vdano svetijo. V kakih štirih desetletjih lahko postopoma odložijo sveče in se posvetijo čuvanju naraščaja, ki bo zgodbe, v katerih zmagujejo mamini, sinčki, pisal do konca svojih dni. Kaj pa če se zgodi, da kdo od njih prebere odurno Deklico z vžigalicami in ugotovi, da si ni imela časa prižgati in je s poginjavčimi močmi ulovila v pljuča vsaj še 50 čudovitih smrdljivih dimov, ki so priplezali iz vžigalic? Smrt ne seče, kadar si zaželiš in ne za vsakim voglom; zato je zmogla na škatli prebrati še Drava (O, to je pa znala prav dobro, brati namreč. Naučil jo je neki starikav očka. Večkrat sta listala po albumu, ki je bil skoraj izpopolnjen, saj mu je manjkalo le še osem svetnikov. Podvoje ne samolepilne sličice, je dal njej. Potem sta se spet učila, vse do večera, do onemoglosti. Dobričina, vse do večera se je trudil storiti dobro

delo, potem je omagal. Tudi njej je dobro delo.) in doumela, da odpadne kemikalije iz tovarne vžigalic grizejo drobovje te reke in ne dajo spati ribam v njeni maternici. Rodili se bodo mutanti. To pa je niti ni skrbelo, kajti videla je zvezde, razpršene po temi kot prdec kometa, potem je ugotovila, da gleda v črnino (kako bi prišlo? del metliške), a kmalu se ji je zazdelo boljše, da izdihne pred očmi svojega bralca tako močno, da ga uvidi v realnost odnese čez v drugo skrajnost, kjer se točijo droge in alkohol. Male nikotinske palčke pa je poslušalec Janka in Metke že spoznal, ker očka sploh ni opazil pri manjkajoči, saj se je bil vedno tako uživel v pravljico in porivanje čarovnice — v kotel.

Mali Miško, ki naj bi gonil zgodbo sem in tja, a ga je čreda za trenutek izgubila, ker se je zagledal v prej navedena razmišljanja, pa še ni počel česa takega kot očka. Noče biti toliko star, da bi vzel nase in potem prevzemal očetovske nedolžnosti, sploh pa je še tako mlečen, da nase niti vzeti ne bi upal. Tega procesa, katerega posledice se zaznajo na javnih prevoznih sredstvih, kjer se mladi in mladci kratkočasijo s prepiranjem, »kdo ga ma not«, niti sprožiti ne upa. Te zadržanosti krivi stare podgane, ki so ga stalno vlekle za brke in bučno pazile, da ne uide iz kloštra, kjer se je odvijalo njegovo življenje in se ponujalo v neverjetno

veliko odenkih sive in črne barve. Mali Mišek je rasel in je bil radoveden. Prigrizel se je tudi v težjo literaturo, prebavil pa je rumene, prahne in učene liste le stežka; bobki so bili precej čudne oblike. Stari Mišon je sina prijel za ušesa, ki so se že po prvem obisku repa odločila, da se bo uničevanje literature nadaljevalo kljub vsemu. Dokaj sprejemljive pravljice o vitezh, zmajih, vragih in popotnih bitijcih so zamenjale zgodbe z nenavadno preprosto igralško zasedbo (osli, krave, kozli, kače, pijavke in drugi taki ali drugačni sesalci), a s toliko bolj pestrimi preobrat, (elektro) šoki in realnostjo, ki grozljivo špiči v človeka kot podnebje Mt Everesta in njegovo kamenje. Teorija brez prakse je mrtva; če ni ušiva, sploh ne miga. Zato Mišek ni grizel krempljev, ki jih je tolikokrat izmikal udarcem, ker se Mišura nikoli ni strinjala z njegovimi nasprotnostmi. Vseeno je slepo verjela v Velikega mišona, ki te ne opazuje, le ukazuje sto božjih zapovedi, hkrati pa daje osebno svobodo. Mišek je dražil staro Mišuro, vendar svojih trditvev ni podpiral s tramovi; zato tudi ni podpiral Zveze gluhozemih, starih pocestnic ali vojnih invalidov, kajti ni ga žrl nobeden teh problemov. Presenetljivo dobro je prenesel godbo na pihala, ko sta si bila stara v dlaki. Družil se je z dvema mišonom s sosednjega vogala in z njima precej zadržano dražil prebivalce kloštra. Stalno brljanje starega Mišona je prekinjalo vse mogoče igre. Mišek je vedel, da podgane ubijajo s kričanjem, in ni upal poizkusiti, če je tudi oče dojel to znanost. Enolične dneve je popestril pouk, saj monotonosti dneva ne razbijejo spanje, učenje ali vedno prisotno delo, prekleto na kubik. Mišek se niti več dobro ne spominja let v osnovni šoli, kjer je zaradi avantgardnosti in zastavljanja vseh mogočih vprašanj postal mišon pederon in cerkvena miš. Velik, močan in — neumen nikoli ni poskušal izbiti kakega sekalca komu od vodij sovražne kampanje. Opozicija pa je modro molčala in možno je, da ni grizla v isti sir. In družba ga je tesala. Vse kar gleda čez model povprečneža, naj se odbije; a potem je miš čudna, raje jo stlačimo v okvir. Če se upira, jo označimo in uničimo njeno malo živo maso s stalnim potokom psihične obdelave. Tudi miš sama »spozna«, da je nenormalna in grda: uho odstopa od tolerance, smrček je kriv, noge kot okrog soda, prsi ploščate. A s tem se sprijazni, ko vidi, da nekateri škilijo, da jim smrdi iz ust

in riti ter da jim ne stoji vse, kot in kjer bi moralo.

Lepo je razvidno, da je Mišek v tem času začel razmišljati. A preveč zaprt vase, v svoje misli in svojo sobo, je spregledal ves vzorni red življenja za nekaj let. In ko je včasih poskusil priti na postajo, ga je škripajoče, vrveče neznan preplašilo. Ni več znal prav stopiti, lonček hemoglobina je imel vedno s seboj, nerodno mu je bilo, obiral se je in zamujal vlak za vlakom, ki vozijo v še bolj neznane daljave. No, se je pač sprijaznil s tem, da ostane v kloštru, in je šel peš življenju nasproti.

A šlo je počasi in samo delno: še peš je tiščal oči v tla. Toda srednja luknja je bila daleč od kloštra, ozreti se je bilo treba. In družba, ta sesajoča kurba, ki gre samo s polnokrotnimi, ga je naučila gledati in govoriti. Tu se je zafkrnila; dodelila mu je dva mišona, ki sta bila dovolj močna, da sta mu pomagala stopiti stopnico višje. In od takrat mali Mišek bega levo in desno in naprej ter preveč nazaj, rep mu je padel dol, a brki rastejo in so vse višje. Tako razbit na vse strani ne ve, kaj bi, kaj je — on sam, življenje, sploh vse okrog in v njem. Ugotovil je eno: da preveč razmišlja in da to miši ubija. Nobeno spoznanje ne nudi ničesar, požre

ti živcev na kilometre, a miš je radovedna in — neumna, ker se vedno upa, da bo v kaki sirovi luknji našla resnico, da bo v kaki pasti svoboda. Zdajle pa, Miško, prekini z jokom. Rad bi počel toliko stvari, a ti zmanjkujeta časa. Rad bi imel punco in njene ure, a ta stopnica se ti zdi previsoka. Od besed k dejanjem! si dejal, pusti! učenje, sel na žur — in imel dva popravna. Ne moreš igrati šminkerja za določen čas, si pač tak — odtrgan in izklopljen. Ne moreš reči, da nisi še nobene mečkal, zato ne upaš reči, da jo imaš rad, ker bi v njenem objemu imel dve taci preveč in bi stal na njenem čevlju.

Mišek za Marsom

Basen o ljubezni

Petelin: (teče za kokoško).
Kokoš: (mu diskretno zbeži za kur-nik).

Petelin: (za njo).
Oba za kurnikom: (zapreta oči in se posvetita drug drugemu).

Lisica: (se priplazi za hrbit in obe-ma pregrizne vrat).

Morala: (sedi na kurniku in mo-druje) LJUBEZEN JE SLEPA.

B. Fon

Izbrana pesem

Endre ADY

Zdaj pa umolkniva

Na usta me poljubi, lepa sestra: Noč.
Onemi me in vsem povej novico:
Da nehal peti je tvoj glasni brat
in da bo molčal kljubujoč.
Zdaj bo poslednjič razodel,
kako ob tem neumnem petju
je bil le malokdaj vesel.
Na usta me poljubi, lepa sestra: Noč.

Vesela spoved, krik, prepir,
ubranj jok, globoke rane.
Zaradi vas ne bom po duši ril,
da bi izkopal nov, zveneč izvir.
Krvi studentci so zasuti,
na grobu svete nemosti sede
molče, na vse strani razsuti,
vesela spoved, krik, prepir.

(Iz knjige Adyjevih pesmi v zbirki Lirika, MK 1980. Iz madžarščine prevedla Jože Hradil in Kajetan Kovič)

Izbral Edo Torkar

Živi naj vsak, žive naj vsi,
žive naj zlikane besede,
a Endre Ady več ne govori,
a Endre Ady naj ne govori.
Zdaj naj se skrje, kamor ve,
vse, kar je hotel, naj pozabi,
višnjevo mrtvo je srce:
živi naj vsak, žive naj vsi.

Umolkniva zdaj, lepa sestra: Noč.
Umolkniva v poljubo neizmernem,
zazriva v gluho se Temo,
kot mrtveca, z zrahljano struno.
Morda še planeva v tišino,
toda beseda več ne bo svetost:
sebi in drugim v bolečino.
Umolkniva zdaj, lepa sestra: Noč.

Jože Vidic

Solze na Blegošu

Odlomek iz knjige Jožeta Vidica
Noč v hotelu Park

Špančevi na Selu pri Žirovnici so bili kajzarji. Po matičnih knjigah smo ugotovili, da priimek Vidic obstaja v moji rojstni hiši že več stoletij, od leta 1805 do 1980, do očetove smrti, pa je bilo vsem gospodarjem ime Jože.

Stari oče Jože se je v drugi polovici prejšnjega stoletja kot mladenič začasno zaposlil pri podjetju, ki je gradilo železniško progo Jesenice — Ljubljana. Ko je prevzel kajžo, je tako kot njegovi predniki pozimi hodil po koroskih kmetijah tkat laneno platno, poleti pa je doma kmetoval. Ob luninem sijaju je hodil na košnjo že ob enih ponoči. Vse do leta 1940 je bila kajža lesena, s trsjem in ilovico med tankima stenama.

Po očetovi strani sem imel enajst tet in stricev, po materini pa devet. Dve očetovi sestri sta pred prvo svetovno vojno odpotovali v Združene države Amerike, se tam poročili in nikoli več vrnili.

Dve leti po prvi svetovni vojni je oče podeval precej zadolženo kajžo in se še istega leta poročil s Katarino Cotelj, Špornovo iz Leš v tržiški občini. Le tri tedne je hodil tja vasovat, pa sta se že poročila. Peš tri ure v eno smer. Mislim, da mu ni bilo težko, ker je že deset let hodil na delo v pet kilometrov oddaljeni Javornik. Prvo kolo si je kupil po poroki.

Pri Špornu je bilo deset otrok, toliko nas je rodila tudi mati. Po tradiciji sta starša prvorojencu dala ime Jože, a je ta umrl, ko je bil star leto dni. Od devetih bratov in sester sem po vrsti peti, pri meni sta se starša ponovno odločila, da eden pač mora biti Jože.

Trije očetovi bratje so kot avstroogrski vojniki sodelovali v prvi svetovni vojni. Vsi so se vrnili, ranjen je bil le eden. Med drugo svetovno vojno smo bili trije bratje pri partizanih, le Silvester je bil dvakrat ranjen; prvič marca 1944 ob napadu IX. korpusa na domobransko postojanko v Hotedršici, ko mu je krogla šla skozi kolenski sklep, drugič pri Podmelcu v Baški grapi poleti 1944, ko so

partizanske enote rušile železniško progo Podbrdo — Gorica. Prvo rano si je zdravil v bolnišnici Pavli, drugo v Franji.

Mati nam je mnogokrat pripovedovala, kako je bilo, ko je prišla k Špancu. V triletnem lesenem podu so bile luknje, zato je morala paziti, da ni skoznje stopila na kravo. Hlev je bil namreč pod-kuhinjo, zato smradu in muh ni manjkalo.

V sobi s pečko, rekli smo ji hiša, sta spala oče in mati z najmlajšim, vsi drugi pa v majhni kamri, po štirje v eni postelji — dva na enem koncu, dva na drugem. Blazine so bile napolnjene s koruznim ličjem.

Poleti smo otroci spali na neurejenem podstrešju ali na skednju. Družbo so nam delale podgane, ki so nad našimi posteljami švigale po tramovju.

Strupene kače niso bile samo v rebru in bukovicu, ampak tudi v vasi. Kajzar Alojz Mežnar, po domače Bajtov, invalid brez pol ene roke, je nekdo na svojem skednju ubil sedem modrasov. Prišel je po seno in zagrabil za kačje gnezdo. Sicer pa jih je lovil s palico v precep.

Za nas otroke pa ni bilo vse tako črno. Nad vasjo smo pasli krave in lovili vervece. Teh zdaj ni več k hišam. Pregnali so jih z zračnimi puškami. Tudi ptic je bilo več kot danes. V vsakem večjem grmu smo odkrivali ptičje gnezdo, a nismo nikoli nobenega razdrli. Z veseljem smo hodili opazovat, kdaj se bodo izvalili ptički.

Občasno so nam življenje popestrili potujoči cigani, ki so hodili od kmeta do kmeta z medvedom, z verižico privezanim na nosnico. Medved je moral plesati po taktu njihove muzike in nam kazati še druge veščine. Med predstavo je po navadi mlajša ciganka s peharjem v roki od radovednežev pobirala prostovoljno »vstopnino«, od gospodarja pa hrano.

Očeta sem velikokrat spraševal o življenju in navadah v njegovi mladosti, pozabil pa sem ga vprašati, kdaj je v hiši prvič zasvetila električna žarnica. Zdaj je prepozno.

Elektrarno Završnica so začeli graditi 1911. leta, iz nje pa je prvi tok stekel po žicah decembra 1914. Okoliške vasi so bile elektrificirane leta 1916. Nepoučeni so se je še vedno bali, zato so jo na Selu napeljali v vse hiše do cerkve, napreje pa ne. Gospodarji je niso marali (Špančevi, Orečnikov, Lužnikovi in Špelčnikov). Pozneje, ko so spoznali svojo zmoto, jim je pomagal Komatar, kmet tik pod cerkvijo. Priskrbel si je skoraj 40

metrov dolg podaljšek izolirane električne žice, da je lahko po potrebi z žarnico osvetljeval dvorišča zgornjih sosedov, dokler le-ti niso nekaj let po prvi svetovni vojni dobili elektrike.

Komatar, za njim pa Resman, sta bila prva v vasi, ki sta si kupila električni motor. Tudi tega so se spočetka kmetje zelo bali, češ da strela rada udari v hišo, v kateri imajo tak motor. Kako dobri pa so bili ti motorji, pove to, da oba še sedaj, po 65 letih, delujeta brezhibno.

V kletnih prostorih naše stare hiše in na podstrešju je bilo veliko dragocene starine: poslikane skrinje, tedaj sicer še uporabne, dereze, krplice za hojo po snegu, statve za platno in tri lepe sablje različnih oblik in velikosti. Te bi lahko pomenile, da so bili naši predniki graščakovi vojaki. Res stoji nasproti naše hiše Hočevarjeva, še sedaj največja v vasi. Hočevarjevi so bili plemiška rodovina, toda Slovenci. Graščak se je v začetku tega stoletja ubil v bližnjih Mostah. Ko se je peljal v kočiji, so se konji nečesa ustrašili in podivjali. Potomci so se po prvi svetovni vojni preselili na Dunaj. Eden iz te družine je bil med minulima vojnama svetnik avstrijske vlade. Vaščani smo jih imeli radi, ker so bili z vsemi zelo prijazni. Prav zaradi tega so lahko prihajali na Selo tudi po tej zadnji vojni, čeprav jim je ljudska oblast nacionalizirala hišo in posestvo.

Leta 1940 smo porušili našo staro hišo in na istem mestu sezidali novo. Še se spominjam, kako je nekdo pripeljal konja z vozom na dvorišče. Na voz smo znosili staro železje, ki ga je voznik odpeljal v jeseniško železarno. Tisto poletje so izginile tudi sablje. Starša nista znala ceniti starega orodja, orožja in razne opreme. Mene so najbolj jezile sablje, ker sem sumil in še sumim, da sta jih komu podarila za uslugo ali pa prodala za nekaj dinarjev. Ko sem odrasel, smo se večkrat pogovarjali o tem, resnice pa nisem zvedel.

Učitelje in učiteljice smo zelo spoštovali. Nagajive šolarčke nas je najhitreje ukrotil župnik Koprivc pri verouku, ki je bil obvezen predmet. Med njegovimi urami smo morali vse čas držati po dva prsta vsake roke na mizi, in sicer kazalec in sredinec.

Pet let sem obiskoval šolo na Breznici in v vseh teh letih šola ni imela niti ene žoge. Oče je bil delodajca v obratu tanke pločevine na Javorniku, in čeprav nas je bilo devet otrok, nam je ni kupil. Pa ni bil skopuh. Tak-

šna je pač bila vaška navada — pri nobeni hiši otroci niso imeli žoge. Zakaj naj bi jo potem imeli pri Špancu!

Žoga je bila vzrok in povod za moje prvo samostojno razmišljanje v rani mladosti. Župnik Koprivc nas je pri verouku učil o nebesih, vica in peklju. O tem so nam duhovniki pripovedovali s prižnice v cerkvi. V tistih časih so nas slikovito strašili z večnimi mukami hudobnih in grešnih v peklju. Grešniki pa niso bili samo morilci in tatovi velikega kalibra, ampak tudi mi otroci, ki smo kdaj pa kdaj skrivaj doma iz omare izmaknili košček sladkorja. Po mnogih pridigah v cerkvi me je ponoči mučila mora. Zaman sem čakal, da bomo imeli v nebesih igrače, predvsem pa veliko žog. Zakaj jih tam zgoraj ni, ko pa Vsemogočni lahko vse naredi?

Če pa bomo pridni, ubogljivi, ponižni, če bomo upoštevali vse božje zapovedi in živeli, kakor nas uči vera, bomo po smrti šli v raj, v nebesa. Tam bomo na vse večne čase, na vekomaj molili, molili... Meni se ni ljubilo niti eno uro klečati pri maši. Kakšen neki je raj, če bom moral vse vesoljne dni le moliti ter poslušati rajsko petje in litanije.

Le poredkoma smo se z žogo igrali pri sokojski telovadbi v Žirovnici.

Oče je dobro zaslužil v železarni. Za vsakega od nas otrok je prejemal mesečno po 175 dinarjev otroških doklad. V letih pred vojno si za dinar lahko kupil dve zemlji, vstopnica za kino je stala dva dinarja, kos torte tudi dva dinarja; kilogram govejega mesa je stal od deset do dvajset dinarjev, steklenica piva šest dinarjev. V dijaški menzi v Kranju smo za kosilo in večerjo dajali mesečno od osemdeset do sto dvajset dinarjev. Bogatejši so plačevali več, revnejši manj.

Spominjam se, da sta starša kupila mlado kravo za tisoč osemsto dinarjev. Za veliko noč so pred cerkvijo prodajali pomaranče: eno za dinar. Koliko je stala žoga, ne vem, ker je pač nismo nikoli kupili.

V osnovni šoli nas še niso strašili s komunizmom, v gimnaziji pa že. V kranjski gimnaziji sta nas verouk učila duhovnika Blaj in Slapar. Gospod Blaj je bil po minuli vojni župnik v Kranju. Ko sva se srečala in pozdravila, mi je dejal: »Glej ga, glej, fanta. Včeraj je bil še dijak, zdaj pa je že oficir, in to v angleški uniformi.«

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Na 35. seji izvršnega sveta OS Radovljica 14. aprila so sprejeli predlog odloka o okvirnem obratovalnem času v občini, osnutek odloka o spremembi odloka o poslovnem času v turistični sezoni, osnutek odloka o spremembi odloka o ureditvi določenih vprašanj s področja zasebne obrti, osnutek odloka o zazidalnem načrtu za turistično območje Bled — Mlino in za območje Stržnica v Bohinju. Pregledali so analizo gradbene dejavnosti v občini in proučili predlog sanacije mostu čez Savo v Sobcu. Vse predloge oz. osnutke odlokov bo izvršni svet posredoval v obravnavo in sprejem občinski skupščini.

● Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 44. seji 20. aprila obravnavalo poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Radovljica za leto 1986, problematiko financiranja Delavske univerze, beseda pa je tekla tudi o dejavnosti Zveze prijateljev mladine. Na seji so potrdili predlog žirije za letošnje dobitnike občinskih priznanj SZDL in srebrnega znaka OF.

● Na posvetu predsednikov KK SZDL v občini Radovljica 15. aprila je predsednik OK SZDL Anton Toman seznanil udeležence s stališči srečanja občinskih predsednikov in sekretarjev SZDL. Spregovorili so tudi o nalogah v zvezi z razpravami o dopolnitvi srednjeročnega družbenega plana občine, o letošnjih obletnicah ustanovitve KPS in o pozitivni dejavnosti društev in Zveze prijateljev mladine, ki v zadnjem času povsem miruje.

● Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na 18. seji 3. aprila najodločnejše obsodilo predlog scenarija »Prižgite luč« za sklepno prireditev dneva mladosti 25. maja v Beogradu. Obrazložitev svojih stališč je predsedstvo poslalo RK ZSMS in zveznemu odboru za pripravo proslave, objavili pa smo jo tudi v Železaruju.

● V sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica so se 15. aprila sešli na delovni posvet predsedniki OO in KOO zveze sindikatov iz radovljiške občine. Govorili so o problematiki prostestnih ustavitvev dela, o predlogu za izdajo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu ter o interventnih zakonih.

● Na seji sveta za socialno varstvo in zdravstvo pri OK SZDL Radovljica so 9. aprila razpravljali o osnutku samoupravnega sporazuma o zdravstvenem varstvu. Beseda je tekla tudi o aktualni problematiki invalidov in njihovem varstvu v radovljiški občini.

● V sejni dvorani občinske skupščine so se 10. aprila zbrali na letni skupščini člani krajevne organizacije ZB NOV Radovljica, ki s 310 člani predstavlja poleg blejske največjo v občini. Tudi tokrat je bila udeležba množična, razprave pa zelo tvorne. Borci so ostro grajali vzroke sedanjega stanja v gospodarstvu v naši družbi. Posebno so opozorili na potrebo po odlo-

čnejših ukrepih za varstvo okolja in skrbi za družbeno lastnino.

● Po prvih ocenah koordinacijskega odbora za spremljanje interventnega zakona pri izvršnem svetu OS Radovljica je izvajanje tega zakona prizadelo v občini do 25 % delavcev v gospodarstvu (2.740), ki so zaposleni v dvajsetih OZD, kjer so jim morali zmanjšati osebne dohodke tudi (ponekod) do 20 odstotkov.

● Delavska univerza Radovljica je v sodelovanju z občinskim svetom ZS Radovljica in sindikalnem izobraževalnem centru 17. aprila organizirala seminar za člane disciplinskih komisij v OZD. Udeleženci so se seznanili z nalogami s področja disciplinske odgovornosti, odškodninske odgovornosti ter s potekom in postopki disciplinskih ukrepov.

● V dogovoru z OK ZKS Radovljica je Delavska univerza pred dnevi pripravila v prostorih občinskih DPO v Radovljici razgovor s kandidati za sprejem v ZKS. To je nova oblika dela, s katero želijo na poljuden način seznaniti kandidate s statusnimi in programskimi prvinami ZKS ter nalogami članov ZKS.

● Na seji stalne akcijske konference ZKS v DO Vezenine Bled so 9. aprila komunisti iz vseh osnovnih organizacij ZK razpravljali o dejavnosti stalne akcijske konference in o problematiki v minulemu letu s posebnim ozirom na gospodarjenje, dohodkovne odnose, uveljavljanje samoupravnih pravic v TOZD ter o organizacijsko kadrovskih zadevah v osnovnih organizacijah ZK ter v okviru stalne akcijske konference.

● Na zboru občanov v KS Radovljica, ki je z nad 6.600 prebivalci največja v občini, so govorili o načrtovanih posegih v prostor zaradi gradnje drugega tira železniške proge na odseku Podnart — Lesce, o sporni trasi nove avtoceste, o prenovi Prešernove ulice in o nekaterih komunalnih problemih. Od načrtovalcev so odločno zahtevali upoštevanje življenjskih pogojev ljudi, ki bodo z omejenimi posegi grobo ogroženi. Zahtevali so tudi, da se na progi zgradijo ustrezna križišča in da v Radovljici ostane še naprej železniška postaja. Za avtocesto naj bi obveljala prvotna trasa, ki je bolj oddaljena od naselij.

● V pripravah na turistično sezono je Turistično društvo Lesce organiziralo v soboto in v nedeljo, 11. in 12. aprila, množično čiščenje in urejanje kampa Šobec. Oba dneva je prostovoljno prišlo na delo več sto članov TD, gasilskega društva, članov ALC in drugih športnikov iz Lesce in Radovljice. Istočasno so na Šobcu izpraznili in očistili jezero ter ga spet napolnili s svežo tekočo vodo. Polnjenje jezera je trajalo sto ur.

● V prvih dveh mesecih 1987 je obiskalo turistične kraje radovljiške občine 30.870 turistov ali 7,9 % manj kot lani v tem času. Našteli so 155.822 nočitev, kar pa je za 16,9 % manj kot lani v prvih dveh mesecih.

● Po podatkih komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo pri občinski skupščini Radovljica so znašali januarja 1987 najvišji povprečni osebni dohodki za funkcionarje v gospo-

darstvu (brez minulega dela) 314.162 din, za funkcionarje v družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih pa 262.514 din (tudi brez minulega dela).

● Skupni izvoz radovljiškega gospodarstva januarja in februarja 1987 je bil za 13,2 % manjši kot lani v tem obdobju. Radovljiški izvozniki še vedno izvozijo na konvertibilni trg 86 %, vendar je bilo tega izvoza za 13 % manj kot lani. Količnik pokrivanja uvoza z lastnim izvozom je še nadalje močno nad slovenskim povprečjem in je znašal 2,4, na konvertibilni trg pa celo 3,7.

● V preteklem tednu so se sešla vsa predsedstva in koordinacijski odbori za svobodno menjavo dela pri SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica. Seznanili so se z najnovejšimi ukrepi in vplivi zakona o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za skupno porabo v letu 1987. Te omejitve bodo precej vplivale na izvajanje letošnjih programov vseh SIS. Očitno bodo morali ponekod krepko zmanjšati dejavnost, o čemer bodo spregovorili delegati tudi na aprilskih sejah skupščin SIS.

● V hotelu Svoboda na Bledu je Delavska univerza v sodelovanju z LIP Bled organizirala 18. aprila seminar za vodje proizvodnje in tehnični kader iz te delovne organizacije. Na programu so bile teme s področja odnosov med ljudmi in o gospodarskem položaju pri nas in v mednarodnem merilu.

● Trgovsko podjetje Murka Lesce že več let uspešno sodeluje z Zvezo slovenskih zadrug na Koroškem v Avstriji. Vzajemno uvažata oz. izvažata blago in stroje v okviru obsevnega blagovnega prometa. Izbor blaga sta predstavila na nedavnem sejmu Alpe — Jadran v Ljubljani in na 26. sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju.

● Svet za preventivo v cestnem prometu pri občinski skupščini Radovljica je 11. aprila uspešno pripravil pri osnovni šoli prof. dr. Josipa Plemlja na Bledu 19. občinsko prometno tekmovanje učencev osnovnih šol iz občine Radovljica »Kaj veš o prometu«. Prijavljenih je bilo 44 tekmovalcev, ekipno pa so bili najuspešnejši učenci blejske šole.

● V Zürichu v Švici so pred dnevi odprli razstavo panjskih končnic, ki jih je razen Etnografskega muzeja iz Ljubljane prispeval tudi Čebelarški muzej iz Radovljice. Za razstavljene končnice in gradivo o slovenskem čebelarstvu je že od vsega začetka veliko zanimanja med tamkajšnjimi obiskovalci. Razstava bo na ogled do 14. julija.

● Tudi mladi smučarji iz radovljiške občine so z letošnjo zimsko sezono lahko zadovoljni. Zlasti velja omeniti obetavnega pionirja M. Pibra z Bleda, ki je skupni zmagovalac pokala Coca-cola v veleslalomu. Odličien je bil tudi starejši pionir Kreigher z Bleda; v superveleslalomu je bil drugi, v slalomu tretji. Tekalci z Gorij in Bohinja so se izkazale na pokalu Žita s tretjim oziroma četrtem mestom. Tekalški šport se močno uveljavlja predvsem v Bohinju, na Bledu in v Radovljici.

Letna skupščina Turističnega društva Jesenice

V torek, 14. aprila je bila v Kazini letna skupščina Turističnega društva Jesenice. Vodil jo je Janez Štojs, direktor HTDO Gorenjka, sicer član upravnega odbora in drugi podpredsednik društva. Za uvod so v izredno prijetnem in prisrčnem kulturnem programu nastopili člani turističnih podmladkov vseh treh osnovnih šol ter gojenci Glasbene šole Jesenice. Za program so poskrbele mentorice Darinka Cuznar, Magda Uzman, Danica Bolčina, Simona Zarnik direktor Glasbene šole Janko Pribošič. Salon Kazine so člani podmladka osnovne šole Tone Čufar opremili s številnimi slikami in besedilom ter z njimi prikazali del svojega dela. Učenci osnovnih šol so pisali spise na temo Jesenice, turistični kraj. Na prvo mesto se je uvrstila Janina Keserovič, učenka osnovne šole Prežihov Voranc, druga je bila Bojana Eržen, učenka osnovne šole Tone Čufar, tretji pa Aleš Rozman, učenec osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela. Vsi so prejeli praktična darila.

V poročilih o delu v preteklem letu je bilo opisano uspešno delovanje komisij za turistični promet, propagando, informativno službo, akcijo »Lepe rože in varstvo okolja«, za trim stezo in vrtičkarstvo.

Lani je na Jesenicah prenočevalo 12.473 gostov, in sicer 47.624 noči. Gostov je bilo za 10 % več, nočitev pa kar za 87 % več kot v letu 1985. Na to je vplivalo večje število delavcev — poslovnih gostov, ki so na Jesenicah

zaradi gradnje nove jeklarne, modernizacije železniške postaje, gradnje karavanskega predora in drugih vzrokov. Prenočitvene zmogljivosti so res premajhne, zato tečejo resni pogovori o gradnji novih hotelskih zmogljivosti. Tudi zasebniki si prizadevajo preurediti sobe za ta namen.

O prizadevanjih za polepšanje Jesenic, s čimer se že 16 let ukvarja komisija za lepe rože in varstvo okolja, je bilo povedano, da so bile Jesenice lani najboljše ocenjene med večjimi prehodnimi turističnimi kraji na Gorenjskem. K temu so pripomogli prelep in skrbno vzdrževan spominski park, lepo urejene športne naprave in igrišča, kopališče ter veliko cvetja. Slab vtis so naredile grde ograje okrog divjih vrtičkov zahodno od Zvagnovega mostu in odvržene smeti na avtobusnih postajah pri Čufarju in pred Železarno. Da se bo čistoča izboljšala, bomo morali bolj skrbeti za red in čistočo tudi na teh najbolj frekventnih mestih. Ograje okrog divjih vrtičkov bodo morali popraviti lastniki zemljišč skupaj z Univerzalom in železnico.

Trim steza bo letos popravljena, zgradili bodo še dve brvi, da bo steza odprta in podaljšana tudi na levi strani Jesenice. Razgovori in priprave so v teku.

Sprejeli so še program dela, finančni načrt, dopolnili statut, podelili 141 priznanj, 36 spominskih značkov ter šest plaket. Upravni odbor so dopolnili z dvema članoma in člane seznanili z nameravanim dvodnevним izletom maja na Brione ter tridnevnim izletom v termalno zdravilišče Topolšica.

Branko Blenkus

Jesenice skozi moje oči

Jesenice ležijo ob zelo pomembni cesti, ali bolje, cesti, ki povezuje središče Slovenije z Avstrijo in Italijo, poteka skozi Jesenice. Zaradi ozko odmerjenega prostora med Mežaklo in Merco se je mesto raztegnilo ob strugi Save.

Ob jezu Save za hidroelektrarno Moste se utrujenemu turistu, ki se vrača domov, nudi pogled na mesto, ki ima že staro tradicijo v železarski industriji. V ospredju se »šopiri« nova jeklarne s svojimi cevmi, stebri in jeklom, ki je pravo nasprotje romantiki starih hiš na Javorniku in novim blokom na Koroški Beli.

Jedro Jesenic je Železarna, ki s svojim dimom posivi marsikatero belo fasado, pa tudi perilo ni varno pred njim. S kostanjevim drevoredom se železarnin stik z glavno cesto konča. Toda tu so že trgovine na eni strani in železniška postaja na drugi strani ceste. Pločniki so polni ljudi, vzdolž ceste so parkirani avtomobili. Vse to daje vtis, da smo v sodobnem mestu. Nekaj metrov za križiščem s cesto, ki pelje pod Mežaklo

se pojavijo nove stolpnice, uvod v najbolj strnjeno jeseniško naselje, ki se konča z industrijskimi obrati na levi in bolnico na desni strani ceste. Približno tako vidi mesto tujec, ki se pelje skozi Jesenice v Gornjesavsko dolino.

Jaz pa nisem tujec, temveč Jesenčan, ki naše mesto vidi vsak dan. Zato vem, da Železarna potrebuje veliko prostora in delavcev in ne more gledati na estetski izgled Jesenic, da Železarna še kar uspešno posluje prav zaradi modernih novih obratov, da barva stolpnice ni pomembna, pomembno je le, da so vsi prebivalci Jesenic pod streho, pa čeprav morda malo oddaljeni od centra. Vsi pa tudi vemo, da bo karavanski predor prinesel več pridobitev kot izgub.

K lepšemu izgledu mojega mesta pa pripomoremo skoraj vsi občani. Učenci bomo sedaj imeli očističevalno akcijo in s tem prispevali k svežemu, spomladanskemu videzu našega kraja.

Janina Keserovič

Dopisujte

Na podlagi 8. člena odloka o preventivnih cepljenih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1987 (Ur. list SRS št. 46/86). ŽIVINO-REJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE — KRANJ, Iva Slavca 1,

OBVEŠČA LASTNIKE PSOV

da bo obvezno cepljenje psov proti steklini na območju občin: Jesenice, Kranj, Radovljica, Skofja Loka in Trzin v naslednjih dneh:

Kranj	Datum	Ura	Mesto cepljenja
JESENICE			
Rateče	23. aprila ob 12. uri		centralni parkirni prostor
Podkoren	23. aprila ob 13. uri		pri zbiralnici mleka
Kr. gora, Log	23. aprila ob 14. uri		pri gasilskem domu
Gozd Martuljek,			
Srednji vrh	23. aprila ob 15.30		za hotelom Špik
Belca	23. aprila ob 16.40		na običajnem mestu
Mojstrana, Zg. Radovna	23. aprila ob 17. uri		pri KS Mojstrana
Dovje	23. aprila ob 18. uri		pri zbiralnici mleka
Hrušica	24. aprila ob 14.30		pri gostilni Črnologar
Kor. Bela, Potoki	24. aprila ob 15.30		pri gasilskem domu
Javornik	24. aprila ob 17. uri		nasproti Vatrostalne
Bl. Dobrava, Lipce,			
Kočna, Podkočna	24. aprila ob 18. uri		pri gostilni Por
Jesenice	25. aprila ob 7.30 do 10. ure		na park. prostoru pri Viatorju pred spominskim parkom
Planina pod Golico,			
Prihodi, Pl. rovt	25. aprila ob 11. uri		pred trgovino
Javorniški rovt, Pristava	25. aprila ob 13. uri		pri domu na Pristavi
Moste, Breg, Žirovnica,			
Selo, Zabreznica	25. aprila ob 14.30		pri tehnični v Žirovnici
Breznica, Doslovce, Vrba,			
Rodine, Smokuč	25. aprila ob 16. uri		pri KS Breznica
Zamudniki			
Rateče, Podkoren,			
Kr. gora, Log,			
Gozd Martuljek, Sr. vrh	27. aprila ob 14. uri		pri gasilskem domu v Kr. Gori
Dovje, Mojstrana, Belca,			
Zg. Radovna, Hrušica	27. aprila ob 15. uri		pri KS Mojstrana
Javornik, Kor. Bela,			
Potoki	27. aprila ob 16. uri		nasproti Vatrostalne
Bl. Dobrava, Lipce,			
Kočna, Podkočna	27. aprila ob 16.45		pri gostilni Por
Jesenice	27. aprila ob 17.30		na park. prostoru pri Viatorju pred spominskim parkom
Moste, Breg, Žirovnica,			
Selo, Zabreznica	27. aprila ob 18.30		pri tehnični v Žirovnici
Breznica, Doslovce, Vrba,			
Smokuč, Rodine	27. aprila ob 19. uri		pri KS Breznica

Lastnike psov opozarjamo, da posameznih pisnih obvestil ne bomo pošiljali. Posebej opozarjamo, da je cepljenje psov proti steklini obvezno. Cepiti je treba vse pse, starejše od štirih mesecev. Kršilce bomo prijavi občinski veterinarski inšpekciji. Cena cepljenja psa je 2.400 din.

Kaj naj bi spremenili v Zakonu o združenem delu?

V okviru razprav o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu, ki v teh dneh potekajo po vsej Sloveniji, je v začetku aprila medobčinski svet Zveze sindikatov Slovenije za Gorenjsko organiziral regijski posvet na to temo. Predsednik komisije za spremljanje in uresničevanje zakona o združenem delu pri republiški skupščini dr. Janez Sinkovec je uvodoma skušal opozoriti na odprte probleme, ki se pojavljajo pri spreminjanju zakona o združenem delu in s kritičnim pristopom do predlaganih rešitev spodbuditi javno razpravo. Sekretar republiškega sveta ZSS Franc Hribar je spregovoril o poteku nadaljnjih razprav, ki naj bi jih končali do 25. junija, ter o izvajanju interventnih zakonov v naši republiki.

Temeljnih načel zakona o združenem delu ne bomo spreminjali, pač pa tiste njegove določbe, ki niso združale preizkušnje družbene prakse. Tako bo tudi vloga narodov in narodnosti v družbenoekonomskih odnosih ostala taka, kot jo določa 25. člen sedanega ZZZ, torej planiranje materialnega in družbenega razvoja. Zanikanje take vloge narodov in narodnosti v našem federativnem sistemu bi bilo v nasprotju z ustavno opredelitvijo in bi lahko povzročilo velike konflikte. Ločevanje med razrednim in nacionalnim interesom bi bilo nesmiselno; saj šele oba skupaj predstavljata dialektično celoto.

Zakon o združenem delu uveljavlja konceptijo o organizacijah združenega dela kot blagovnih producentih, ki sicer ni sporna, a jo je treba dosledneje uveljavljati v praksi. V ta namen bi bilo potrebno zagotoviti večjo samostojnost teh organizacij, ne pa da s predlaganimi spremembami težimo k centralističnemu načrtovanju. Potrebno bo upoštevati tržne zakonitosti, nekatere zadeve pa bomo morali še vedno urejati z interventnimi ukrepi. Vendar bo treba omejiti pravice države do poseganja v gospodarski sistem. Družbeni plan in njegovo izvajanje naj bi bila podlaga za ugotavljanje odgovornosti funkcionarjev, ki sprejemajo globalne očitve.

ZZD sprejema na področju razporejanja dohodka določila zakona o celotnem prihodku in dohodku. Stališča, ki se pojavljajo v nekaterih delih Jugoslavije, da bi morali nagraditi opravljeno delo, ne pa rezultate dela, ki so doseženi na trgu, so nesprejemljiva. Dvojni osebni dohodek, to je dohodek iz tekočega dela, ki naj bi bil nagrada za opravljeno delo in ne bi bil obremenjen za davki ter prispevki in dohodek, ki bi temeljil na rezultatih, doseženih na trgu, bi pomenil zgolj socializacijsko izgubo. Osební dohodki bi se s tem delili mimo ustvarjenega dohodka in bi jih morali pokrivati iz rezervnih skladov družbenopolitičnih skupnosti.

V zvezi z izjemnim in monopolnim dohodkom je Predsedstvo SFRJ predlagalo, da bi dohodek, ki je rezultat monopolnega položaja na trgu, obdavčili, tako dobljena sredstva pa namenili v poseben sklad na zveznem nivoju za uresničevanje skupnih interesov in ciljev in ne več za razširjeno reprodukcijo OZD, ki ga je ustvarila. To bi pomenilo ustvarjanje državnega kapitala in bi bilo v nasprotju z ustavno opredelitvijo vloge republik in pokrajin kot nosilcev lastnega razvoja. Pri tem se ne upravičeno enačita pojma monopola in izjemnega dohodka. Monopoli so v vseh državah prepovedani in sankcionirani, medtem ko je izjemen dohodek družbeno pozitiven in bi ga morali stimulirati. Izjemen dohodek ni vedno rezultat privilegiranega položaja na trgu, ampak je lahko tudi rezultat marketinga in reklame, kar pomeni dodatno vloženo delo.

Jasneje bo treba opredeliti razliko med **združevalnimi in obligacijskimi razmerji**. Predlog, da bi se združevalna razmerja, ki pomenijo skupno gospodarjenje udeležencev, urejala z enim samim samoupravnim sporazumom, je v nasprotju z njihovo dinamiko, prilagodljivostjo in odprtostjo. Načelen sporazum o združevalnih razmerjih se mora realizirati z vrsto samoupravnih sporazumov, skupnih samoupravnih splošnih in planskih aktov ter s sklepi organov, ki obvezujejo subjekte v asociaciji. Sporno je tudi, ali lahko spremenjene okoliščine privedejo do prenehanja razmerja ali pa le do spremembe oziroma dopolnitve pogodbe. Urediti bo treba možnost razdrta pogodbe pri združevalnih razmerjih, pri katerih so subjekti medsebojno odvisni.

Glede **določanja cen** so nove rešitve preveč ohlapne in še vedno omogočajo sklepanje kartelnih sporazumov. Blagovna produkcija dovoljuje samo sporazumevanje tistih, ki sodelujejo pri produkciji, ne pa da pri oblikovanju cen sodelujejo tudi delovni ljudje v krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Delavci temeljnih organizacij določajo cene svojih izdelkov na nivoju delovne ali sestavljene organizacije, pa čeprav gredo njihovi izdelki neposredno na trg.

Pravni promet z blagom oziroma storitvami poteka praviloma preko delovne organizacije, ki opravlja vse poslovne funkcije.

Na področju urejanja **delovnih razmerij** ostajamo pri aktu o sistematizaciji, ki pa v veliki meri poguje, statičnost organizacije. Sporno je tudi določilo, da mora organizacija sprejeti kandidata, ki izpolnjuje pogoje razpisa, saj pri tem ni nobene kadrovske selekcije. Izobrazba še ne zagotavlja strokovnosti; ta se lahko ugotavlja le s poskusnim delom. Nove rešitve naj bi prinesle večjo mobilnost delavcev in večja pooblastila poslovojnega organa glede odrejanja dela preko polnega delovnega časa, prerazporejanja delavcev, odobravitve plačanih dopustov, izrekanja sankcij za lažje kršitve delovnih dolžnosti ipd. Zaradi nezaposlenosti smo omejili možnost, da je vrhunski strokovnjak zaposlen naenkrat v več kot eni delovni organizaciji (v svetu je to običajno, da njegovo znanje maksimalno izkoristijo), dana je omejitev, da je v drugi delovni organizaciji lahko zaposlen največ tretjino delovnega časa. Poostrena je odgovornost za hujše kršitve delovnih obveznosti, ki so lahko vzrok za prenehanje delovnega razmerja. Problematična je določba o obvezni upokojitvi delavcev, ki že imajo polno delovno dobo ali dopolnijo starost 65 oziroma 60 let.

V zvezi z **odgovornostjo za družbena sredstva** je predlagana rešitev, da mora temeljna organizacija dati neaktivirana sredstva včasno uporabo drugi temeljni organizaciji. S tem je dosežena določena stopnja mobilnosti osnovnih sredstev. V delovnih organizacijah se praviloma uveljavlja neomejena solidarna odgovornost za družbena sredstva. Novost je predlog ustanavljanja finančnih zadrug za zadovoljevanje skupnih potreb ter zadrug za potrebe članov (stanovanjskih, hranilno-kreditnih, potrošniških ipd.).

Samoupravna organiziranost je v Jugoslaviji preveč toga in sformalizirana. Večina integracij je posledica raznih političnih intervencij, redkeje pa ekonomskih interesov posameznih subjektov. Velik del slovenskih sestavljenih organizacij ne dosega povprečnega gospodarskega učinka v panogi. Premalo je povezovanja manjših organizacij na podlagi kooperacijskih pogodb in sporazumov o združitvi; forsiramo le družbene dogovore o organiziranju po panogah. Delovne organizacije pri nas pogosto unificiramo kot monoproduktne (vsi subjekti izdelujejo en izdelek), v resnici pa imamo 70 odstotkov konglomeratnih organizacij, pri katerih prenašanje poslovne funkcije na delovno organizacijo in uveljavljanje solidarne odgovornosti ni primerno.

Spremembe ZZD dopuščajo oblikovanje skupnosti delovnih in temeljnih organizacij kot pravnih oseb, pa tudi ustanavljanje časne pravne osebe. V obeh primerih je vprašljiva upravičenost vzpostavljanja nove pravne osebe, če lahko enake učinke dosežemo tudi s kooperacijsko pogodbo ali s sporazumom o združevanju dela in sredstev. Brez pravega smisla je tudi ustanavljanje začasnih enot (bencinskih črpalk, trgovin, bifejev), ki niso poslovno atraktivne za temeljno organizacijo. Ker pravice delavcev, zaposlenih v njih, izvirajo iz delovnega razmerja, je sklepanje pogodbe o uporabi sredstev in amortizacije odveč. Enota izvaja proizvodni program temeljne organizacije, preko katere teče tudi poslovni promet.

Čeprav bi morali v skladu s Kritično analizo zmanjševati možnosti družbenopolitičnih skupnosti za ustanavljanje OZD materialne proizvodnje, je edina sprememba v ZZD zahteva, da odločitev o ustanovitvi sprejema ustrezen zbor skupščine s posebnim elaboratom.

Možnost ustanavljanja velikih sistemov, kot so PTT, energetika, promet in zveze, katerih planiranje je enotno, se po novem razširja na vse primere, ki so v interesu države. Pri tem je vprašljivo, ali je tako ravnanje upravičeno, razen seveda pri nujni infrastrukturi, saj z njim ustvarjamo monopole in socializiramo izgube.

Nove rešitve so predlagane tudi v zvezi z ustanavljanjem skupne začasne delovne enote v primerih, ko več organizacij sodeluje pri skupnem projektu. Pravno-poslovna razmerja med njimi naj bi urejali po pravilih kooperacije ali združevanja dela in sredstev.

Delavci v delovni skupnosti ostajajo v neenakopravnem položaju s tistimi v temeljnih organizacijah, kot da ne bi opravljali družbeno potrebne dela. Doslej predlagane rešitve tega ne urejajo.

Na področju **samoupravnega odločanja** sta odločanje z osebnim izjavljanjem in odločanje preko delegatov enakovredna. Ker ustvane določa natančno, o katerih vprašanjih se odloča z osebnim izjavljanjem in o katerih preko delegatov, naj bi to opredelil spremenjeni zakon o združenem delu. S predlaganimi spremembami se krepi vloga delavskega sveta in poslovojnega organa. V razpisni komisiji za izbiro poslovojnega organa so po novem praviloma samo delavci in sindikat, ne pa tudi predstavniki družbenopolitične skupnosti. Za izvajanje skupnega plana organizacije ima poslovojni organ vsa pooblastila; če pa posamezne temeljne organizacije menijo, da plana zaradi spremenjenih okoliščin ni mogoče izpolniti, o tem odloča arbitražna komisija ali sodišče združenega dela. V času izvajanja skupnega plana odcepitve temeljne organizacije ni mogoča. Ta rešitev je precej ostra in je primerna za monoproduktne, ne pa tudi za konglomeratne organizacije, ki jih je pri nas največ; pri tem prehajamo iz ene skrajnosti v drugo — iz avtarkije temeljnih organizacij v strogo centraliziran sistem.

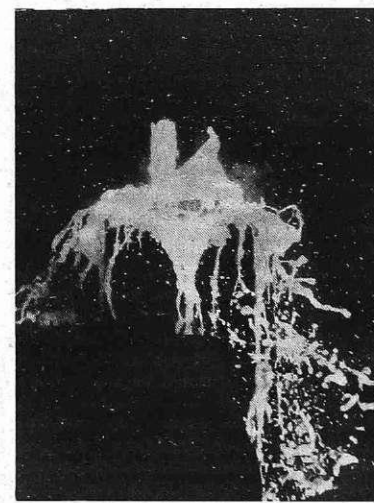
Vsaka sprememba ali dopolnitev **samoupravnega splošnega akta** mora potekati po taki poti kot njegov sprejem. Predlagana je sprememba, da lahko delavci v svojem aktu določijo, da bodo spremembe, ki ne posegajo v pravice, obveznosti ali materialne odnose, sprejemali drugače: na primer z odločitvijo delavskega sveta namesto z osebnim izjavljanjem. Splošni akti prično veljati osmi dan po objavi. Če pride do sporov zaradi neizpolnjevanja sprejetih obveznosti, jih rešuje arbitražna komisija ali sodišče združenega dela. Kršitev samoupravnih sporazumov ali družbenih dogovorov ima lahko za posledico vse oblike odgovornosti, tudi materialno.

Medtem ko so morale imeti doslej vse temeljne organizacije svoje samoupravne splošne akte, nove rešitve predlagajo skupne akte, ki morajo biti določeni v sporazumu o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo. Za posamezne organizacije začne tak akt veljati, ko ga sprejmeta vsaj dve TOZD, ne pa kadar ga sprejmejo vse temeljne organizacije v delovni organizaciji.

Udeleženci posveta o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu v Kranju so se ustavili tudi ob vprašanju prekinitve dela. Menili so, da je treba s sedanji sprememba nujno urediti tudi to področje, čeprav bo prekinitve dela kot bolj ali manj stihijaska gibanja težko spraviti v neke enotne normativne okvire. Korak naprej bi predstavljalo še priznavanje prekinitve dela kot samoupravne pravice delavcev v združenem delu.

Ker so posamezna področja v Jugoslaviji na različnih razvojnih stopnjah, je jasno, da ne bomo našli nekega enotnega modela za reševanje skupnih problemov. Z zakonom o združenem delu bi morali opredeliti predvsem temeljne sistemske določbe, podrobnosti pa prepustiti posebnim republiškim zakonem.

Tanja Kastelic

Jeklo (foto: B. Grce)

Številne naloge karavanške poslovne skupnosti

V petek, 17. aprila, je na Jesenicah potekala druga seja skupščine Karavanške poslovne skupnosti. Delegati so se seznanili z delom in finančnim poslovanjem Karavanške poslovne skupnosti v letu 1986, sprejeli program dela in predlog finančnega načrta za letošnje leto, potrdili program dejavnosti, ki so predvidene v okviru karavanškega projekta ter terminski plan komunalnih objektov in naprav. Seznanili so se tudi z informacijo o novih podpisnikih samoupravnega sporazuma o združitvi v Karavanško poslovno skupnost. Za direktorja poslovne skupnosti so imenovali Srečka Mlinariča, dosedanjega vršilca dolžnosti direktorja, za sekretarja pa Bena Jurejevčiča, ki je bil dosedaj zaposlen kot inšpektor v SDK Kranju.

Prvi idejni projekti za gradnjo karavanškega predora, ki naj bi skupaj s hitro cesto izboljšal povezave naše države z ostalo Evropo, so nastali že leta 1977, ko je bila podpisana mednarodna pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo. Zaradi obsežnih pripravljivih del, finančnih ter drugih težav so z gradnjo predora začeli šele devet let pozneje. Danes so po približno polletnem vrtnanju prodrli okrog 670 metrov v osrčje Karavank, kar predstavlja skoraj petino celotne dolžine jugoslovanskega dela predora (3450 metrov). Hkrati s predorom naj bi do junija 1991 zgradili tudi potrebno infrastrukturo in druge objekte na platojih ob predoru in avtocesto do Kranja. Trenutno že nasipavajo mejni kontrolni plato pred predorsko cevjo ter gradijo prevoznico Mlake—Jesenice; investitor je Skupnost za ceste Slovenije. Karavanška poslovna skupnost opravlja še zadnja pripravljiva dela za izgradnjo špediterskega objekta na Plavskem travniku, ki ga financira devet špediterskih organizacij iz vse Jugoslavije; izdelujejo tudi idejni projekt za carinski objekt.

Skupščina Karavanške skupnosti bo morala v letošnjem letu krepko poprijeti za delo, če bo hotela izpolniti vse zastavljene naloge. Najprej bo treba razmejiti obveznosti posameznih investitorjev in na tej osnovi naročiti idejne in glavne projekte za

izvedbo komunalnih naprav in objektov. Poskrbeti bodo morali za sodelovanje z vsemi zainteresiranimi organizacijami združenega dela na Gorenjskem in uskladiti interese posameznih dejavnosti. Osnovo za načrtovanje kadrov v prihodnjih letih bo predstavljala raziskovalna naloga Potreba po kadrih v projektu Karavanke, ki so jo zaupali Raziskovalni skupnosti Jesenice. Karavanška poslovna skupnost mora še naprej ostati odprta in vključiti čimveč materialno sposobnih subjektov ter tako zagotoviti nemoteno financiranje izdelave posameznih projektov. Vse dejavnosti, povezane s projektom Karavanke, bo treba usklajevati na občinskem, regijskem, republiškem, pa tudi zveznem nivoju.

V letu 1986 je samoupravni sporazum o združitvi v Karavanško poslovno skupnost sprejelo (z osebnim izjavljanjem na referendumu ali na seji delavskega sveta) petnajst organizacij združenega dela, v letošnjem letu pa šest. Delo poslovne skupnosti se financira z vstopnim deležem, ki ga plača vsaka organizacija, ko pristopi v skupnost, ter z letno članarino, ki se prične plačevati leto dni po vstopu v Karavanško poslovno skupnost. Vstopni delež za leto 1986 je znašal milijon, za letošnje leto pa dva milijona dinarjev; višina članarine za leto 1987 bo 650.000 dinarjev.

Tanja Kastelic

Okrogla miza o odnosu združenega dela do šole

Na pobudo Jožeta Kobentarja, vodje kadrovskega sektorja, in Božene Dolgan, vodje oddelka za izobraževanje, iz Železarne Jesenice, pokrovitelja tekmovanja, je v času republiškega tekmovanja iz fizike potekal razgovor med mentorji, spremljevalci tekmovalec, gosti in vodstvom Centra. V razgovoru sta sodelovala Jakob Medja, predsednik SO Jesenice, in Igor Mežek, sekretar OK ZKS Jesenice. Pogovarjali so se o problemih, težavah in načrtih v usmerjenem izobraževanju.

Najprej je pogovor tekkel o tem, kako naj bi se združeno delo vključevalo v izvajanje celotnega programa srednjega usmerjenega izobraževanja. Ravnatelj CSUI na Jesenicah, Severin Golmajer, je povedal, kako poteka sodelovanje med Železarno Jesenice in CSUI. Dejal je, da Železarna Jesenice vsako leto razpiše veliko štipendij, kupuje učne pripomočke, drobni inventar, razne stroje. Poleg tega Železarna posoja tudi svoje kadre, da se kot učitelji vključujejo v izobraževanje učencev. Dejal je, da vsako leto Železarna prispeva za potrebe Centra preko raznih oblik izobraževanja določena sredstva.

Predstavniki iz Pomurja je povedal, kako to povezovanje poteka pri njih. DO Mura ima svoj šolski center. V tem centru se učenci izobražujejo za delo v tovarni. Vendar ima ta center zastarele stroje, tako da se za temi stroji učenec ne more naučiti tistega, kar bo delal v tovarni. In kaj naj bi bil temu vzrok? Mura noče kupiti novih strojev, poleg tega pa noče posojati tudi svojih kadrov, ki bi učili v tem centru.

Nato so razpravljali, zakaj učenec po tri ali štiri letnem programu ni dovolj usposobljen za delo v tovarni. Eden od vzrokov naj bi bil v tem, da imajo učenci preveč različnih predmetov na srednji šoli. Število predmetov bi bilo treba zmanjšati, jih nekako združiti, tako da bi dijak dobil poglobljeno znanje iz svoje stroke. Drugi vzrok, da učenec ni dovolj usposobljen za delo v tovarni, je ta, da DO, pri kateri je učenec na praktični, ne najde pravega dela zanj. To velja predvsem za zahtevnejše programe, naravoslovno - matematične in družboslovne.

Pogovarjali so se tudi o predlogu Društva matematikov, fizikov in astronomov SR Slovenije. Društvo je predlagalo Izobraževalni skupnosti Slovenije, da bi se za strokovno izpopolnjevanje uspešnih učiteljev zbirala namenska finančna sredstva. Dejstvo je, da se tehnologija spreminja iz dneva v dan in da ji je treba nekako slediti. Šola nima do-

volj denarja, da bi plačala strokovne seminarje doma in v tujini za svoje učitelje. Za strokovno izobraževanje je potrebno učitelje razbremeniti učnovzgojnega dela v šoli, za kar so spet potrebna sredstva. Če bi ta predlog sprejeli, bi bilo delo profesorjev bolj kvalitetno in lažje, koristi pa bi imeli tako profesorji kot učenci.

Govorili so tudi o nadarjenih učencih. Dejali so, da bi morali tudi tem učencem, tako kot športnikom, dajati »koncesije«. Ti učenci tekmujejo iz določenih predmetov. Omogočiti bi jim bilo treba, da se za ta tekmovanja dobro pripravijo in da so oproščeni pouka. Vendar se ne dela tako. Izjeme so, vendar izjeme ne potrjujejo pravila. Nadarjeni učenci se ukvarjajo tudi z raziskovalnim delom. To pa je nemogoče uskladiti, ker se mora učenec tedensko pripraviti na petnajst ali več predmetov. Ponavadi, in to je že v osnovni šoli, posvečajo učitelji več skrbí slabšim učencem kot nadarjenim. S tem zavirajo razvoj nadarjenih učencev in delajo veliko škodo. Vemo, da je danes tehnologija že tako napredovala, da se v tovarnah dela skoraj vse z računalniki. Za to pa so potrebni tudi visoko izobraženi delavci. In kje naj dobimo te izobražence, če zaviramo njihov razvoj.

Kaj torej hoče združeno delo od šolstva. Če učenec usposobimo za neklo delo, potem naj to delo tudi opravlja, ne pa, da potem delajo taka dela, ki bi jih lahko delali brez šole. Učenec ima danes splošno izobrazbo več kot včasih, praktičnega znanja pa manj. Praktično znanje naj bi učenec pridobil v času pripravništva. To pa v večini delovnih organizacij ni najbolje urejeno. V DO je potrebno planiranje z bolj ambicioznimi načrti, obenem pa intenzivno reševati probleme, ki so bili v pogovoru nakazani. Gospodarstvo s svojim planiranjem usmerja dejavnosti in razvoj šole.

Le kjer so ideje, se lahko kaj naredi.

Zapisal Štefan Volk, novinarski krožek CSUI

Rekordna udeležba držav na XIV. mednarodnem festivalu amaterskega filma

V soboto, 18. aprila, so s podelitvijo nagrad in priznanj in predvajanjem najboljših nagrajenih filmov sklenili XIV. mednarodni festival amaterskega filma, ki po mednarodnih kriterijih sodi v kategorijo A. Sicer pa je bilo v dneh od 13. do 18. aprila kar 16 predvajanih izbranih filmov, in sicer za vse šole jeseniške občine, za oskrbovalce doma dr. Franceta Berglja in pet festivalskih predvajanih v dvorani Gledališča Tone Čufar.

Festival so odprli v četrtek, 16. aprila, s fanfarami pihalnega orkestra Jeseniških železarjev in krajšim koncertom pozavnista Domna Jeraša, pianista Primoža Kerštanja in bobnarja Francija Bizjaka. Po pozdravnih besedah predsednika organizacijskega odbora Tomaža Keršmanca je festival odprl predsednik Skupščine občine Jesenice Jakob Medja, ki je bil tudi eden od treh pokroviteljev festivala. Za tem se je zvrstilo enajst filmov vseh žanrov, ki so v festivalski konkurenci. Naslednji dan, 17. aprila, sta bila dva festivalska predvajanja filmov, na katerih se je zvrstilo osemnajst filmov.

Zadnji dan festivala, v soboto, 18. aprila, so gostje iz domovine in tujine z organizacijskim odborom odšli na dopoldanski izlet v Gornjesavsko dolino. Ogledali so si planinski muzej v Mojstrani, Liznjekovo domači-

jo, skakalnice v Planici, v Podkorenu pa jih je pozdravila domača folklorna skupina. Na popoldanskem predavanju so bili v ospredju planinski filmi, zvečer pa štirje najboljši filmi festivala, pred tem pa je bil krajši koncert orkestra Centra srednje šole usmerjenega izobraževanja Jesenice, ki ga vodi Janez Kirin, in podelitev nagrad in priznanj.

Predsednik žirije Miha Brun, filmski kritik in novinar, je v imenu žirije, ki sta jo sestavljala še Marija Perat, predavateljica za umetnostno vzgojo, in Naško Križnar, etnolog, razglasil nagrajene filme, priznanja pa je podelil predsednik Konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice Edo Kavčič, ki je bil drugi pokrovitelj festivala. Predsednik ZTKO Jesenice Srečko Strajnar, je podelil pokal za najboljši športni film.

V posameznih kategorijah so nagrade prejeli:

— dokumentarni film: zlato plaketo »Železar«
Günter Haller, Super 8 club, Merano — Italija, srebrno avtorja filma Zlatko Benko in Daniel Božič iz Kino kluba mladih Zagorje, bronasto plaketo pa Wolfgang Gierke, Film gruppe Holzkirchen — ZR Nemčija, in Heinz in Renate Wagner, FVC Krems — Avstrija;

— igrani film: zlato plaketo »Železar«
Gerard Denamps, SCA Fontenay aux Roses, Francija, srebrno Vikko Kauko, Lahden Kaitaelokuva-ajay ry, Finska, in Gerard Denamps, SCA Fontenay aux Roses, Francija, bronasto Sandor Csukas, Magyar Amatörfilm Szövetség, Madžarska, in Uroš Smasek, KK Maribor;

— eksperimentalni film: zlato plaketo ni bila podeljena, srebrno plaketo »Železar«
je prejel Jean Pierre Valladeau, CPCA St. Junien, Francija, bronasto pa Romana Pugelj iz KK Bičevje, Ljubljana;

— animirani film: zlato plaketo »Železar«
je prejel Franc Kopic iz Maribora, srebrno Kilian in Sebastian Dellers, Basel, Švica, bronasto Neil Carstaris, CC Edinburgh, Velika Britanija, in Milan Jereb, FKK Janez Puhar, sekcija Iskra Kranj;

— planinski film: zlato plaketo »Železar«
Philippe Verry, CACA Ferrette, Francija, srebrno Otto Backhaus, CFA Augsburg, Zvezna

republika Nemčija, in bronasto Oton Naglost iz Vipave;

— posebne nagrade: zlato plaketo »Železar«
je za najboljši scenarij prejel Gerard Denamps, Francija; za najboljšo režijo Killian in Sebastian Dellers, Švica; za najboljšo kamero Wolfgang Gierke, Avstrija; za najboljšo montažo Zlatko Benko in Daniel Božič, Zagorje; za najboljšo glasbeno opremo Philippe Verry, Francija; posebno diplomu za najboljšo tonsko opremo je prejel Jean Pierre Valladeau, Francija, za najboljšo idejo pa Rene Pfister, Švica.

GRAND PRIX, ki ga podeljuje Konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice, je prejel avtor filma Philippe Verry, Francija; UMETNIŠKO SLIKO, ki jo podeljuje ZKO Jesenice za najboljšo klubsko selekcijo, je prejel SCA Fontenay aux Roses, Francija; nagrado »Silvo Valentar«, ki jo podeljuje Filmska skupina ODEON Jesenice, so podelili skupini avtorjev Kino kluba Bičevje Ljubljana; Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice pa je pokal za najboljši športni film podelila avtorju Wolfgangu Gierku iz Avstrije. Založba kaset in plošč RTV Ljubljana je dve plošči za tonsko opremo podelila Pierru Valladeau, Francija, in tri plošče za najboljšo glasbeno opremo avtorju Philippu Verryju, Francija, 28 filmov pa je prejelo diplome.

Žiriji festivala je bilo predloženih v izbor 61 filmov (dva filma je izločila že selekcijska komisija), in sicer: 21 igranih, 19 dokumentarnih, 11 animiranih, osem eksperimentalnih in štirje planinski iz naslednjih držav: Alžirije, Avstralije, Avstrije, Belgije, Bolgarije, Češkoslovaške, Finske, Francije, Italije, Madžarske, Malte, Portugalske, Španije, Švice, Velike Britanije, Zvezne republike Nemčije, SFR Jugoslavije — SR Bosne in Hercegovine, SR Hrvatske, SR Makedonije, SR Srbije in SR Slovenije.

V okviru letošnjega festivala sta bili še dve prireditvi. V galeriji Kosova graščina Jesenice so odprli razstavo sodobne makedonske karikature in v razstavnem salonu DOLIK razstavo slik akademskega slikarja Sergeja Andreevskega iz Skopja. Organizator festivala je bil organizacijski odbor pri Zvezi kulturnih organizacij Jesenice, ki je tretji pokrovitelj festivala, vsa tehnična dela pa so opravili člani Filmske skupine ODEON Jesenice.

Pri izvedbi XIV. mednarodnega festivala so finančno ali z uslugami pomagali: Kulturna skupnost Slovenije prek Foto kino zveze Slovenije, Kulturna skupnost Jesenice prek Zveze kulturnih organizacij Jesenice, Skupščina občine Jesenice, občinski svet ZSS Jesenice, Konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice, SOZD SŽ Železarna Jesenice: TOZD Tehnične delavnice — Vzdrževanje in Strojne delavnice, TOZD Talilnice — Livarna, poklicna gasilska enota, Kovinar TOZD Komunalne službe Jesenice, Zveza za tehnično kulturo Jesenice, Izobraževalna skupnost Jesenice, Založba kaset in plošč RVT Ljubljana, Akademski kino klub Skopje, Kino klub mladih Zagorje, Gorenjska oblačila TOZD Konfekcija Jesenice, Integral SOZD SAP Ljubljana TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice in turizem Jesenice, Tiskarna Cvetkovič Jesenice, Splošno gradbeno podjetje SCT Ljubljana, Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske — poslovna enota Jesenice, Merkur Kranj TOZD Universal Jesenice, SGP Gradbinec Kranj, Dominvest Jesenice, Krivec Milan, Avtozaščita, Gostišče Lipa Jesenice in Butik Mire Moda Almir Jelen Jesenice.

Občinsko srečanje odraslih pevskih zborov v počastitev dneva OF in 1. maja

V petek, 24. aprila, bo ob 19. uri v dvorani Gledališča Tone Čufar na Jesenicah občinsko srečanje odraslih pevskih zborov v počastitev dneva Osvobodilne fronte in 1. maja. Po govoru predsednika občinske konference SZDL Lojzeta Kalana in podelitvi letošnjih srebrnih priznanj OF bodo zbori izvajali naslednji program:

Moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice, zborovodkinja Mira Mesarič:

Zorko Prelovec
partizanska v prir. M. Škoberneta

Ko ptičica na tuje gre
Stoji tam v gori partizan
(Zdravko Tavčar in drugi)
Pomlad (Podlesnik — Kernjak)

Pavle Kernjak

Ženski pevski zbor Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela, zborovodkinja Breda Prašnikar:

partizanska v prir. M. Škoberneta
Danilo Bučar
Fran Gerbič

Padel je padel
Da te ni
Bčelar

**Moški pevski zbor »Marjan Vodopivec«
Kranjska gora, zborovodja prof. dr. Dane Škerl:**

Makso Pirnik
France Marolt
Zorko Prelovec

Smrt v Brdih
Barčica
Sedem si rož povezala mi

**Moški pevski zbor »Vintgar«
Blejska Dobrava, zborovodja Lojze Vengar:**

Alojz Srebotnjak
Koroška nar. v prir. S. Vremšaka
Davorin Jenko

Bori
Ko bi Zilo noj Dravco
Vabilo

**Vokalni oktet DPD Svoboda »France Prešeren«
Žirovnica-Brez-nica, zborovodja Marjan Jemec:**

Janez Kuhar
furlanska nar. v prir. L. Garzonja
Fran Gerbič

Jutri gremo v napad (M. Bor)
Ciampanis de sabide sere
Rožmarin (R. Maister)

**Mešani pevski zbor DPD Svoboda France Prešeren
Žirovnica-Breznica, zborovodkinja prof. Majda Eržem:**

Anton Foerster
Gustav Ipavec
Ciril Pregelj

Planinska (Ivan Resman)
Slovenec sem
Venite rožce moje

**Ženski pevski zbor »Milko Škoberner«
DPD Svoboda »Tone Čufar«, zborovodja Anton Cimperman:**

Jacobus Gallus
Ciril Pregelj
Karol Pahor

Pueri concinite
Da bi jaz znala
Nov cvet

Kot gost bo na srečanju sodeloval mešani oktet SPD Edinost Škofje — Avstrija, voditeljica Simona Rovšek.

Domnu Jeraša dvakrat prva nagrada

V dneh od 11. do 15. marca je bilo v Titovem Velenju XVI. tekmovanje učencev in študentov glasbe SR Slovenije. V IV. kategoriji — pozavna je tekmoval tudi Jeseničan Domen Jeraša, sicer dijak zadnjega letnika Srednje glasbene in baletne šole v Ljubljani. Po pravilniku tekmovanja mora tekmovalec za prvo nagrado dobiti najmanj 90 točk. Domen Jeraša pa jih je zbral 95 in s tem prepričljivo osvojil prvo nagrado ter se uvrstil na zvezno tekmovanje.

Isti uspeh je ponovil na XVI. jugoslovanskem tekmovanju glasbenikov v Dubrovniku, ki je bilo od 7. do 12. aprila. V isti kategoriji je po enakih kriterijih kot na republiškem tekmovanju dosegel 94 točk in prvo nagrado. Njegov učitelj v Ljubljani je Dražica Mišković.

Domnu Jeraša čestitamo k uspehu in mu želimo še nadaljnega napredovanja.

VOZI ME VLAK V DALJAVE

Ne vem več, zakaj sem se tistega lepega jutra namenil v Ljubljano. Kupil sem si karto ter nekaj minut pred osmo vstopil v vlak za Ljubljano. Že v prvem kupeju pa mi je korak zastal. Zagledal sem dekle bajne lepote. Ob njej je sedel malo starejši možak, nasproti pa nihče.

»Prosto?«
sem komaj izdaval.
»Seveda,«
je zažgoel njen glasek. Možak pa me je samo čudno pogledal, rekel pa ni nobene.

Sedel sem in počasi začel odkrivati lepote Afrodite nasproti mene. Lepše stvari še nisem videl. Kakšna postava, kakšno telo, kakšni dolgi zlatorumeni lasje, ...

Na Javorniku sem prišel do njenih oči. Tedaj se je tudi njena sinja modrina zazrla vame. Bajno. Nenadoma sem opazil, da me možakar s svojimi priprtimi, kvavimi očmi opazuje.

»Hudiča,«
sem si mislil, »pa ja ni njen mož, da me tako čudno gleda.«
Izgubil sem vso voljo, da bi še, nadalje koketiral z očmi svoje bajne sopotnice. Zazrl sem se skozi okno in občudoval lepoto mimo bežeče pokrajine.

Vlak se je premaknil z leške ostanke, ko sem na sebi začutil pogled modrih oči. Toda zopet se je vmešal tisti s svojimi zakrvačljivimi očmi. Pogled ni obetal nič lepega in prijaznega.

»Tale ljubosumnež me je sposoben vreči skozi okno. A kdo ne bi bil ljubosumen ob taki ženi. Le kje jo je staknil, grdo bež.«
Take in podobne misli so mi rojile po glavi. Možak pa je molčal in s svojimi krvavimi, osornimi očmi gledal mene in mojo zadrego.

Mimo Globokega smo se že peljali, ko je lepota ustala, se prav diskretno, po mačje pretegnila in odprla okno. Stopila je na prste in se kljub

prepovedi sklonila skozi okno. Njeno kratko krilce se je vzdignilo in odkrilo še nekaj neraziskanih področij. Z enim očesom sem gledal privlačne dele moje sopotnice, z drugim pa sem pazil na tipa. Nena-doma sta se moj in njegov pogled srečala. Malce sem se presedel in se umaknil dosegu njegove težke roke.

»Če me počti, me v trenutku ubije. Prav mi je, kaj pa buljim v njegovo ženo, kot da ne bi še nikoli videl ženske.«
Mislil sem na najhujše, tako da sploh nisem opazil, da se vlak počasi ustavlja v Kranju. V tem trenutku pa je lepota nad lepoticami ustala, vzela svojo torbico in suho rekla:

»Nasvidenje.«
Njen, po moji presoji, mož pa je ostal.

»Me bo zdaj naklestil in mi povrnil za vse moje poglede njegovi ženi?«
sem se spraševal in počeno me je že stiskalo v prsih. Vendarle pa sem zbral toliko poguma, da sem ti-pa vprašal:

»Vi... vi ne... boste izstopili?«

»Ne.«
je rekel in svoje priprte, prekrvavljene oči vprašujoče obrnil vame.

»Kaj tole ni vaša žena?«

»Ko bi le bila.«

»Jaz pa sem celo pot mislil, da...«

»Kaj? Da sem njen mož?«

»Seveda. Če bi to vedel, bi se povsem drugače obnašal.«

»Bučko. Kaj ne vidiš mojih oči?«

Nisi pomislil, da grem v Ljubljano na Očesno kliniko na pregled? Tudi tebi bi se, takole slepemu, prilegel pregled.«

Kaj sem drugega hotel. Sedaj imam močna očala in vsak teden se v vlaku za Ljubljano spominjam dekleta bajne lepote, ki se mi je izmuznila zaradi priprtih, prekrvavljenih oči sopotnika.

Gorenjske glasbene šole v Tržiču

Vsakoletno srečanje učencev glasbenih šol Gorenjske je bilo letos v Tržiču, kjer so se v osnovni šoli heroja Bračiča 17. aprila zbrali mladi glasbeniki iz Jesenic, iz Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča, kot gostje pa še s Koroške (Avstrija).

Z uvodnimi besedami je prof. Matija Terceč, strokovni svetovalec republiškega Zavoda za šolstvo, spomnil na povojni razmah glasbenega šolstva, ki je postalo temelj široko razvejani glasbeni kulturi z doma izšolanimi poklicnimi instrumentalisti, pevci, solisti in orkestrski, dirigenti, muzikologi, skladatelji, kritiki in drugimi delavci v tej stroki. Pohvalil je tiste občine, ki z veliko skrbjo in zavestjo omogočajo kakovostni razvoj glasbene vzgoje in izobrazbe, saj so ponekod celo zgradili nove glasbene šole. Seveda poznamo tudi drugačne, s slabimi prostori in drugimi težavami obremenjene šole. Rezultati so seveda v največji meri odvisni od delovnih in materialnih razmer — eni napredujejo, drugi životarijo.

Za koncert, ki so ga učenci gorenjskih glasbenih šol imeli v Tržiču, lahko zatrdimo, da je na splošno najrejen precejšen korak naprej v primerjavi s preteklostjo. Velik del učiteljskega kadra se je ustalil, strokovna usposobljenost izboljšala, več je literature, zato ne preseneča, da včasih rezultati prav nič ne zaostajajo za tistimi s srednješolske stopnje.

V Tržiču je bil na razpolago le pianino, zato so se šole klavirskim točkam morale odgovoriti. Zato je bila izbira glasbil nekoliko enolična in so prevladovala flavte ter kitare.

Kranjska šola je predstavila svoj harmonikarski orkester, škofjeloška zelo dobre kitariste in flavtiste pa trobentača, s flauto in kitaro so nastopili Tržičani, poleg tega še s har-

moniko, Korošci pa so imeli kitariste, klarinetista in flavtista.

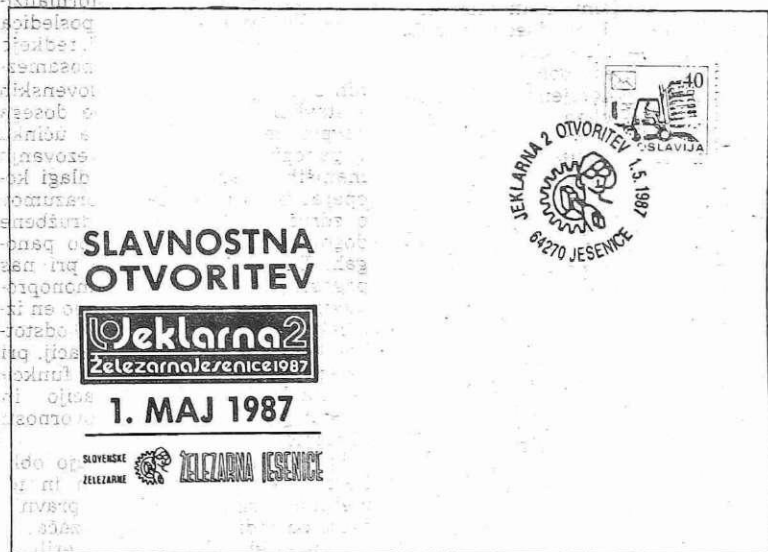
Jeseniško šolo so zastopale A. Habe, J. Ramuš in M. Plazar. Prvi dve sta v duetu s flauto zaigrali skladbe G. F. Haendla in J. Bastona, tretja pa na harmoniko Sarasatejevo Andaluzijsko romanco. Bile so dobro pripravljene in jih je občinstvo lepo sprejelo.

Radovljiška šola se je srečno ognila letošnji šablono in izbiri glasbil. Najprej sta igrala dva dueta s kljunastimi flavtami: N. Hribar in M. Leskošek sta igrali J.S. Bacha, rutinirana M. Bajt in K. Poljšan, G. Ph. Telemanna, lepo uveljavljeni violonisti O. Gerde, koncert Veracinija, ob koncu pa so se z zanimivim zvokom kot trio predstavili R. Hrast — trobentač, M. Gašperšič — hornist in K. Repe — tenorist, zaigrali pa so prvo izvedbo Dveh premurskih E. Gašperšiča. Ta točka je bila izbrana tudi za srečanje treh dežel, ki bo 13. maja v Celovcu.

EG

Priložnostna poštna kuverta

Železarna Jesenice in Filatelistično društvo Ljubljana bosta ob otvoritvi Jeklarnice 2 na Jesenicah izdala priložnostno poštno kuverto s spominskim poštnim žigom. Kuverta in žig bosta na voljo ob otvoritvi objekta 1. maja od 9. do 12. ure pri glavnem vhodu valjarn na Beli.

Delovna konferenca DU Jesenice

Člani društva upokojencev Jesenice so na delovni konferenci kritično ocenili delo v preteklem letu. Predsednik Janko Burnik je povedal, da je bilo lansko leto za upokojence vzpodbudno, ker so se ob hitri rasti OD in življenjskih stroškov tudi pokojnine med letom sproti usklajevale in se je gromotni položaj upokojencev lani bistveno izboljšal.

Menili so, da je to prav in da tako mora biti tudi v prihodnje. Seveda pa upokojenci ne smejo pozabiti, da je pokojnina rezultat predvsem dveh elementov, to je dolžina delovne dobe in OD določenega obdobja.

Lani so upokojenci praznovali štiridesetletnico delovanja Društva upokojencev Slovenije, v letu 1988 pa se bodo spomnili štiridesetletnice ustanovitve podružnice društva upokojencev Slovenije na Jesenicah. Prav tako je potrebno omeniti, da so koncem leta 1986 na Jesenicah ustanovili Zvezo društev upokojencev občine Jesenice kot naslednico koordinacijskega odbora, ki je deloval skoraj deset let. Udeležba na ustanovnem občnem zboru je dokazala pravilnost in potrebo po taki zvezi.

Društvo upokojencev Jesenice zajema kar sedem KS od 13 in delno tudi KS Blejska Dobrava. Na tem območju živi skoraj 2.300 članov, ali dobra polovica vseh upokojencev občine Jesenice. V DU je vključenih le 1344 ljudi, oziroma 58,6 %. V letu 1986 so pridobili le 42 novih članov. S tem niso zadovoljni, zato morajo napeti vse sile za povečanje članstva. Zaradi boljše organiziranosti bodo morali dopolniti ali spremeniti določene člene v društvenih pravilih, za zagotovitev delavske sestave vseh organov društva. Vse to bodo morali narediti letos, ker je v letu 1988 spet volilna konferenca oziroma občni zbor.

Govorili so tudi o referendumu za tretji samoprispevek. Tudi upokojenci naj bi ga podprli z geslom »za naše vnuke in pravnuke«. Seveda si bo društvo prizadevalo, da bodo upokojenci z nizkimi pokojninami oproščeni plačevanja tega prispevka.

O delovanju društva v letu 1986 je poročal tajnik DU Jože Vehar. V društvu je vključenih 763 ali 58,8 % starostnih upokojencev, 223 ali 16,6 % invalidskih in 358 ali 26,6 % družinskih upokojencev.

Starostna struktura članstva je naslednja: Nad 90 let je starih šest

članov, 90 let dva člana, od 80 do 90 let 141 članov, prav letos je praznovalo 21 članov 80. letnico svojega življenja, pod 80 let pa je starih 1.174 članov ali 87,4 %. Dve tretjini upokojencev so železarji ali njihovi življenjski sopotniki.

V letu 1986 se je na novo včlanilo 114 članov, umrlo jih je 72. Vzajemna pomoč je bila izplačana za 55 umrlih. V letu 1986 so začeli pošiljati čestitke članom društva ob življenjskih jubilejih.

Društvo ima 15-članski izvršni odbor, ki je lani imel deset sej, na katerih je razpravljalo o vseh pomembnih problemih. Poleg izvršnega odbora ima društvo tudi štiri komisije: za gospodarske zadeve, za kulturno dejavnost, za rekreacijo in šport, za socialno dejavnost. Kot posebna dejavnost pa je vsekakor ženski krožek ročnih del, v katerem je 33 članic ter se sestajajo vsak teden enkrat. Kulturna dejavnost je zelo razvita, saj so imeli v letu 1986 kar osem večjih prireditev. K pestrosti prav gotovo veliko prispevajo društveni moški pevski zbor s 25 člani. Zbor uspešno vodi tovarišica Mesaričeva.

Živahna je izletniška dejavnost. Štirih izletov se je udeležilo kar 264 članov.

V letu 1986 je letovalo 181 članov, od tega 100 v domih DU Slovenije in 81 v Crikvenici in Biogradu na morju. V lanskem letu je odpadel tridnevni izlet v Crikvenico, ki je bil vrsto let zelo masoven, ker v domu v Železarni ni bilo prostora. Zavrnitev tega izleta je med upokojenci neželena natekla na veliko ogorčenje. Upajo, da se to v letu 1987 ne bo ponovilo.

V športnorekreativni dejavnosti po uspehih izstopa kegljanje na asfaltu, sledi balinanje, streljanje z zračno puško, šah ter zadnja leta tudi smučanje. V vseh športih je še dovolj prostora za tiste, ki so pripravljeni na teh področjih sodelovati. Prav tako vabijo šahiste. Ti dosegajo lepe uspehe, saj je bila ekipa v občinskem tekmovanju prva, prav tako v regijskem tekmovanju ter se uvrstila v republiško tekmovanje v Mariboru, kjer je dosegla drugo mesto.

Jeseniški upokojenci športniki so v letu 1986 dosegli naslednje uspehe: — smučarke prvo mesto, smučarji eno prvo, eno drugo, eno tretje mesto v republiškem merilu;

— kegljači na asfaltu prvo mesto v občinskem in regijskem merilu;

— v streljanju z zračno puško in balinanju niso uspešni.

Poleg poročil so člani na letni konferenci sprejeli tudi program dela, ki ga je predložil izvršni odbor. O programu in o razpravi na letni konferenci pa v drugi številki.

Stane Torkar

Civilni invalidi vojne so praznovali

Tudi letos smo civilni invalidi vojne Slovenije praznovali svoj praznik 6. april. Gostitelj letošnjega tovariškega srečanja je bilo medobčinsko društvo CIV Gorenjske-Kranj. Ob zelo lepem, toplem in sončnem vremenu smo se invalidi zbrali v športni dvorani Na podnu v Škofji Loki. Iz vseh medobčinskih društev Slovenije se je tega srečanja udeležilo kar 630 članov CIV.

Po uvodnem obveznem programu je vse navzoče prisrčno pozdravila predsednica medobčinskega društva CIV Gorenjske-Kranj Marjeta Destovnik. V nadaljevanju programa so sodelovali še učenci osnovne šole Peter Kavčič ter glasbene šole iz Škofje Loke.

Invalidi so se pomerili tudi v streljanju, plavanju, kegljanju in namiznem tenisu. Razen plavanja, ki je bi-

lo v Česnjici v Selški dolini, so bila ostala tekmovanja v Škofji Loki. Med tekmovanjem so se ostali invalidi odpeljali v partizanske Dražgoše. Tam so si ogledali spomenik in okolico. Borec Cankarjevega bataljona Jože Galičič je pred spomenikom obudil spomine na legendarno dražgoško bitko, domačin in borec Ludvik Jelenc pa je gostom nazorno pripovedoval o tej bitki.

Po vrnitvi v Škofjo Loko, po kosilu in objavi rezultatov je za dobro voljo poskrbel trio Jurček iz Škofje Loke. Srečanje je bilo res dobro organizirano in si le želimo, da bi vsaj podobno srečanje kdaj pripravila posamezna društva na Gorenjskem.

Jože Mrovlje

Društvo invalidov Jesenice vsestransko skrbi za člane

Le malokdo se lahko pohvali s tako pestro in vsestransko dejavnostjo kot člani Društva invalidov Jesenice. Vsakoletni program vedno uspešno realizirajo, stalno pa skrbijo za reševanje problemov invalidov in organizirajo tudi številne izlete, kulturne prireditve ter športna in rekreacijska tekmovanja.

Društvo, ki šteje 1473 članov, že vrsto let uspešno vodi Marica Potočnik.

Ko so delegati društva ocenjevali delo v preteklem letu, so ponovno lahko ugotovili, da so skoraj vse naloge izpolnili. Ni manjkalo tudi nekaterih problemov, med nerealiziranimi nalogami pa je že nekaj let prepočasno ustanavljanje aktivov invalidov v organizacijah združenega dela. Še vedno delujeta le dva aktiva, in sicer v Železarni Jesenice s 421 člani in v Gradisu TOZD Jesenice s 16 člani.

Ko govorimo o aktivnem delu članov Društva invalidov Jesenice, moramo vsekakor poudariti, da se vsi, ki so zadolženi za delo v predsedstvu, komisijah in skupščini, redno udeležujejo vseh sej, saj je povprečna udeležba 80-odstotna. Na teh sejah obravnavajo uresničevanje programa, predvsem socialnega, ki predstavlja osnovo delovanja. Nadalje rešujejo probleme o materialnem in gromotnem položaju članov, prizadevajo si za uveljavljanje pravic za invalide tretje kategorije, sklepajo o klimatsko-zdraviliškem oddihu ter o organizaciji rekreativno-sportne dejavnosti.

Kot povsod se tudi pri Društvu invalidov Jesenice ubadajo z denarnimi problemi, saj si težko zagotovijo dovolj sredstev za bogat program. Stalno si prizadevajo, da bi od samoupravnih interesnih skupnosti prejeli več denarja za sofinanciranje programa, saj so v preteklem letu prejeli le 124 dinarjev. Prav tako si tudi prizadevajo, da bi dobili več sredstev za upokojence invalide za rekreativno dejavnost. Od Skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja so prejeli le 100 dinarjev na člana, medtem ko člani društev upokojencev dobijo po 200 in 300 dinarjev.

Med akcijami velja omeniti naslednje: Člani društva stalno obiskujejo težje invalide na domu in v socialnih zavodih in jih skromno obdarijo. Vso pozornost namenjajo tudi

kulturni dejavnosti. Ob mednarodnem dnevu invalidov vsako leto v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku organizirajo akademijo z bogatim kulturnim programom. Tudi letošnja akademija je lepo uspela, saj so bogat kulturni program spremljali številni invalidi iz jeseniške občine. Pripravljajo tudi srečanja težjih invalidov ter druga srečanja s prijetnimi zabavnimi programi.

Člani društva uspešno sodelujejo z Zvezo društev invalidov Slovenije ter pobratenima društvoma z Raven na Koroškem in iz Murske Sobote. Sodelujejo s Skupnostjo socialnega varstva Jesenice, ki največ sofinancira program ter z Zvezo telesno-kulturnih organizacij, premalo pa sodelujejo z drugimi socialno-humanitarnimi organizacijami v jeseniški občini.

Lahko bi omenili še veliko akcij in prizadevanj Društva invalidov Jesenice. Stalne so njihove pobude za odstranjevanje arhitektonskih ovir oziroma za takšno stanovanjsko gradnjo, da bodo tudi invalidi imeli nemoten dostop.

Pri društvu s takšnim številom članov je veliko tudi administrativnega dela. Lani so prejeli 351 dopisov, prav toliko pa je bilo približno tudi odgovorov. Več prošenj za finančno pomoč so poslali tudi organizacijam združenega dela in skoraj povsod so našli na razumevanje. Ob novem letu so poslali 100 čestitk, ki jih je podarila Knjigovoznica in tiskarna Radovljica. Vso pomoč jim nudijo tudi pri jeseniškem Universalu in Gradisu TOZD Jesenice, ki jim omogočita prevoz težjih invalidov za srečanje na Poljane in v Tamar. Člani Društva invalidov Jesenice tudi letos uspešno nadaljujejo z uresničevanjem obsežnega programa in pričajo, da ga bodo s svojim aktivnim delom in ob podpori širše družbene skupnosti tudi uspešno realizirali.

J. R.

Članom DU Žirovnica

Društvo upokojencev Žirovnica sprejema prijave za letovanje v počitniških domovih Železarne Jesenice vsak torek od 17. do 18. ure do vključno 28. aprila v pisarni društva na Selu. Podrobne informacije lahko dobite v trafiki v Žirovnici ali po ☎ 80-638. Prijavijo se lahko upokojenci Železarne ali njihove vdove.

Dopisujte

France Voga

10

SPOMINI NA DOVJE

Od kurišča je bil speljan dimnik — rajfenk dolžine tri do štiri metre do jame. Jama je bila kamnita, tri metre široka in tričetrt metra visoka. Na vrhu je bila lesena mreža, na katero so polagali lan, ki se je grel na toku vročega zraka, ki je po dimniku prihajal s kurišča. Lan so z ene strani dodajali, z druge pa pobirali. Po približno polurnem sušenju so ga pričeli tretji. Če se ni »presejkou«, so ga dali še malo sušiti.

Glavna pri tericah je bila »ta suha«. Ona je sušila lan in skrbela za ogenj. Prišla je še s temo in zakurila ogenj, da je ogrela jama, in zadnja tudi odšla, potem ko je ogenj dobro pogasila. Ta suha je vedno imela svojo ekipo teric in ko je gospodar najel njo, se je že tudi vedelo, katere pomočnice bo imela. Zadnji »ta suhi« sta bili Anceljnova Mina in Bertonecova Albina.

Trenje lanu je bilo naporno in umazano delo. Zato hrane in pijače ni smelo nikoli manjkati. Rekli so: »Če pri tericah ješ, si tri dni siti!«

Bile pa so terice tudi »nabrite«. Če je prišel mimo kakšen fant, so ga hitro zamotile s pogovorom. Medtem mu je ena obesila rep iz preje, ki ga je potem v veselje drugih nosil po vasi.

Jame za trenje lanu so bile last posameznih domačij. Najbolj poznane so bile na Dovjem Vorvova, na Belci Vahova in v Mojstrani Šrajeva, bile pa so tudi druge.

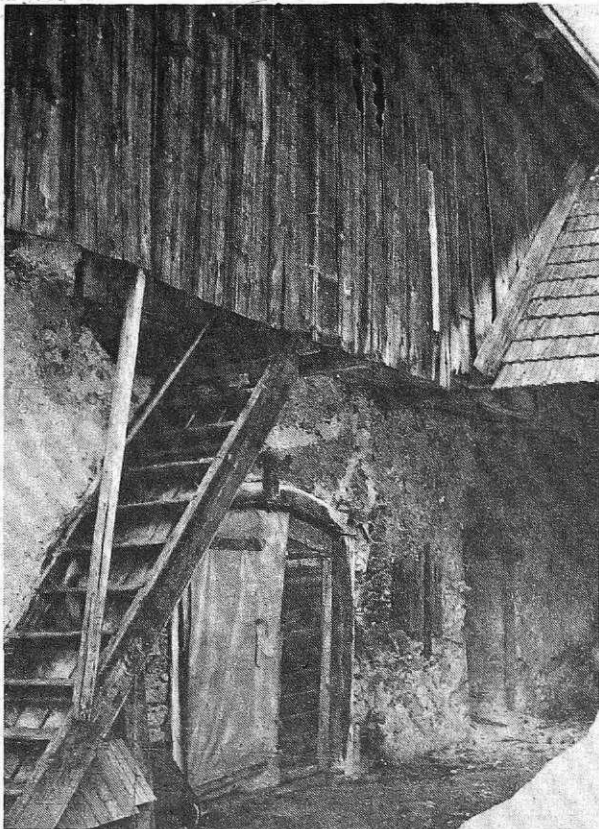
Po zadnji vojni so Dovžani postavili skupno jama za trenje za Oreharjem. Prostor so pokrili z leseno stavbo, ki je kmalu pogorela. Potem tudi lanu na Dovjem niso več sejali.

Da ne bi bilo žeje

Gorenjci nimamo trte in vina, imamo pa zato mošt in šnops. Šnops je še danes močno obrajtan — cenjen, mošt pa je moral prepustiti svoje mesto pivu.

Kuhanje šnopsa ni kakšna prastara zadeva, vsaj na Dovjem ne. Vsi starejši vaščani se še spominjajo prvega kotla. Bil je pri Čenku v »prenarici«, tam ga ima Čenk tudi še danes. Vsa vas je tam kuhala šnops in nešteto zgodb je o tem, kako se ga kakšni veseli družbi niti za sproti ni dovolj nateklo.

Ugotovitev, da je kuhanje umetnost, velja tudi za kuho šnopsa. Pri vsaki hiši ne boš dobil dobrega, oziroma le, če si »dobro zapisan«.

Zrnov hlev

Ker kotlov na vasi nikoli ni bilo veliko, se je kuhalo ponevni in ponoči. Prav tako se je dnevno — nočno prešal mošt. Da moštu pri nas ne pravimo jabolčnik, je verjetno zato, ker ga prešamo pretežno iz hrušk: ta debelih mostarcev in ta drobnih vince.

Najstarejši preši za mošt sta bili pri Janšu in Bržotnu. Z velikim lesenim »špindlom« in težkim kamnom za obtežitev. Do prihoda elektrike so sadije mleli tako, da so ga nasuli v dolgo leseno korito, po katerem je dvojce ali troje parov moških valilo veliko kamnito kolo. Sadije so z »meštni« spravljali pod kolo. Zmečkano so z vevnicami — lesenimi zajemalkami pobirali iz korita in v škafih nosili v prešo.

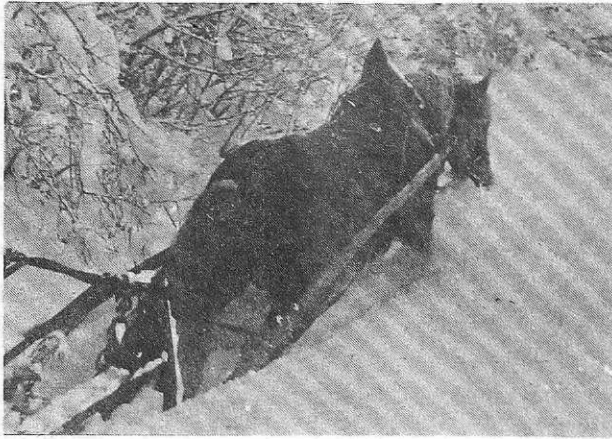
Mošt so v vedrih nosili domov v klet v sode, tropine pa so uporabili za krmo živini ali pa so jih namočili za kuhanje šnopsa.

Zima

Zimski čas je v osnovnošolskih učbenikih opisan nekako takole: »pozimi kmet počiva po trudapolnem celoletnem delu. Popravlja orodje in se pripravlja na spomladanska dela. To je čas kolin, praznikov in veselja.« Veliko Gasparijevih slik priča o tem. Ni kaj dodati, bi kdo rekel. Toda življenje v takšni gorski vasi, kot je Dovje, je imelo še svoje dodatke.

Največ sena za krmo živini so pokosili na rovtih. Tam so ga tudi spravili na hleve in v svisli. Hlevi so bili na rovtih zaradi poletne in jesenske paše, nekateri pa so imeli v teh hlevih jalovo — mlado govedo ali ovce tudi pozimi. Tako ni bilo treba voziti sena domov, na rovtu pa je ostal tudi gnoj, ki ga je naredila živina pozimi. To živino je bilo treba hoditi vsak dan krmit in napajati v bližni potok ali močvirje. Ovce so hodili krmit običajno opoldne — enkrat dnevno, govedo pa na večer, tako da je tisti, ki je krmil, v hlevu prespal, zjutraj govedo ponovno nakrmil in se vrnil domov. Toda večina sena z rovtov so morali pozimi samotež — ročno zvoziti domov.

Pozimi so vozili tudi drva za domačo porabo in za prodajo. Ko je leta 1870 stekla skozi Dolino železnica, so Dovžani veliko drva prodali v Italijo. Tudi po tri vagone je bilo treba v mrazu, snegu in vetru naložiti v enem dnevu. Moški so drva vozili, ženske nakladale. Marsikomu je to delo do danes ostalo v najbolj neprijetnem spominu.

Utiranje poti

Nadaljevanje

Vpisovanje otrok v vrtec za šolsko leto 1987/88

Vzgojnovarstvena organizacija Jesenice obvešča starše predšolskih otrok, da je redno vpisovanje otrok v VVO Jesenice za šolsko leto 1987/88 — 4., 5. in 6. maja 1987.

Starši naj prinesejo s seboj otrokov rojstni list.

Vpisovanje je:

- v enotah Angelce Očepek za področje Plavža, Hrušice in Planine pod Golico,
- v enoti Julke Pibernik za področje Save in Podmežakle,
- v enoti Cilke Zupančič za področje Javornika — Koroške Bele in Blejske Dobrave.

— Čas vpisovanja:

v ponedeljek in sredo od 8. do 14. ure

v torek od 8. do 16. ure.

Istočasno bomo vpisovali tudi otroke, ki bodo obiskovali skrajšane programe, to je cicibanove urice in skrajšano pripravo na šolo.

Uprava VVO Jesenice

Zahvale

Ob nenadni boleči izgubi dragega moža

ALFONZA ZUPANA
upokojenca Železarne Jesenice,

se iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Nežka Zupan

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

MIRKA NOVAKA

s Hrušice se iskreno zahvaljujem osebju Bolnice Begunje, predvsem dr. Jovanu in dr. Tomanovi.

Zahvaljujem se sosedom za izrečeno sožalje in denarno pomoč. Hvala vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob izgubi dragega očeta, starega očeta in brata

RADKA DOLŽANA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste ga imeli radi in ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje.

Zahvaljujem se osebju Kliničnega centra v Ljubljani, internemu oddelku Bolnice Jesenice in domu dr. Franceta Berglja za požrtvovalno nego.

Hvala pevcem za zapete žalostinke in duhovniku za obred.

Vsi njegovi

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za pozornost ob mojem življenjskem jubileju in jim želim še nadaljnjih uspehov.

Tilka Thaler

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem rojstnem dnevu in jim želim še mnogo uspehov pri delu.

Ana Klanšek

Sodelavcem Jeklovleka se najlepše zahvaljujem za prejeto darilo in obisk na domu ob mojem odhodu v pokoj.

Vsem sodelavcem iz delavnice želim veliko sreče in delovnih uspehov.

Pavel Potočnik

Osnovni organizaciji sindikata Valjarne debele pločevine se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Majda Hrovat

Kolektivu Transporta — tovor se zahvaljujem za denarno pomoč ob izgubi očeta.

Ahmed Djenanović

Vsem vzdrževalcem Jeklarne ter sodelavkam in sodelavcem Ponvičnega gospodarstva se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob boleči izgubi moje matere.

Mileva Šučur

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Ploščati program — Valjarna debele pločevine se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč.

Silvo Škulj

Sodelavcem z dnine Plemelj se zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj.

Teofik Husedinović

Dežurne trgovine

V soboto, 25. aprila, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

SPECERIJA BLED, Titova 22 in

ROŽCA, sam. trg. Otmarja Novaka 3, na Javorniku.

Na dan pred prazniki — to je 30. aprila so vse trgovine s prehrabnim blagom odprte od 7. do 16. ure, dežurne trgovine pa od 7. do 18. ure.

Dežurne trgovine so:

DELIKATESA, Kašta 2, Titova 21, na Tržnici

DELIKATESA, Kašta 3, Svetinova 3/a, na Koroški Beli in

DELIKATESA, poslovalnica 9, v Mojstrani.

3. maja obratujejo vse dežurne trgovine in trgovine v Breznici, Žirovnici, Blejski Dobravi, Planini pod Golico, Hrušici, Mojstrani, Ratečah, Podmežaklju in v Kranjski gori od 8. do 10.30 ure.

Dežurna lekarna

V aprilu je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna v Radovljici.

V maju je dežurna lekarna na Jesenicah.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

24. aprila, amer. barv. krim. film **ŠAKALI — AMERIŠKA PRAVICA** ob 16. in 18. uri, ob 20. uri premiera amer. barv. komedije **PORKY'S**.

25. aprila, amer. barv. krim. film **ŠAKALI — AMERIŠKA PRAVICA** ob 16. in 18. uri, ob 20. uri premiera amer. barv. drame **VOJAKOVA ZGODBA**.

26. aprila, slov. barv. mlad. film **POLETJE V ŠKOLJKI** ob 10., ob 16., 18. in 20. uri amer. barv. komedija **NORI DAN — BEATLESMANIJA**.

27. aprila, amer. barv. komedija **NORI DAN — BEATLESMANIJA** ob 16., 18. in 20. uri.

28. aprila, amer. barv. komedija **NORI DAN — BEATLESMANIJA** ob 16., 18. in 20. uri.

29. aprila, ital. barv. erot. komedija **IMPOTENCA** ob 16. in 18. uri, ob 20. uri amer. barv. drama **VOJAKOVA ZGODBA — FILMSKO GLEDALIŠČE**.

30. aprila, ital. barv. erot. komedija **IMPOTENCA** ob 16., 18. in 20. uri.

KINO PLAVŽ

25. aprila avstral. barv. akcij. film **POBESNELI MAKS III.**, ob 18. in 20. uri.

26. aprila, angl. barv. pust. film **OCTOPUSSY** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri angl. barv. pust. film **OMADEŽEVANA LADY**.

27. aprila, ital. barv. erot. komedija **IMPOTENCA** ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

27. aprila, amer. barv. akcij. film **TOP GUN** ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

24. aprila, avstral. barv. akcij. film **POBESNELI MAKS III.**, ob 18. uri.

28. aprila, amer. barv. krim. film **ŠAKALI — AMERIŠKA PRAVICA** ob 20. uri.

Razstavi salon DOLIK Jesenice

V razstavnem salonu **DOLIK DPD Svoboda Tone Cufar** Jesenice so od 18. do 29. aprila na ogled slike akademskega slikarja Sergeja Andreevskega iz Skopja.

Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

ČESTITKA

Krajevni odbor zveze borcev NOV Javornik - Koroška Bela čestita vsem svojim članicam in članom k prazniku Osvobodilne fronte in prazniku dela!

Obvestilo članom DU Jesenice

Društvo upokojencev Jesenice vabi v soboto, 25. aprila, ob 17. uri na proslavo ob ob prazniku Osvobodilne fronte — 27. aprilu in prazniku dela — 1. maju.

Proslava bo v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Za praznike društvo čestita vsem članom in ostalim občanom in jih vabi, da se proslave udeležijo v čim večjem številu.

Filmsko gledališče

Za rešetkami

Zgodba filma se dogaja v izraelski kaznilnici, v kateri so se v istem prostoru znašli izraelski zaporniki, v glavnem kriminalci..., in palestinski borci. To je film o sodelovanju arabskih in izraelskih zapornikov, ki pa ne izstvari kot propaganda, saj je politično sporočilo podano iz prepričljivega čustvenega naboja.

Film je dobil posebno nagrado na beneškem festivalu, sedem nagrad izraelske Akademije, bil pa je nominiran tudi za oskarja.

Zmajevo leto

Režiser Michael Cimino /Lovec na jelene, Nebeška vrata/ je svoj zadnji film postavil v okolje newyorškega podzemlja, »slovite« kitajske četrti. Novi policijski kapitan (igra ga sedaj že slavni Mickey Rourke/ želi očistiti Kitajsko četrt gangsterjev in kriminala, pri tem pa je nepodklupljiv in brezkompromisen. Kitajci v ZDA so filmu očitali rasizem in ga bojkotirali. Vendar je vse prej kot to... Scenarist je Oliver Stone, sicer scenarist in režiser najboljšega ameriškega filma v minulemu letu »Vod smrti«.

Nagradna križanka

Današnja križanka je nagradna. Za pravilno rešeno križanko so pripravljene naslednje nagrade:

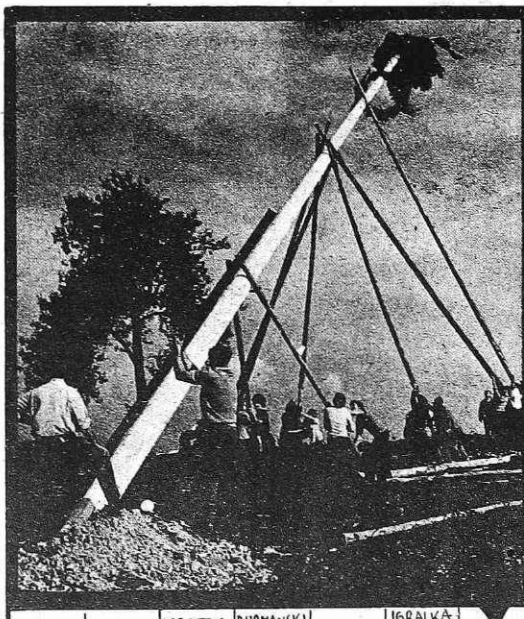
ena nagrada 1.500 din,

dve nagradi po 1.000 din,

tri nagrade po 750 din,

štiri nagrade po 500 din.

Vsak lahko sodeluje pri žrebanju le z eno rešitvijo, ki naj jo pošlje v kuverti, na katero poleg naslova: Uredništvo Železarja, napiše še »nagradna križanka«. Rešitve pošljite do vključno ponedeljka, 5. maja, do 12. ure.

RAREBUS									
PRAZNIK DELA!	SREDNJE VEŠKO OROŽJE	HOKEJIST JESENIC (ROMANI)	OSEBA V INTERNACIJI	KRILOV IVAN	PIVSKI VZKLIK	HRVAŠKI PISATELJ (IVAN)	FILMSKA ZVEZDA VEDA		
TV NALOŽBA VEDOV	EDRAVILNA RASTLINA	BAJKA	ARISTOPANOV KOMEDIJA	MED	UTEŽNA ENOTA PANČENO	NEGATIVNO NAELKTRIN ION	DOMAČE M. IME	UTRDBA	CITROENOV AVTO
TRAPSKO DREVO Z DISEM LESOM	NAPAD NA POLITIČNO OSEBO	PEDELOVALKA OBLEK	LEPO VEDENJE	SESTAVIL: RONNER	ANČENO IME REKE GUADIANE V ŠPANJLI	SPOLSKO KE S TRUPOM FLISER	IGRALKA MASSARI ZAKONČEV OČE	SPLOJNJI DEL POSODE	HAT. IN FIZIKALNA KOLIČINA KRANJ
IGRALKA MASSARI ZAKONČEV OČE	SPLOJNJI DEL POSODE	HAT. IN FIZIKALNA KOLIČINA KRANJ	ZVEZEK ZA SKI-CIRANJE	RASTLIN. BODICA	ELEKTR. MORSKA RIBA	PRITOK LJUBJANICE OKSID	ALKALOID JE VOD. ČESNJE	KARAMBOL	REKA V SZ
PRITOK LJUBJANICE OKSID	ALKALOID JE VOD. ČESNJE	KARAMBOL	REKA V SZ	NARKOZA	IME	RONALD	MEDNAROD. JEZIK	EDRAVILNA RASTLINA	LESKOVAC VRSTA ENCIPOV
RONALD	MEDNAROD. JEZIK	EDRAVILNA RASTLINA	LESKOVAC VRSTA ENCIPOV	IM					

Uspešna sezona rateških smučarjev

V petek, 17. aprila, je imelo letno skupščino Smučarsko društvo Rateče-Planica, ki letos praznuje 65-letnico. V društvu imajo tekaško sekcijo, sekcijo za skoke, sekcijo za kegljanje na ledu, prek kratkih pa so ustanovili tudi sekcijo baseballa. Člani društva so pregledali delo v sezoni 1986-87. Smučarji tekači so imeli polne treninge pod vodstvom Lojzja Kopavnika, Primoža Podlipnika in občasno Alojza Kerštajna. Treningov se je udeležilo 14 tekačev in tekačic. Treningi so potekali do avgusta normalno, tako da se so tekači udeležili vseh treningov po programu. Od avgusta do novembra, ko bi morali najbolj trenirati, so nekateri trenirali samo občasno. Tako so zimsko sezono klub prizadevanju trenerjev pričali slabo pripravljeni. Posebno zahvalo pa zaslužijo za letni trening: Dean Mezek, Mladen Trstenjak, Joško Kavalir in delno tudi Sandi Vidovič. Na zimskih treningih je sodeloval tudi trener Branko Kajzar. Kar so tekači zamudili na treningih poleti, so potem s pridnostjo v zimski sezoni nadoknadili in sezona 1986-87 je bila ena najuspešnejših sezon za rateške tekače. Udeležili so se 30 tekmovalnih pionirskih, mladinskih, članskih in maratonskih. Najpomembnejše tekmovalje pionirjev je pokal »Žito«. Tako so v letošnji sezoni v pokalu »Žito« zasledili naslednja vidnejša mesta: 1. mesto ekipno starejše pionirke — Katja Kajzar, Polona Erlih in Tea Brus, 3. mesto pionirke (starejše in mlajše) — Katja Kajzar, Polona Erlih, Tea Brus in Mojca Brudar, 2. mesto posamezno in ekipno starejši pionirji — Sandi Vidovič... V štafetnem teku 3 x 5 km pa so pionirke Polona Erlih, Tea Brus in

Katja Kajzar na državnem in slovenskem prvenstvu dosegli odlično tretje mesto. Na posameznih tekmovalnih so bili uspešni še: Sandi Vidovič, Katja Kajzar, Polona Erlih, Tea Brus, Mojca Brudar, Joško Kavalir in Mladen Trstenjak. Tekmovalci so se udeleževali še: Dean Mezek, Izotk Butinar, Domen Brudar, Rok Erlih in Polona Krek.

Sekcija za smučarske skoke pri SD Rateče-Planica se je s smučarskimi skoki začela ukvarjati v letu 1981. Takrat so samo začeli, kajti skakali so le pozimi in se to le dvakrat do trikrat na teden, to pa zato, ker skakalci niso bili starejši od devet let. S prvim rednim treningom pod vodstvom trenerja Branka Dolharja in pomočnika Janeza Cuznarja so začeli v sezoni 1984-85, prve skoke na plastiki pa so opravili šele v lanskem poletju. V minulem pripravljalnem obdobju so opravili tudi enotedenski trening v CSSR, ki jih je pripeljal za korak bliže k najboljšim. Tako so v letošnjem letu prvič začeli konkurirati ostalim klubom, in se na pokalu COCKTA začeli uvrščati na nevhvalna mesta od 15 do 25. Na regijskih tekmovalnih so se uvrščali nekoliko bolje, in sicer med 3. in 10. mesto. So tudi edini klub, ki nima skakalnice pokrite s plastiko in tako snežne prednosti izkoriščajo kolikor le morejo, saj so letošnjo sezono prvi začeli in zadnji končali s skoki na snegu. To pa je le nekajdnevna prednost, ki jo tišči, ki imajo plastiko, nadomestijo prek poletja. Pri dosedanjem delu skakalne sekcije so imeli velik izpad članstva, posebno pri prehodu iz ene kategorije v drugo, kar je tudi povezano s prehodom na večje skakalnice, kar dokazuje, da morajo imeti otroci nekatere lastnosti za skoke že prirojene, kar pa seveda zmanjšuje množičnost in s tem tudi izbiro kvalitete. Do sedaj so imeli včlanjenih 32 tekmovalcev, od katerih jih je aktivnih le še enajst.

Sekcija za kegljanje na ledu je v tej sezoni skoraj v celoti dosegla načrtovano število tekmovalni, uspeh na njih pa občutno presegl. Obe ekipi sta se udeležili 13 turnirjev, in sicer ekipa Rateče 9 ter ekipa Planica 4. Ekipa Rateče v postavi Franci Vidovič, Marko Maričič, Srečo Oman, Miha Rožič in Franc Makše je v letošnji sezoni dosegla 59 zmag, 43 porazov in 7 neodločenih izidov. Največji

uspeh je ekipa dosegla s 5. mestom na slovenskem prvenstvu, poleg tega je osvojila še štiri pokale. Ekipa Planice v postavi Tone in Milan Požar, Klemen Podlipnik, Miha Smolej in Jože Osvold je v letošnji sezoni dosegla 10 zmag, 27 porazov in dva neodločena izida. Največji uspeh je ekipa dosegla na domačem turnirju, ko je osvojila 5. mesto. Tekmovalci obeh ekip so v sezoni 1986-87 odigrali 631 tekem in preživeli 316 ur na ledeni ploskvi. V tekmovalju posameznikov je vidnejšo uvrstitev dosegel Marko Maričič, ki je bil deveti na slovenskem prvenstvu, kar ga je uvrstilo v državno reprezentanco za evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu. V Berlinu, kjer je bilo letno prvenstvo, je z drugo ekipo dosegel 13. mesto v skupni razvrstitvi. Že odhod tekmovalca na evropsko prvenstvo je dokaz, da kvaliteta kegljanja na ledu v Ratečah raste. Sekcija je tudi letos organizirala turnir na Jesenicah, katerega se je udeležilo devet ekip iz Jugoslavije in Avstrije. Z razvojem kegljanja na ledu je potrebno obnoviti opremo, kar imajo rateški kegljari v načrtu v letošnjem letu, če bodo seveda dobili potrebna sredstva.

V letu 1986 je bila na pobudo mladih ustanovljena baseball sekcija. Seveda je ta ustanovitev samo začasna, potrebna pa bo še precej aktivnosti, da se bo baseball uveljavil.

A. Kerštan

Občni zbor TVD Partizan Gorje

TVD Partizan Gorje, društvo za telesno vzgojo in rekreacijo vabi svoje člane in prijatelje društva na 33. občni zbor, ki bo v soboto, 25. aprila, ob 19. uri v domu Partizan Zgornje Gorje.

Vabljeni!

OBČNI ZBOR STRELSKE DRUŽINE JANEZ MRAK

Strelska družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana se v zadnjem obdobju lahko pohvali z vsestransko dejavnostjo. Člani se bodo v petek, 24. aprila, ob 18. uri zbrali na občnem zboru, kjer bodo ocenili delo in se pogovorili o problemih. Občni zbor bo v osnovni soli 16. december Mojstrana.

J. R.

NOGOMET — ČLANI

Jesenice:Alpes 4:0 (2:0)

Strelci: Čatak, Pihler, Škof, M. Omanovič.

Nastopili so: Tokič, Poljanšek, Panič, Ibrahimović, M. Omanović, Sučur, Čatak, Džamastagić (Škof), Razboršek, N. Omanović in Pihler.

V prvi prvenstveni tekmi so jeseniški nogometaši zaigrali slabše, kot smo pričakovali. Nikakor jim ni uspelo najti odgovarjajoče igre za obrambo gostov, v kateri je bilo včasih tudi po 10 igralcev. Gostje, ki so prišli na Jesenice s ciljem prejeti čim manj zadetkov, niso izbirali sredstev in so igrali dokaj grobo. Poleg vsega tega je imel še sodnik očitno slab dan, saj ni dosodil dveh očitnih enajstmetrov v korist Jesenic, pa tudi pri dosojanju prekrškov je bil bolj naklonjen gostom. Na lestvici so pet kol pred koncem prve jesenice pred Lescami, ki zaostajajo za 3 točke.

JESENICE:LOLLAR 6:1 (3:1)

Strelci: Stankovič in Škof 2, Panič, Sučur.

V nedeljo so Jeseničani odigrali prijateljsko tekmo z moštvom Lollar iz ZRN, ki se nahaja na pripravah v Sloveniji. Moštvo Jesenic je nastopilo pomlajeno z nekaj nogometaši iz mladinskega moštva in prikazalo precej boljše igranje kot dan prej. K temu so precej pripomogli tudi gostje, ki so igrali odprto in brez težjih prekrškov, čeprav so kvalitetnejše moštvo kot Alpes. Jeseniški igralci so pokazali, da so kondicijsko dobro pripravljeni, da pa jim manjka še nekaj uigranosti in discipline v igri. Med mladimi igralci je izstopal Zoran Stankovič in s tem samo dokazal, da je na Jesenicah nekaj dobrih in perspektivnih mladih igralcev ter da te za prihodnost nogometa ni treba bati.

Jutri, 24. aprila, gostuje člansko moštvo Jesenic v Zireh pri Alpini in z zmago bi si verjetno že zagotovili prvo mesto in nastop v kvalifikacijah za vstop v slovensko območno ligo.

Nastopili so: Tokič, Poljanšek, Panič, Ibrahimović, M. Omanović (Bergant), Sučur, Stankovič, Škof, Razboršek (Bešič), N. Omanović, Pihler (Džombić).

N.O.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KOŠARKI ZA LETO 1987

Organizator prvenstva je komisija za športno rekreacijo, izvajalec pa KK »Železar« Jesenice. Vodja tekmovalja bo Tone Konobelj (2170).

Tekmuje se po pravilniku Košarkarske zveze Jugoslavije z dodatkom pravilnika o DSRI v ZR. Ekipa šteje 10 igralcev, ki se neomejeno menjajo. Igra se 2 x 10 minut bruto. Ekipa ima pravico do enega time outa v 10 minutah. Ekipa, ki ni prišla na dvoboj, je izgubila srečanje z rezultatom 10:0. V primeru neodločenega rezultata se igra podaljša za 3 minute.

Tekmovalje je ekipno. Ekipa lahko prijavi na sindikatu Železarne Jesenice (2326) do četrtka, 23. aprila, do 13. ure, ko bo zbranje v sejni sobi.

Pričetek tekmovalja bo v torek, 5. maja, v športni hali pod Mežaklo.

V NEDELJO NOGOMETNI TURNIR NA HRUŠICI

Člani osnovne organizacije ZSMS Hrušica bodo v nedeljo, 26. aprila, ob 9. uri organizirali nogometni turnir na igrišču pred domom družbenih organizacij. Prijave sprejemajo do 24. aprila na naslov Miha Horvat, Hrušica 70, ter v nedeljo uro pred začetkom turnirja.

Prijavnina znaša 5000 dinarjev, organizatorji pa bodo za najboljše ekipe pripravili pokale.

J. R.

Obnovili trgovino Slovenijašport

Pred nedavnim so na Jesenicah obnovili trgovino Slovenijašport. Obiskujejo jo predvsem ljubitelji športa in rekreacije, saj lahko dobijo različno opremo in rekvizite. Obnovljena trgovina ima skupaj s skladiščem 350 kvadratnih metrov površine, ki je sedaj bolj racionalno in funkcionalno opremljena.

Sedaj imajo poleg Adidas opreme bogatejšo izbiro ostale športne opreme in rekvizitov, novost pa je tudi oprema za alpiniste. Na voljo imajo tudi opremo in rekvizite za športna društva, šole in sindikalne organizacije.

V sodobni trgovini sedaj pričakujejo večji obisk, vključili pa se bodo tudi v živahnejši maloobmočni promet, v prihajajočem poletju pa bodo obogatili tudi turistično ponudbo.

J. R.

Namizni tenis

Ekipa učenk OŠ Prežihov Voranc Jesenice prvak ŠSD Slovenije

V Mariboru je bilo letošnje republiško finale šolskih športnih društev v namiznem tenisu. Vse štiri regije so poslane v finalno borbo za osvojitve naslova prvaka republike svoje najboljše učence in učence, ki so se izkazali na regijskih prvenstvih.

V tekmovalju ekip, kjer so nastopile po dve najboljši ekipi iz vsake regije, sta gorensko regijo zastopali ekipi učenk OŠ Simon Jenko iz Kranja in OŠ Prežihov Voranc z Jesenic.

Presenetila je ekipa učenk OŠ Prežihov Voranc z Jesenic, ki je nepričakovano osvojila prvo mesto in naslov republiškega prvaka ŠSD. V ekipi so nastopile: Urša Samar, ki ima tudi največ zaslug za zmago, ter Mojca Smolej in Tina Zupančič.

V igrah posamezno sta se Smolejeva in Zupančičeva uvrstili na 5. do 8. mesto, v igrah dvojic pa je dvojica Smolej - Klemenec osvojila 3. do 4. mesto, dvojica Samar - Zupančič pa 5. do 8. mesto.

Ekipa učencev OŠ P. Voranc z Jesenic ni bila uspešna. Izgubila je v prvem krogu, v igrah posamezno in v dvojicah pa se tudi niso uvrstili. Za OŠ P. Voranc so nastopili: Zmago Pem, Klemen Markež, Grega Rožič in Robert Rupnik.

Nadaljevalo se je tudi tekmovalje v republiških ligah. Članska ekipa Jesenic je gostovala v Logatcu ter premagala domačo ekipo z 9:0. Ekipa članic Jesenic je gostovala najprej v Izoli, kjer je zmagala z ekipo Semeledele s 3:6, nato pa je igrala še v Ljubljani, kjer je premagala ekipo Ka-juh - Slovan z 9:0.

/S/

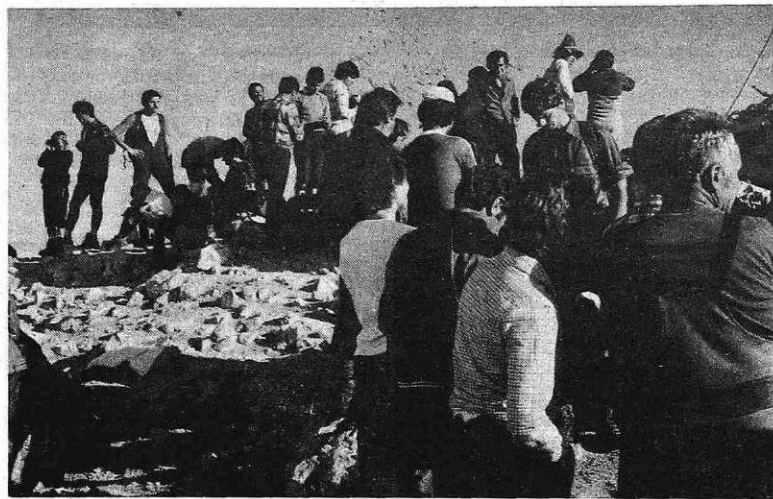
PLANINSKI POHODI SOZD SŽ

Na seji koordinacijskega odbora ŠOZD SŽ, ki je bila na Ravnah 26. decembra, so določili datume posameznih planinskih pohodov, ki jih bodo v letošnji sezoni izvedle posamezne DO SOZD SŽ:

Organizator pohoda — DO	Pohod	Datum pohoda
Tovil-Ljubljana	Nanos	23. maja
Železarna Ravne	Raduha	27. junija
Železarna Štore	Korošica	22. avgusta
Železarna Jesenice	Mojstrovka	19. septembra

Odbor za izvedbo pohodov, ki deluje v okviru komisije za šport in rekreacijo pri KO OOS Železarne Jesenice, se je odločil, da bo letos vsak udeleženec pohoda ob prijavi plačal 500 dinarjev prispevka, s katerim bodo delno krili stroške prevoza.

V okviru SOZD SŽ bodo izvedeni štirje pohodi in to na zanimive vrhove naših gora. Želimo si lahko le čimvečjo udeležbo in seveda lepih doživetij. Za Pripravljalni odbor D. P.

Železarji na vrhu Triglava (foto: P. Dimitrov)

Pohod na Blegoš

Planinsko društvo Jesenice vabi na pohod na Blegoš, ki bo v nedeljo, 10. maja.

Odhod z Jesenic bo ob 6. uri z vlakom do Škofje Loke. Iz Škofje Loke bo organiziran prevoz z avtobusom.

Cena prevoza z avtobusom je za člane 500 din, nečlani plačajo polno ceno.

Prijave v vplačili sprejemamo na sedežu Planinskega društva Jesenice do 7. maja.

Če prijav ne bo dovolj, bomo 7. maja po radiu Triglav objavili, da pohod odpade.

Judo

Japelj republiški prvak

V organizaciji judo kluba Rudar iz Velenja je bilo v soboto republiško prvenstvo za pionirje. Sodelovalo je 135 pionirjev iz 19 klubov Slovenije. Pod vodstvom mladega trenerja — inštruktorja Davida Dvoršaka je na pot odločil šest pionirjev jeseniške judo sekcije.

Rezultati posameznikov:
— Matarugić — do 42 kg — 3. mesto (43 tekmovalcev)
— Tomazin — do 52 kg — 5. mesto (34 tekmovalcev)
— Grčar — do 52 kg — izpad v 2. kolu (poškodba)
— Herman — do 58 kg — 2. mesto (22 tekmovalcev)

— Japelj — do 64 kg — 1. mesto (15 tekmovalcev)

— Krupenko — do 70 kg — 3. mesto (10 tekmovalcev).

Na prvenstvo so odšli zaskrbljeni, saj so se zavedali odgovornosti kot trenutno najboljša pionirska ekipa v Sloveniji. Njihov trener je pričakoval dobre rezultate, vendar ne tako dobrih in ne naslova republiškega prvaka. Štiri medalje od šestih tekmovalcev je velika spodbuda za nadaljnje delo. Tako imamo po petih letih naslov republiškega prvaka spet na Jesenicah. To je Grega Japelj.

Državno prvenstvo članic v Splitu — Mavserjeva peta

Državnega prvenstva članic v judu v Splitu so se udeležile štiri članice judo sekcije TVD Partizan Jesenice. Pravico nastopa so si pridobile na republiškem prvenstvu kot prva ekipa v posameznih kategorijah. Na lanskem državnem prvenstvu v Nišu je Irena Wolf dosegla 3. mesto v kategoriji do 61 kg. Že po zbranju smo lahko natančneje določili končne uvrstitve. Komaj 15-letna Tanja Makuc je v kategoriji do 56 kg izpadla v 1. kolu. Bila je najmlajša tekmovalka v tej kategoriji, vse druge so bile 10 let starejše. Irena Wolf je zbolela, Zoja Beriša pa je v kategoriji do 61 kg zelo dobro začela in upali smo celo na medaljo. Toda prišla je usodna napaka in vse je šlo po vodi, dosegla je 7. mesto (22 tekmovalk). V kategoriji do 72 kg je Erika Mauser premagala vse svoje nasprotnice z veliko prednostjo. Žal so v odločilnem trenutku za vstop v finale sodniki odločili drugače. Tudi pritožba na sodniško odločitev ni pomagala in z medaljo zopet ni bilo nič. V borbi za 3. mesto Erika ni več vzdržala in tako je dosegla 5. mesto.

Na Jesenicah raste nov rod dobrih judoistov. Tako so pionirji v letu 1987 dosegli nekaj boljših rezultatov: 1. mesto na turnirju Pohorskega bataljona, 2. mesto za pokal Celja, 3. mesto za pokal štafete mladosti v Kopru, 5. mesto na mednarodnem turnirju v Tarcentu. V letu 1987 so judoisti osvojili osem medalj na republiškem prvenstvu. V mesecu maju je še veliko tekmovalj. Najpomembnejše je v Bolzanu od 9. do 10. maja, kjer bo velik mednarodni turnir pionirjev in mladink. Kljub uspehom za ta prelepi sport v belem ni dovolj razumevanja. Dokler judo v občini ne bo dobil pravega mesta, je ves

trud zamen. Na tekmovalju judoisti potujejo na lastne stroške — stroške staršev, čeprav ti že odvajajo del svojih dohodkov za šport v občini. Ne vem, če kdo v drugih športih v občini še tekmuje v lastnem dresu (kimono) itd., posebno če dosega tako odlične uvrstitve v republiki kot judo. Poslali smo veliko prošnje, toda žal od nekaterih ni bilo niti odgovora, večina pa za judo nima sredstev. Po drugi strani vsakdo ve, da gre veliko denarja za športe po osebnih zvezah. Težko je razumeti, da športnik — judoist dosega vrhunske rezultate (Wolf — državna mladinska prvačinja, Dvoršak, Vidic, Beriša, Mauser — večkratni republiški prvaki) in ne more priti v ožji izbor za športnika leta v občini, ker judo ne spada v športno društvo — temveč je le sekcija TVD Partizan. Mislim, da je to negiranje športnika in njegovega truda ne glede na to, da na prvenstvih predstavlja Jesenice in ne samega sebe. Zakaj torej delamo razliko med športniki? Treba je povedati, da imajo nekatere delovne organizacije izven občine za našo delo več posluha, saj so nam pomagale pri nakupu novih blazin in kimono. To so Metalka TOZD Triglav Tržič, SCT Ljubljana, Oprema Kočevje. Od domačin je le Telesnokulturna skupnost Jesenice imela dovolj posluha.

Toda judoisti se ne damo, saj imamo svoj princip — princip juda. Judo vam in nam omejuje, da najučinkoviteje uporabite telesno in duševno moč. Ko vadite napad in obrambo JUDA, postane del vaše notranjosti. Tako izpopolnujete sami sebe in prispevate nekaj za prijateljstvo, vzajemno pomoč in skupni napredek. To je končni cilj juda.